



gemeente
Hardinxveld-Giessendam



Hardinxveld-Giessendam: Dorp aan het water

PROGRAMMABEGROTING 2022-2025

Raadsvergadering 11 november 2021

INHOUDSOPGAVE

1.1	Gehanteerde uitgangspunten.....	1
1.2	Leeswijzer	2
1.3	Inleiding en aanbieding	3
DEEL 1	BELEIDSBEGROTING	9
PROGRAMMAPLAN		11
1.4	Programma's	12
	Programma 1 Bestuur	13
	Programma 2 Leven, reizen en documenten.....	16
	Programma 3 Openbare orde en veiligheid.....	17
	Programma 4 Verkeer en vervoer	20
	Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid.....	25
	Programma 6 Scholing	29
	Programma 7 Samenleven	32
	Programma 8 Werk en inkomen	36
	Programma 9 Zorg en welzijn	38
	Programma 10 Gezondheid en milieu	46
	Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken.....	50
	Programma 12 Woonomgeving	55
	Financiering en algemene dekkingsmiddelen.....	58
1.5	Toekomstige ontwikkelingen	61
1.6	Algemene Dekkingsmiddelen.....	62
1.7	Onvoorzien	64
PARAGRAFEN		65
1.8	Paragraaf Bedrijfsvoering.....	66
1.9	Paragraaf Lokale Heffingen	69
1.10	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	77
1.11	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	85
1.12	Paragraaf Financiering en Treasury.....	93
1.13	Paragraaf Verbonden partijen	101
1.14	Paragraaf Grondbeleid	109
Deel 2	FINANCIËLE BEGROTING	121
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN TOELICHTING.....		123
2.1	Begroting 2022	125
2.2	Overzicht taakvelden.....	127
2.3	Overzicht saldi taakvelden per programma	130
2.4	Incidentele baten en lasten	133
2.5	Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves ..	135
2.6	Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo	138
UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE EN TOELICHTING		139
2.7	Uiteenzetting financiële positie.....	140
2.8	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume ..	142
2.9	Overzichten overhead en treasury	143
2.10	Totaaloverzicht investeringsplan.....	144
2.11	Verkorte balans/overzicht financiering	148
2.12	Kasstroomoverzicht.....	149
2.13	Overzicht opgenomen nieuw beleid	151
2.14	Overzicht van reserves en voorzieningen	152
2.15	Taakveldmatrix	156

1.1 Gehanteerde uitgangspunten

Bij de samenstelling van deze begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Deze begroting is opgesteld conform de voorschriften uit het “Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten” (BBV) van 17 januari 2003, inclusief de aanpassingen van het BBV welke tot en met medio 2020 zijn vastgesteld.
- De financiële gevolgen van besluiten die genomen zijn tot en met de raadsvergadering van 8 juli 2021 zijn verwerkt in de onderliggende stukken.
- De uitkomsten van de jaarrekening 2020 en de ontwikkelingen in 2021, die ook meerjarige effecten kunnen hebben, zijn nadrukkelijk betrokken bij de ramingen voor 2022.
- Alle bedragen zijn in euro's.
- Het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 is gebaseerd op constante prijzen. Als prijspeil is daarbij het verwachte prijspeil 2021 aangehouden. De bedragen van de jaarrekening 2020 en de begroting 2021 zijn gebaseerd op de toenmalige prijspeilen.
- De prijsstijging bedraagt 1%. Voor de loonontwikkeling is uitgegaan van de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. In de berekening van de salarissen en sociale lasten wordt rekening gehouden met eindschalen.
- Voor de formatie is uitgegaan van de formele sterkte per 1 mei 2021.
- Afschrijvingslasten over investeringen worden berekend op basis van het beleid uit de financiële verordening.
- De interne rekenrente voor kapitaallasten en in exploitatie zijnde bouwgrondexploitaties is 0,5%. Voor rioleringsprojecten is de rekenrente 3,0%. Bij de bepaling van de percentages is rekening gehouden met de “notitie rente 2017” van de commissie BBV.
- Voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 1,0% en een looptijd van 10 jaar. Leningen worden als langlopend beschouwd wanneer zij een looptijd hebben van meer dan één jaar.
- Voor nieuw aan te trekken kortlopende geldleningen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 0,0%. Leningen worden als kortlopend beschouwd wanneer zij een looptijd hebben van minder dan één jaar.
- De reserves en voorzieningen zijn gebaseerd op de door de raad op 19 december 2013 vastgestelde nota reserves en voorzieningen.
- De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op 18.413 inwoners (per 1 januari 2021, CBS) en 7.514 woningen (per 1 januari 2021, BAG).
- De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2021. Er is daarbij meerjarig geen rekening gehouden met areaaluitbreiding. In de berekening van de algemene uitkering is rekening gehouden met een vast bedrag voor het BTW-compensatiefonds. De provinciaal toezichthouder staat toe meerjarig een vast bedrag op te nemen als inschatting op de jaarlijkse onder- of overschrijding van het plafond.

1.2 Leeswijzer

Deze programmabegroting bestaat uit drie onderdelen: de programma's, de paragrafen en de financiële begroting. Op elk van deze onderdelen volgt hier een korte leeswijzer. Ten slotte wordt een toelichting gegeven op de gevolgen van de vernieuwing van de verslaggevingsregels als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Programma's

De gemeente is vrij de programma's naar eigen inzicht in te delen. Ook het aantal bepaalt de gemeente zelf. Onze gemeente kent 12 programma's, aangevuld met de onderdelen bedrijfsvoering en financiering en dekking.

De programma's zijn eensluidend ingedeeld:

1.1 Wat willen we bereiken

- Beleid dat nog doorloopt vanuit het Collegeprogramma 2018-2022
- Onderwerpen vanuit de Perspectiefnota 2022-2025
- Aanvullende doelstellingen en voornemens voor de komende vier jaar.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen

1.3 Wat mag het kosten

- Per programma is in deze tabellen inzichtelijk gemaakt wat de baten en lasten zijn van bestaand beleid, van beleid neutrale baten en lasten en hoe hoog de reservemutaties zijn.
- Beleid neutrale boekingen zijn overboekingen tussen programma's die geen effect hebben op het begrotingsaldo.

1.4 Beleidsindicatoren

1.5 Verbonden partijen

1.6 Taakvelden

Paragrafen

Het besluit Begroting en verantwoording stelt dat een aantal verplichte paragrafen moet worden opgenomen. Zij geven op een aantal belangrijke beheeraspecten een dwarsdoorsnede door de programma's weer.

Financiële begroting

In de financiële begroting worden de begrotingscijfers in diverse overzichten op totaalniveau gepresenteerd. Dit betreffen onder meer een uiteenzetting van de financiële positie, een overzicht van de financiering (meerjarige balans op begrotingsbasis), de kredieten en de staat van reserves en voorzieningen.

Met het vaststellen van de financiële begroting wordt het College geautoriseerd voor uitvoering van de jaarschijf 2022.

1.3 Inleiding en aanbieding

Geachte raad,

Hierbij bieden wij u de begroting 2022-2025 aan. Het verheugt ons u een sluitende begroting voor de jaren 2022 – 2025 aan te kunnen bieden. Voor 2021 is sprake van een positief begrotingssaldo van € 295.794. Dit positieve saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door de effecten van de meicirculaire 2021 en bijstellingen via de najaarsnota 2021.

Perspectiefnota 2022-2025

In de perspectiefnota 2022-2025 is in gecomprimeerde vorm het volgende overzicht opgenomen.

Progr.	Onderwerp	Begroting		Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
		na wijziging 2021	Mutaties 2021 (VJN)					
	Saldo begroting 2021-2024	-357.400		-357.400	45.770	154.787	-369.945	-202.790
	Effecten septembercirculaire 2020	394.665		394.665	219.448	215.886	231.465	237.342
	Bijgestelde begroting 2021-2024	37.265	-	37.265	265.218	370.673	-138.480	34.552
	Bijstellingen Structureel							
	Optimaliseren formatie om werklast te vermindern Bodedienst	-	-19.872	-19.872	-31.788	-31.788	-31.788	-31.788
	Dekking optimaliseren formatie door inzet budget uitzendkrachten en afoming budget contributies van eigen afdeling		19.872	19.872	31.788	31.788	31.788	31.788
	Optimaliseren flexibele schil m.b.t. bezetting balie	-	-21.927	-21.927	-25.477	-25.477	-25.477	-25.477
	Dekking optimaliseren flexibele schil door afoming budget externe opdrachten	-	21.927	21.927	25.477	25.477	25.477	25.477
	Inhuur BRP specialist	-	-20.160	-20.160	-20.160			
	Dekking inhuur BRP specialist tlv bestaande eigen vacatureruimte	-	20.160	20.160	20.160			
	4 Uitvoering Basis Registratie Onderhoud	-			-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	14 Kosten inhuur 3 WSW-ers	-	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300
	10 Huurverhoging ten onrechte dubbel in begroting opgenomen	-	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678
	9 Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	14 Meer gegevensgerichte controle accountant	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	9 Onderwijs, extra personele capaciteit	-			-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
	9 Gezondheidsbeleid, extra personele capaciteit	-			-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
	Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke							
	11 projecten	-			-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
	14 Salariskosten	-			-83.412	-83.412	-83.412	-83.412
	9 Doorrekening SOJ	-	-9.235	-9.235	-87.251	-114.914	-114.015	-114.015
	8/9 Actualisatie begroting SDD	-	232.136	232.136	-555.810	-653.013	-657.707	-644.337
	13 Indexatie Onroerende zaakbelasting	-			48.471	48.471	48.471	48.471
	10 Dotatie voorziening riolering	-	-153.618	-153.618	-120.754	-87.567	-77.994	-65.709
	10 Dotatie voorziening reiniging	-	-19.773	-19.773	-18.986	-18.458	-19.241	-7.188
	Dotatie voorziening baggeren	-				-50.000	-50.000	-50.000
	Verlaging dotatie reserve wegen							27.000
	Effecten herziening kapitaallasten - inclusief mutatie reserve		78.409	78.409	84.858	25.518	25.521	25.524
	Diverse bijstellingen < € 10.000 *1		-4.575	-4.575	-3.825	-3.825	-3.825	-3.825
	Totaal structurele bijstellingen		39.366	39.366	-1.026.687	-1.227.178	-1.222.180	-1.157.469
	Incidentele bijstellingen							
7/12	Indexatie uittredingsovereenkomst met Aves	-	-30.190	-30.190	-30.190			
	4 Pilot watertaxi	-	-11.000	-11.000				
	5 MKB-katalysatorfonds	-				-10.000		
	5 Opzetten ondernemersfonds	-	-10.000	-10.000	-10.000			
	Faciliteren in onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten							
	10 vanuit milieuaspect	-	-15.000	-15.000	-10.000			
	11 Beleidsdocumenten Wet Natuurbescherming	-	-50.000	-50.000				
	11 Omgevingswet (inclusief opstellen omgevingsplan)	-	-80.000	-80.000	-50.000	-50.000		
	11 Actualiseren beleid Archeologie	-	-12.000	-12.000				
	4 Openbare verlichting	-	-6.000	-6.000				
	1 scholing nieuwe raadsleden	-			-5.000	-5.000		
	14 ICT verandert	-	-177.352	-177.352	-340.386			
	14 ICT verandert, dekking uit algemene reserve	-	177.352	177.352	340.386			
	Totaal incidentele bijstellingen	-	-214.190	-214.190	-105.190	-65.000	-	-
	Dekking t.l.v. bestemmingsreserve openbare verlichting	-	6.000	6.000				
	Dekking incidentele bijstellingen t.l.v. algemene reserve	-	208.190		105.190	65.000		
	Totale dekking incidentele bijstellingen	-	214.190	214.190	105.190	65.000		
	Saldo na perspectiefnota 2021-2024		37.265	39.366	76.631	-761.469	-856.505	-1.360.660
								-1.122.917

Meicirculaire 2021

De perspectiefnota 2022-2025 is het kader voor de programmabegroting 2022-2025. Tijdens het opstellen van de perspectiefnota was de meicirculaire 2021 nog niet beschikbaar. Na beschikbaar stellen van de meicirculaire door het rijk is tot een financiële doorrekening gekomen. Deze heeft de raad via een afzonderlijke memo aangeboden gekregen.

De financiële effecten van de meicirculaire 2021 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat 2021 na perspectiefnota 2022-2025	76.631	-761.469	-856.505	-1.360.660	-1.122.917
Effecten mei-circulaire 2021 incl uitkeringen vorige jaren	700.901	-270.460	-444.803	-585.005	-664.329
Aangepast financieel meerjarenperspectief	777.532	-1.031.929	-1.301.308	-1.945.665	-1.787.246

Aangepast financieel meerjarenperspectief

Na het behandelen van de perspectiefnota 2022-2025 hebben gesprekken plaatsgevonden met betrekking tot de najaarsnota. Dit resulteert in het volgende beeld:

	2021	2022	2023	2024	2025
Aangepast financieel perspectief (na meicirculaire 2021)	777.583	-1.031.929	-1.301.308	-1.945.665	-1.787.246
bijstellingen najaarsnota inclusief structureel effect (met name kapitaallasten)	18.211	42.122	18.963	19.684	13.992
	795.794	-989.807	-1.282.345	-1.925.981	-1.773.254
Uitspraak arbitrage jeugdzorg		1.204.238	793.205	732.031	658.484
Effect 1e Burap 2021 SOJ	-500.000	-176.500	-171.500	-170.500	-170.500
Voogdij/18+ (kostenreductie SOJ)		592.500	592.500	592.500	592.500
	295.794	630.431	-68.141	-771.950	-692.771
Financieel meerjarenperspectief	295.794	630.431	-68.141	-771.950	-692.771

Arbitrage-uitspraak Jeugdzorg

Met de arbitrage-uitspraak Jeugdzorg worden de gemeenten gecompenseerd voor de sterk gestegen kosten voor jeugdzorg. In meerjarig opzicht is nog onzeker hoe hoog de compensatie zal uitvallen en daarom wordt voor de begroting 2022-2025, conform de richtlijn van de provincie Zuid-Holland rekening gehouden met een percentage van 100% voor 2022 en met 75% in de navolgende jaren. Cijfermatig ziet dit er als volgt uit:

Jaar	100 %	75 %
2023	€ 1.057.606	€ 793.205
2024	€ 976.041	€ 732.031
2025	€ 877.979	€ 658.484

Burap SOJ 2021

Na het opstellen van de perspectiefnota is de 1e Burap SOJ verschenen. De uitkomsten daarvan laten een sterke stijging zien, waarbij in de begroting rekening wordt gehouden met nadelige meerjarige effecten.

Voogdij /18+ (kostenreductie)

De verwachting is dat de uitname die is meegenomen in de meicirculaire voor een vergelijkbaar bedrag aan afname kosten leidt. We houden hier wel een paar slagen om de arm, want de afname van het aantal cliënten en de daarmee gemoeide kosten zijn op dit moment nog niet duidelijk. De uitname is bepaald op € 790.320 structureel. Vanuit voorzichtigheidsoogpunt gaan wij uit van een reductie aan kosten van 75%, zodat in de begroting afgerond een bedrag van € 592.500 is meegenomen.

SPEERPUNTEN 2022

Gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden op 16 maart 2022. Met de gemeenteraadsverkiezingen sluiten we de huidige bestuursperiode af en starten we met een nieuwe bestuursperiode, nadat de nieuwe gemeenteraad is gevormd en de coalitiepartners de formatieonderhandelingen hebben afgerond.

Afronding proces Samenwerking Drechtsteden

Na unanieme besluitvorming over de wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling (in november 2021 in de 7 gemeenteraden) volgt een nieuwe fase voor de transities. Per 1 januari 2022 is er een nieuwe gemeenschappelijke regeling voor het sociaal domein. Deze stap zetten we om als gemeenten beter te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de lokale samenleving. Met deze ontwikkeling komt er meer ruimte voor lokale regie, beleidskeuzes en maatwerk in ambities en uitvoering.

Voor de transitie op de bedrijfsvoering is per 1 januari 2022 de gemeente Dordrecht de dienstverlenende partij en worden de overige gemeenten en gemeenschappelijke regelingen deelnemer. 2022 is het eerste jaar dat we werken met de eind 2021 gemaakte uitwerkingsafspraken. Samen met Dordrecht werken we aan een nieuw construct op het gebied van bedrijfsvoering.

Proces collectieve sturing en dienstverlening

We werken verder aan het definiëren van het collectieve sturingsmodel voor Hardinxveld-Giessendam. Dit doen we, net als in de regionale samenwerking, ten gunste van de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Onderdelen van het traject zijn het op orde brengen en houden van personele capaciteit en investeren in deskundige en ervaren medewerkers. We houden overzicht en inzicht op onze opgaves en ambities via de biedingen en de P&C-cyclus. Tegelijk werken we in 2022 verder aan het vastleggen en implementeren van de afgeronde verbeteringen en werkwijzen in de organisatie.

Duurzaamheid

Focus op het beleidsterrein Duurzaamheid ligt op het ten uitvoer brengen van de Lokale Duurzaamheidsagenda zoals deze is opgesteld in 2021. Met name: Uitvoering geven aan de Regionale Energiestrategie (RES 1.0), Transitie Visie Warmte (TVW 2021) en Lokale Adaptatie Strategie.

Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor. In 2019 is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een invoeringsstrategie en zijn centrale uitgangspunten voor de implementatie van de wet geformuleerd. We zijn van daaruit onder andere gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie, maar concentreren ons de komende periode vooral op de minimale acties die noodzakelijk zijn voor de invoeringsdatum.

Burgerparticipatie

We zijn begonnen om meer met elkaar te participeren. We experimenteren met nieuwe vormen van participatie en evalueren hoe dat gaat. Door de organisatie communicatiever te maken, willen we de verschil tussen de samenleving en overheid verder verkleinen. Ook de Omgevingswet draagt hier aan bij door participatie te stimuleren.

Ondernemersfonds

In de eerste helft van 2021 is een haalbaarheidsonderzoek naar een ondernemersfonds uitgevoerd. Er is er samen met een brede vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven nagedacht over een model dat past bij Hardinxveld-Giessendam. De voorkeur ging al snel uit naar een gemeente-breed ondernemersfonds. Dit geeft de samenwerking tussen de vele bedrijven die onze gemeente rijk is, scholen, sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties een sterke impuls. Hierdoor ontstaan kansen voor de ontwikkeling van nieuwe initiatieven. Daarnaast biedt het fonds mogelijkheden om samen de doelen uit de Economische Visie 2020-2024 te realiseren. Zo zorgen we ervoor dat Hardinxveld-Giessendam ook richting de toekomst een prettige plek blijft om te wonen en te werken.

Afronden herstructurering haven

De werkzaamheden voor de herstructurering van de gemeentehaven zijn gestart in april 2020 en tijdelijk gestaakt vanwege aanvullende bepalingen in de ontgrondingsvergunning. Toen het uiteindelijk mogelijk bleek baggerspecie af te voeren naar een depot, in verband met de PFAS, bleek het noodzakelijk een plan in te dienen voor het beschermen van het leefgebied van de rivierrombout. Bij aanvang van de plannen was dit insect nog niet beschermd maar heeft inmiddels een beschermde status. Door de nieuwe stikstofregels moest tevens aangetoond worden dat de stikstofdepositie geen bedreiging vormt voor het tegenovergelegen stikstofgevoelige gebied, de Biesbosch. De ontheffingen voor zowel de stikstofdepositie als voor de rivierrombout (recent) zijn inmiddels verleend. Dit betekent dat het werk weer kan worden opgestart om de herstructurering van de gemeentehaven af te ronden. Afhankelijk van de inzetbaarheid van de aannemer zal de komende maanden worden begonnen met de ontgroning van de haven, het plaatsen van de loopbruggen en meerpalen en het aanleggen van de bestrating met verschillende voorzieningen (elektriciteit, water e.d.). Hiermee zal in 2022 de herstructurering van het havengebied afgerond worden.

Project Boezemgemaal en –kanaal

Het watersysteem in de Alblasserwaard dat in de loop van ruim 650 jaar is ontstaan, staat niet meer gesteld voor de huidige wateropgaven. In de toekomst nemen, onder andere als gevolg van veranderingen in het klimaat, de problemen alleen maar toe. Een integrale benadering van de wateropgaven is cruciaal voor een duurzame en toekomstbestendige inrichting van het watersysteem.

Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland heeft in 2017 een historisch besluit genomen door het boezemwatersysteem in de Alblasserwaard anders in te gaan richten als antwoord op de hierboven genoemde uitdagingen. Na een uitgebreid locatieonderzoek in 2020 heeft het waterschap op 11 mei 2021 een gebied in Hardinxveld-Giessendam gekozen voor de realisatie van een nieuw boezemkanaal en –gemaal. Na zes eeuwen water aan- en afvoer via Kinderdijk is het noodzakelijk om een nieuw hoofdstuk aan het waterbeheer toe te voegen. Op 27 november 2020 heeft het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland de nadere locatiekeuze voor nieuwe boezembemaling voor de Overwaard definitief vastgesteld in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarna zijn er diversie (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken door het waterschap georganiseerd.

In navolging van de Locatiekeuze in het Algemeen Bestuur heeft het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) op 11 mei 2021 het Locatiebesluit vastgesteld, waarmee de locatie ten oosten van de Hardinxveld is aangewezen voor de bouw van het nieuwe boezemgemaal en een nieuw boezemkanaal tussen de Giessen en de locatie van het nieuwe boezemgemaal. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap de gemeenteraad een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project “Verkenning nieuwe boezembemaling voor de Overwaard”.

In september 2021 heeft de gemeenteraad een ruimtelijke inpassingsvisie voor boezem en gemaal vastgesteld. Hieraan voorafgaand is een inspraak georganiseerd. In het vierde kwartaal 2021 werkt het waterschap een aantal varianten uit, waarbij naar verachting begin 2021 een definitieve voorkeursvariant zal worden aangewezen door het waterschap. Om werk-met-werk te kunnen maken en projecten die een raakvlak met de plannen van het waterschap hebben, wordt een inventarisatie van meekoppelingen opgesteld. Wanneer hiervoor planologische besluiten of budget nodig is (dit laatste alleen als het om gemeentelijke projecten gaat), zullen hier in 2022 e.v. aparte procedures worden doorlopen.

Na vaststelling van het definitieve tracé van de boezem en de locatie van het gemaal, zal een het waterschap een definitief ontwerp opstellen en zal het verwervingstraject worden opgestart. De gemeente blijft bestuurlijk en ambtelijk betrokken. Voor de ambtelijke inzet is afgesproken dat het waterschap de werkelijke uren vergoedt aan de gemeente.

Project A15

De MIRT-verkenning om te onderzoeken hoe de doorstroming op de A15 kan worden verbeterd, lijkt de kant van verbreding van de A15 op te gaan. Drie alternatieven worden nu verder doorgerekend en drie varianten worden kwalitatief beoordeeld. Het gaat hierbij om een variant 2 x 2 rijstroken en spitsstroken, een variant met 2 x 3 rijstroken en 2 x 2 rijstroken met spitsstroken plus extra maatregelen hoofdwegennet en mobility management/smart mobility. In 2022 wordt een voorkeursalternatief gekozen, dat in een planstudie verder wordt uitgewerkt. Bestuurlijk en ambtelijk hebben wij een actieve rol in dit proces om de belangen van de doorstroming, bereikbaarheid en leefbaarheid in Hardinxveld-Giessendam zo goed mogelijk te behartigen.

Zwembad

In het collegeprogramma komt het aspect zwemmen op twee manieren terug. In het kader van het programma "prettige woon- en leefomgeving" wordt aan de ene kant op het maatschappelijke vlak een verbetering van de zwemvaardigheid van jeugd tot 12 jaar gestimuleerd. Hardinxveld-Giessendam is immers een waterrijke gemeente en sport en bewegen draagt bij aan gezondheid, leefbaarheid en verbinding. In hetzelfde programma wordt meer op het ruimtelijk-planologische vlak de beoordeling van een particulier initiatief voor het buitenzwembad genoemd.

Met twee initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten voor een invulling van het zwembadterrein. Deze gaat uit van een combinatie van functies, te weten twee buitenbaden, lichte bedrijvigheid (waarbij een aantal units wordt ingevuld met een functie die de recreatieve functie versterkt) en een kantoor met woning. Vorig jaar is door OnderzoeksCentrum Drechtsteden een behoefteonderzoek uitgevoerd naar een buitenbad. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan college en gemeenteraad. Vervolgens is een notitie opgesteld waarin op hoofdlijnen de uitgangspunten voor een nieuwe buitenbad zijn opgenomen. In samenhang daarmee is een concept bebouwings- en inrichtingsvoorstel opgesteld voor de locatie. Daarin hebben ook de bedrijfs- en kantoorfunctie – die een voorwaarde zijn voor de financiële slagingskans van het project – een plaats gekregen. De mening van de gemeenteraad is op 15 juli 2021 over voornoemde stukken gevraagd. Vanuit de fracties is overwegend positief op de plannen gereageerd. De meegegeven aandachtspunten worden beoordeeld in samenwerking met initiatiefnemers. De komende periode vindt een verdere uitwerking plaats ter voorbereiding op een planologische procedure. Parallel daaraan start de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid. Het college hoopt op een positief vervolg omdat de Heropening van een buitenbad bijdraagt aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en tegemoet komt aan de maatschappelijke behoefte.

Lokale visie sociaal domein

De lokale visie sociaal domein is de kapstok voor alle verdere beleidsontwikkelingen binnen het sociaal domein. Er wordt gewerkt aan implementatie van het werken volgens deze visie binnen het sociaal team.

Lokale visie beschermd wonen

De lokale visie op beschermd wonen is afgeleid van de lokale visie op het sociaal domein en geeft richting in het werken zowel lokaal als in de regio.

Bouwen en de te korten aan woningen (in het algemeen)

Het uitgangspunt van de lokale woonvisie is organisch en flexibel bouwen, zodat de gemeente Hardinxveld-Giessendam een aantrekkelijke woon- en werkomgeving blijft voor alle inwoners en verschillende doelgroepen. Gelet op deze ambities vraagt dit om de toevoeging van voldoende- en kwalitatief goede woningen.

Hardinxveld-Giessendam zet in op het realiseren van woningen, kortom bouwen, bouwen, bouwen. Zowel door zorg te dragen voor voldoende plancapaciteit als het realiseren van (onherroepelijke) bestemmingsplannen. Dit is een fors uitdaging.

Na een periode van stagnatie in de planprocedures is er weer voortgang in de ontwikkeling van woningbouwplannen. Het bouwplan aan Buitendams 301-307 (project Buitengewoon) wordt in 2022 afgerond. Daarnaast gaan diverse woningbouwprojecten volgens planning in uitvoering, zoals de IJzergieterij, Rokerij en Rivierdijk/Kromme Gat en scheepswerf De Giessen. Aan de voorbereiding van andere plannen zoals de bestemmingsplannen Blauwe Zoom "Ons Dorp", 't Oog fase 1 en de Stationsstraat wordt gewerkt. De komende jaren (vanaf 2022) liggen er nog meer woningbouwplannen zoals Middenwetering, HKC-terrein, Kerk Buitendams als ook de ontwikkeling op de Buitendams 348-352 (Huisman Nederveen) en de verder ontwikkeling van 't Oog.

Bij de woningbouwprojecten wordt rekening gehouden met een verscheidenheid aan kwalitatief goede woonvormen om alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam te bedienen. Voor de doelgroep starters richten we ons bijvoorbeeld op goedkope koopwoningen tot circa € 200.000, deze zullen gerealiseerd gaan worden binnen het woningbouwplan op het HKC-terrein. Voor de doorstromers zorgen we voor een verscheidenheid aan woonvormen vanaf circa € 300.000 zoals wordt uitgevoerd in zowel de Rokerij, de IJzergieterij als de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp".

Met onze corporatie maken we elk jaar prestatieafspraken waarbij we als gemeente inzetten op vernieuwen en passend maken van het bestaande aanbod, de uitbreidingswens/-behoefte is beperkt.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een groot aantal burgers in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoel, zo weten wij, wordt door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J.G. de Jager

D.A. Heijkoop

DEEL 1

BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMAPLAN

1.4 Programma's

Programma 1 Bestuur

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder

Participatie vanuit de inwoner als vanuit de overheid is belangrijk. Door het vastgestelde participatiebeleid in de praktijk te brengen, leren we gaandeweg en kunnen nieuwe of andere vormen van participatie worden toegevoegd aan onze toolbox. Participatie geeft richting voor het realiseren van nieuwe verbindingen in de samenleving en het biedt kansen voor het in gezamenlijkheid tot mooie resultaten komen voor de samenleving.

Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving

In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De huidige gemeenschappelijke regeling Drechtsteden zijn in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast worden alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochter' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten.

Bestuurlijke coördinatie

Wij moedigen inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners aan om met initiatieven te komen. Wij waarderen initiatieven uit de samenleving en beoordelen deze iedere keer op hun toegevoegde waarde voor onze gemeente en gemeenschap. Wij staan in verbinding met onze inwoners, ondernemers en partners en gaan het gesprek open en op meerdere manieren aan.

1.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder

We gaan (en blijven) met elkaar leren participeren. We experimenteren met nieuwe vormen van participatie en evalueren hoe dat gaat. Door de organisatie communicatiever te maken, willen we de kloof tussen de samenleving en overheid verder verkleinen. Ook de Omgevingswet draagt hier aan bij door participatie te stimuleren.

Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving

De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die zal doorlopen in 2022. Die tijd is nodig om met elkaar te komen tot een nieuw construct van regionale samenwerking. Eind 2021 en daarna in 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven voor de dienstverlening in de bedrijfsvoering.

Bestuurlijke coördinatie

Ook in 2022 wordt verder gewerkt aan het onderhouden van relaties in onze gemeente, mede vanuit het op niveau brengen en houden van onze dienstverlening. Initiatieven vanuit de samenleving krijgen de ruimte. We werken aan verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie. Dit doen we vanuit een integrale aanpak binnen de organisatie die past bij de verdere doorontwikkeling (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering).

2022 is daarnaast het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en daarmee de start van een nieuwe bestuursperiode en coalitieakkoord. Begin 2022 ronden we de huidige bestuursperiode af en zorgen we voor een goede afhechting en overdracht.

Voor de nieuwe bestuursperiode haken we aan op een gesprek over het toekomstig bestuurlijk profiel van de gemeente en over de positie en rol in de veranderende regio Drechtsteden en in relatie tot de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. In deze discussie is het van belang om het toekomstig profiel in samenhang te bezien met de taken, de beleidsambities en de rol als gemeente in de regio afgestemd op het financieel perspectief en de organisatiecapaciteit, zodat het ingezette verandertraject daarin gecontinueerd wordt.

1.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	2.583	0	0	0	0	0
Lasten	2.048.574	2.554.346	2.591.569	2.593.785	2.595.381	2.610.947
Saldo van baten en lasten	-2.045.991	-2.554.346	-2.591.569	-2.593.785	-2.595.381	-2.610.947
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	5.000	5.000	0	0
Resultaat	-2.045.991	-2.554.346	-2.586.569	-2.588.785	-2.595.381	-2.610.947

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Cursussen nieuwe raadsleden		-5.000	-5.000		
Cursussen nieuwe raadsleden t.l.v. de algemene reserve		5.000	5.000		
Salarissen		-11.623	-11.623	-11.623	-11.623
Diverse bijstellingen < € 10.000		-830	-830	-830	-830
		-	-12.453	-12.453	-12.453

Perspectiefnota 2022

Cursussen nieuwe raadsleden

In 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Om nieuwe raadsleden te faciliteren in hun werkzaamheden stellen we scholing voor. Deze bedragen worden gedekt uit de reserve.

Middelen: - € 5.000 incidenteel in 2022

- € 5.000 incidenteel in 2023

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

1.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

1.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden

Risico's

In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De huidige gemeenschappelijke regeling Drechtsteden wordt in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast worden alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochters' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Het uitgangspunt is om de taken 'as is' over te hevelen en vanaf dat startpunt te werken aan een nieuw stelsel van samenwerking. Deze transities moeten zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden.

Ontwikkelingen

In 2021 is hard gewerkt aan de voorbereiding van deze transities die, vrij kort na de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden, vragen om een andere vorm van zakelijk opdrachtgeverschap en monitoring in onze gemeente. De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die zal doorlopen in 2022. Eind 2021 en daarna in 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven.

Programma 2 Leven, reizen en documenten

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden

We vinden dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners hun zaken gemakkelijk moeten kunnen regelen. Ook hebben we als doel dat de gemeente voorziet in eenduidige informatievoorziening over de dienstverlening.

2.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden

Aan de website wordt continu geschaafd en gewerkt. Nieuwe informatie vervangt verouderde informatie. De website is daarmee een onmisbaar instrument in de digitale informatievoorziening. Ook wettelijk volgen in 2022 wijzigingen voor de digitale publicaties. De voorbereiding hiervoor vinden regionaal plaats.

Gedurende de coronatijd waren de openingstijden van het gemeentehuis aangepast om de veiligheid van onze inwoners en medewerkers te kunnen waarborgen. Nu de besmettingsaantallen dalen en de versoepelingen zijn doorgezet hebben we gekeken welke aanpassingen er nodig zijn in de dienstverlening. Ook in 2022 wordt gekeken of de openingstijden passen bij de omstandigheden en kan zo nodig worden aangepast. Zo gaan we de mogelijkheid gaan bieden dat inwoners zelf via internet hun afspraak kunnen inplannen. Nu kan dat alleen telefonisch of via mail.

2.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	172.479	190.205	238.090	238.090	238.090	238.090
Lasten	324.099	652.241	622.393	626.071	622.776	626.136
Saldo van baten en lasten	-151.620	-462.036	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-151.620	-462.036	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046

2.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

2.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan

Het integraal lokaal veiligheidsplan moet bijdragen aan een prettige en veilige woon- en leefomgeving voor de inwoners van Hardinxveld-Giessendam.

Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid

Het beoogde effect van integrale handhaving bij overlast is het verminderen van overlast in de openbare ruimte.

Biedingen

Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

We willen ervoor zorgen dat zowel in- als extern de wijziging van de drank- en horecawet naar de alcoholwet is geborgd en dat een ieder weet wat hem/haar staat te wachten en wat van hem/haar wordt verwacht. Hiervoor gaan we medewerkers opleiden en voor horecagelegenheden informatiebijeenkomsten organiseren.

Doorontwikkeling haven beveiliging

We willen ervoor zorgen dat de haven in Hardinxveld-Giessendam veilig is en voldoet aan alle nationale en internationale wet- en regelgeving. Hiervoor hebben we een deel van de werkzaamheden van de havenmeester uitbesteed aan de havenmeester van Rotterdam. Daarnaast bereiken we hiermee dat in het geval er bij een controle tekortkomingen worden geconstateerd deze door de divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam worden opgelost en hiermee borgen we op een goede manier de kennis en uitvoering van de Havenbeveiligingswet.

3.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan

Met het versoepelen van de Corona maatregelen kunnen we ook meer de wijken in. Onder andere het geven van voorlichtingen aan senioren (onder andere in het voorkomen van fraude) en het gesprek aangaan met de inwoners door middel van de praatjestafel wordt dan weer mogelijk. Ook werken we samen met onze partners (politie, Servanda) aan een sluitende (preventieve) aanpak voor de jeugd in Hardinxveld-Giessendam. Afhankelijk van het onderwerp betrekken we hier ook andere partijen bij zoals scholen en sportverenigingen. Daarnaast wordt er ingezet op ondermijning met onder andere het kweken van bewustzijn en verder verstevigen van de informatiepositie van de gemeente teneinde input te krijgen voor het uitvoeren van (integrale) controles met onze partners. Tot slot blijven we werken aan het updaten en up-to-date houden van het beleid onder andere door beleidsregels en procesbeschrijvingen.

Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid

De ontwikkelingen aangaande overlast in de openbare ruimte blijven we continue monitoren waarbij zowel de input van de inwoners van de gemeente (onder andere via de Fixi meldingen), als de input van de BOA, de wijkagenten en de vrijwilligers van Buurttoezicht bijdragen aan onze informatiepositie. Voor de ervaren overlast in de buitenruimte zijn op dit moment twee prioriteiten benoemd, te weten: hondenbeleid en parkeren (grote voertuigen). Het illegaal dumpen van afval was een prioriteit maar is vanwege een tekort aan (handhavings)capaciteit op dit moment geen prioriteit. De daarvoor vrijgekomen tijd wordt door de BOA besteed aan reageren op overlastmeldingen. Indien daartoe aanleiding is (ingegeven door informatie), kan de prioritering worden aangepast.

Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

De wijzigingen zijn in een aantal aanwijsbesluiten doorgevoerd zodat er kan worden gehandhaafd indien nodig. De trainingen/voorlichtingen in- en extern moeten worden georganiseerd.

Doorontwikkeling haven beveiliging

Samen met het Havenbedrijf Rotterdam, waar een deel van de werkzaamheden aan zijn uitbesteed, monitoren we de ontwikkelingen in de haven. Tevens is de industrie en daarbij behorende haven(bedrijven) een speerpunt in de aanpak van ondermijning in de gemeente.

3.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	13.397	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
Lasten	2.019.614	1.890.919	1.929.147	1.878.721	1.878.542	1.874.757
Saldo van baten en lasten	-2.006.217	-1.881.119	-1.919.347	-1.868.921	-1.868.742	-1.864.957
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	81.200	16.200	16.200	16.200	16.200	16.200
Resultaat	-1.925.017	-1.864.919	-1.903.147	-1.852.721	-1.852.542	-1.848.757

3.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld- Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en		
1 Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2020	0,3	0,7	2 CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen	
2 Misdrijven - Geweldd misdrijven	per 1.000 inwoners	2020	1,6	2,6	4,6 CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldd misdrijven. Voorbeelden van geweldd misdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	
3 Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2020	0,5	1,5	1,8 CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen	
4 Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2020	2,7	4,5	6,2 CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredesbreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	

3.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Risico's

Binnen de begroting is er een structureel tekort van 1,6 miljoen euro. Met het Algemeen Bestuur worden gesprekken gevoerd om te bezien op welke manier er bezuinigingen kunnen worden gerealiseerd.

De langdurige crisis (Corona pandemie) en de inzet van verschillende afdelingen ter bestrijding hiervan. De continuïteit van de (crisis) organisatie is niet in gevaar gekomen maar er zijn op verschillende terreinen wel achterstanden ontstaan welke nu worden ingelopen.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen binnen de brandweer maken dat de komende beleidsplanperiode de vraag naar een toekomstbestendig brandweerstelsel beantwoord moet worden. Dan gaat het om het vraagstuk van de Europese Deeltijdrichtlijn, maar ook om een meer risicogerichte benadering van brandweezorg en het differentiëren van de brandweertaken.

Een ontwikkeling waarvan de effecten nog niet in te schatten zijn, is die van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's (WVR). De evaluatiecommissie heeft een aantal stevige adviezen gegeven. Zo adviseert de commissie om in de wet nadrukkelijker onderscheid te maken crisisbeheersing en brandweezorg en deze als eigenstandige vakgebieden te zien. Dit vraagt om een andere manier van samenwerking met vele verschillende partijen, zowel publieke als private.

De nieuwe Omgevingswet beoogt het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige leefomgeving. De wet bundelt de regels over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Integraal, duurzaam en burgerparticipatie vormen de uitgangspunten. De invoering van deze wet levert voor de Veiligheidsregio meerkosten op. Op dit moment is nog niet bekend hoe groot deze kosten zullen zijn.

De regio kent de komende jaren een groeiopgave waar het gaat om woningen en werkgelegenheid. Deze groei zal leiden tot een groei van de veiligheidsopgave, meer incidenten en bijvoorbeeld meer bouwplannen die beoordeeld moeten worden. Als gevolg van de groei van de regio stijgt ook de uitkering die gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds cluster brandweezorg en rampenbestrijding.

Programma 4 Verkeer en vervoer

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verbeteren van de verkeersveiligheid

We willen de verkeersveiligheid in de gemeente verbeteren.

Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute

We willen een goede doorstroming in het dorp.

Verhogen kwaliteit straatbeeld

We hechten veel waarde aan het onderhoud van de openbare ruimte. Een goed onderhouden leefomgeving draagt bij aan een prettige woonomgeving waar het fijn wonen en werken is.

Beheerplan kunstwerken

Voor het planmatig beheren en in stand houden van onze kunstwerken, in onze gemeente voornamelijk de bruggen, is inzicht nodig in zowel het aantal objecten, de staat van onderhoud, de verwachte levensduur en de onderhoudskosten. Het beheerplan is hiervoor het instrument.

Veerdienst en aanpassen steiger

De gemeente Gorinchem is de aanbestedende partij voor de nieuwe veerscheepen. Met de aanvullende financiering door de gemeente Altena kan de aanbesteding definitief worden gegund en kunnen de schepen in productie worden genomen. De verwachting is dat de schepen per 1 januari 2023 in de vaart kunnen worden genomen.

In 2022 wordt de steiger aangepast zodat de nieuwe schepen hier kunnen aanmeren. Mogelijk wordt in 2021 al gestart met de voorbereiding.

Voor de steiger kan bij de provincie Zuid-Holland maximaal € 200.000 subsidie worden aangevraagd uit het Verenfonds. Er is maximaal 80% subsidie mogelijk op de aanpassing van de steiger. Voor de overige 20% heeft de raad inmiddels krediet beschikbaar gesteld.

In verband met Corona, kan het zijn dat er in het lopende boekjaar 2021 een tekort ontstaat op de exploitatie doordat passagiersaantallen tegenvallen. Het jaar 2021 vaart de veerdienst volgens dienstregeling en zijn bezuinigingen als gevolg van achterblijvende passagiersaantallen moeilijk te realiseren.

Biedingen

Uitvoering projecten nieuw op te stellen GVVP

- Een nieuw, actueel en toekomstbestendig mobiliteitsplan
- In het nieuwe mobiliteitsplan ook nieuwe werkzaamheden meenemen die voortkomen uit Duurzaamheid
- Een beleidsnota voor de fiets
- Vooruitlopend op de reconstructie van Spindermolen een uitspraak doen over hoe om te gaan met de busluis
- Een ontwerp voor de aansluiting Wieling-Spindermolen, rekening houdend met de busroute.

4.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verbeteren van de verkeersveiligheid

We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken. Verbetering van de verkeersveiligheid is voor onze gemeente grofweg op te delen in: infrastructurele maatregelen en gedragsbeïnvloeding.

Infrastructurele maatregelen:

Wij zijn voornemens om in kaart te brengen welke plekken/wegen prioriteit behoeven in een herinrichting met als doel verbetering van de verkeersveiligheid.

Concrete voorbeelden van maatregelen die bekend zijn:

- Langs de Spoorweg (buiten bebouwde kom) wordt in ieder geval met subsidie van de provincie een vrij liggend fietspad aangelegd
- Binnen de kom wordt het profiel van de Spoorweg verlegd en komt een fietsstrook waarmee de fietsers een eigen plaats op de rijbaan krijgen.
- Realisatie oversteekplaats scholieren school 'The Foundation' aan de Schapedrift.

Gedragsbeïnvloeding geschiedt op het moment voornamelijk projectmatig. Het doel is om dit meer integraal toe te passen in het werkveld. Voor infrastructurele maatregelen kan de provincie, bij toepassing van gedragsbeïnvloeding, een verhoging van 50 naar 75% subsidie toekennen.

Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute

De lobby voor een verbreding van de A15 lijkt de goede kant op te gaan. Momenteel werkt Rijkswaterstaat 3 alternatieven uit en worden 3 varianten op hoofdlijnen beoordeeld. In 2022 zal er een voorkeursalternatief worden gekozen dat ook weer verder wordt uitgewerkt.

Het onderzoek naar het sluipverkeer heeft uitgewezen dat het niet eenvoudig is om sluipverkeer te weren. Dit kan niet zonder ook de eigen inwoners te treffen. Verder geldt dat wanneer op de ene plaats een maatregel wordt getroffen om verkeer te weren, het op een andere plaats (waar het wellicht nog onwenselijker is) drukker wordt. Dit laatste noemen we ook wel het waterbedeffect. Dat willen we voorkomen.

Daarom zetten we in op het verbeteren van alternatieve vormen van vervoer: met de fiets, met het openbaar vervoer en met de veerpont. Door deze alternatieve vormen van verkeer aantrekkelijker te maken, zullen meer mensen de auto laten staan, wat weer bijdraagt aan een betere doorstroming.

Verhogen kwaliteit straatbeeld

In 2021 is het beheerplan Gisib operationeel geworden, waardoor in 2022 plannings opgesteld kunnen worden voor de beheerplannen. De middelen die beschikbaar komen zullen gebruikt worden om bij de uitvoering van die plannen waar nodig de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls te geven.

Beheerplan kunstwerken

Voor het planmatig beheren en in stand houden van onze kunstwerken, is er een Beheerplan voor 31-tal beheerobjecten, incl. een Plan Van Aanpak voor de Planperiode 2018-2027. Tussentijds vinden hier updates op plaats, indien noodzakelijk. Het Beheerplan vormt de basis voor het uit te voeren planmatig jaarlijkse onderhoud. Betreft allemaal vaste bruggen en één beweegbare brug. Doelstelling is om de objecten zo kosteneffectief mogelijk over de levensduur te laten voldoen aan de functionele en technische eisen. Dit plan geeft voor de komende jaren inzicht op de benodigde beheer en onderhoudskosten, die daarmee gemoeid zijn.

Biedingen

Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP)

Vanwege capaciteitsproblemen is het opstellen van een nieuw, actueel en toekomstbestendig mobiliteitsplan doorgeschoven naar 2022. In dit mobiliteitsplan zullen we naast verkeersveiligheid onder meer ook aandacht besteden aan duurzaamheid.

Daarnaast zullen nog enkele projecten uit het vigerende GVVP worden opgepakt. Het gaat dan om het maken van een beleidsnota voor de fiets, het doen van een uitspraak over hoe we willen omgaan met de bussluis en het maken van een inrichtingsontwerp van de aansluiting Wieling-Spindermolen waarbij we recht doen aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig en de aanwezigheid van de bus.

Het aankomend jaar is de gemeente voornemens om een nieuw GVVP (sterk tactisch) te ontwikkelen dat toekomst bestendig is en dat aansluit op andere beleidstrajecten (omgevingsvisie/mobiliteitsplan (sterk strategisch)). Hiervoor kunnen adviezen van verkeersdeskundigen ingewonnen worden.

4.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	216.519	124.724	133.831	133.831	133.831	133.831
Lasten	2.162.769	2.702.180	2.626.479	2.947.911	2.982.461	2.781.218
Saldo van baten en lasten	-1.946.250	-2.577.456	-2.492.648	-2.814.080	-2.848.630	-2.647.387
Toevoeging aan reserves	809.900	797.400	780.400	860.400	855.400	843.400
Onttrekking aan reserves	619.978	1.130.595	1.026.021	1.242.066	1.172.321	947.909
Resultaat	-2.136.172	-2.244.261	-2.247.027	-2.432.414	-2.531.709	-2.542.878

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
Perspectiefnota 2022		-	-	-	-	
Inbedden BRO in organisatie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	
Salarissen		-238	-238	-238	-238	
Kapitaallasten		3.562	-4.827	-4.640	-4.451	
Kapitaallasten t.l.v. reserve		-950	7.514	7.403	7.288	
Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP			-50.000			
Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP t.l.v. / t.g.v. reserve			50.000			
Jaarlijkse dotatie reserve Wegen					27.000	
Dotatie bestemmingsreserve baggeren			-50.000	-50.000	-50.000	
Effecten Najaarsnota						
herziening kaptiaallasten inclusief mutatie reserve		13.873	-14059	-13.846	-13.651	
Diverse bijstellingen < € 10.000		-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	
		-	207	-77.650	-77.361	-50.092

Perspectiefnota 2022

Uitvoering BRO (Basis Registratie Ondergrond)

Om de BRO goed in de organisatie in te bedden en de uitvoering in de toekomst te garanderen is het nodig om structureel een extra inspanning te leveren.

Middelen: € 10.000 structureel vanaf 2022

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Kapitaallasten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP

Voor 2023 zijn 2 projecten benoemd, te weten: maatregelen Parallel*weg-Neerpolderseweg € 25.000 en het opstellen nota fiets, met kwaliteitseisen fietsnetwerk en beleidskader fiets parkeren € 25.000.

Middelen: € 50.000 incidenteel in 2023
t.l.v. reserve verkeersvoorzieningen

Jaarlijkse bijstelling dotatie bestemmingsreserve wegen

Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Middelen: € 27.000 structureel vanaf 2025

Dotatie bestemmingsreserve baggeren

Vooruitlopend op de actualisatie van het baggerplan voor de periode na het voorliggende plan, is het nodig dat de jaarlijkse dotatie aan de reserve wordt opgehoogd om de kosten van het baggeren te kunnen egaliseren.

Middelen: € 50.000 structureel vanaf 2023

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

4.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

4.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.

Risico's

De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingelijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten van de aanleg van de haltes in onze gemeente zijn binnen het beschikbare krediet gebleven. De kosten die de BV nog maakt zijn voor rekening van de gemeente Gorinchem. Voor onze gemeente zijn er geen risico's.

Ontwikkelingen

Na afronding van de laatste aan te leggen halte in Gorinchem wordt de BV opgeheven, omdat het project, waarvoor de BV is opgericht, dan is afgerond.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting

Risico's

Er wordt gewerkt aan een wisseling in het management van Bureau OVL. Dit heeft mogelijk gevolgen voor (de kwaliteit van) de dienstverlening in 2021

Ontwikkelingen

Per 1 september 2021 is er een nieuwe manager aangesteld voor Bureau OVL

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers

We willen de lokale economie versterken voor zowel winkeliers, bedrijven en ZZP-ers.

Verlevendiging van het centrum

Een levendig centrum draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en vestigingsklimaat. We houden de voorzieningen in onze gemeente op peil en zorgen zo voor meer sociale cohesie.

Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt

We streven naar behoud van jongeren voor onze bedrijven en gemeente. Daarmee versterken we de lokale economie en dragen we bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

5.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers

We continueren de bestaande overlegstructuren met het bedrijfsleven en bewaken gezamenlijk de voortgang van de uitvoering van de Economische Visie 2020-2024. Daarnaast ondersteunen we initiatieven die vanuit het ondernemersfonds ontplooid worden.

Verlevendiging van het centrum

We continueren het overleg met het Centrummanagement. We stimuleren winkeliers in het centrum om een actieve rol binnen ondernemersfonds te vervullen.

Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt

We blijven aangesloten bij de verbindingen in de Triple-Helix en bewaken daarbij de voortgang van de maritieme opleiding in de Drechtsteden.

5.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	19.060.451	200.800	177.700	177.700	177.700	177.700
Lasten	300.276	281.501	284.579	287.697	277.774	277.828
Saldo van baten en lasten	18.760.175	-80.701	-106.879	-109.997	-100.074	-100.128
Toevoeging aan reserves	18.418.685	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	25.000	10.000	10.000	10.000	0	0
Resultaat	366.490	-70.701	-96.879	-99.997	-100.074	-100.128

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage MKB katalysatorfonds			-10.000		
Bijdrage MKB katalysatorfonds t.l.v. de algemene reserve			10.000		
Opzetten ondernemersfonds		-10.000			
Opzetten ondernemersfonds t.l.v. de algemene reserve		10.000			
Salarissen		-115	-115	-115	-115
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	-115	-115	-115	-115

Perspectiefnota 2022

Het opzetten van een ondernemersfonds

Het opzetten van een ondernemersfonds is een onderdeel dat voortkomt uit de Economische visie 2020-2024. Dit is een gezamenlijk initiatief met de beide ondernemersverenigingen. Om dit ondernemersfonds op te zetten is eenmalig extra inzet nodig.

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2022
t.l.v. algemene reserve

MKB-katalysatorfonds

Bij de overgang naar Drechtsteden in 2018 zijn wij ook aangesloten bij het MKB-katalysatorfonds. Het fonds stimuleert innovatiekracht in de regio en geeft startende ondernemers een duwtje in de rug. De financiering van dit fonds maakt geen deel uit van onze reguliere bijdrage aan de groeiagenda. Via de perspectiefnota 2020-2023 waren er al financiële middelen beschikbaar gesteld voor dit fonds. Maar omdat de doorlooptijd langer duurt dan toen werd ingeschat, is een extra eenmalige financiële bijdrage nodig van € 10.000 in 2023.

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2023
t.l.v. algemene reserve

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

5.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
5 Functiemenging	%	2020	53,5	48,6	53,2 CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	
6 Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2020	126,3	165,4	158,4 LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	
7 Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	757,9	666,3	795,9 LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	
8 Netto arbeidsparticipatie	%	2020	72,1	69,3	68,4 CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	

5.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

OASEN N.V.

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).

Ontwikkelingen

Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.

Het meerjarenplan 2016-2020 (Beter is Mogelijk) is opgebouwd uit zeven zaken die klanten, medewerkers en andere belanghebbenden van Oasen kunnen verwachten. Men kan van Oasen verwachten dat zij:

- altijd onberispelijk drinkwater leveren;
- drinkwater verrassingsvrij leveren;
- goede service leveren;
- bewust en kritisch omgaan met onze kosten;
- duurzaam drinkwater leveren;
- betrokken en vakkundig zijn;
- een betrouwbare partner zijn voor onze omgeving.

Stedin Groep N.V.

Risico's

De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft mogelijk forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. De totale behoefte aan kapitaal bedraagt € 750 miljoen tot € 1 miljard, waarvan dus in eerste aanleg € 200 miljoen is uitgevraagd. In de komende jaren zal mogelijk extra kapitaal uitvraag bij de deelnemende gemeenten worden uitgezet. Er bestaat tevens een risico dat de dividenduitkering lager uitvalt dan verwacht.

Ontwikkelingen

Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie. en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.

Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. In samenspraak met de aandeelhouders worden mogelijkheden verkend voor de financiering van deze investering.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V. en ROM-S C.V.

Ontwikkelingen

Niet van toepassing.

ROM-S Beheer B.V.**Risico's**

Het maximale risico is het deelnamekapitaal.

Ontwikkelingen

Geen.

ROM-S C.V**Risico's**

Het maximale risico is het deelnamekapitaal in ROM-S Beheer B.V. en het commanditair kapitaal in ROM-S C.V.

Ontwikkelingen

De onderhandelingen met betrekking tot de uitgifte van gronden op bedrijventerrein Schelluinen-West lopen door. Hierbij is, zo mogelijk, ook de verwerving van vertreklocaties bij de onderhandelingen meegenomen. Inmiddels heeft ROM-S een begin gemaakt met de voorbereiding van fase 2 van Schelluinen-West. In overleg met gemeenten is het beheer en exploitatie van vrachtwagenparkeerlocaties afgestoten.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V**Risico's**

N.v.t. Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.**Risico's**

De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren in de zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook grote kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden wordt het opbrengend vermogen van die deelgebieden flink verhoogd, door optimalisatie van het programma kan er een hogere opbrengst worden gerealiseerd.

In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.

Ontwikkelingen

Het totale gebied bestaat uit circa 534 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase (deelgebieden 1b, 2, 3, 7, 8 en 10) is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Voor de tweede fase is momenteel een bestemmingsplan in voorbereiding.

Vrijwel alle deelgebieden uit het huidige bestemmingsplan zijn afgerond. Alleen deelplan 3(b) is nog niet ontwikkeld. Deelplan 3b wordt onderdeel van de uitbreiding van het bestemmingplan naar Blauwe Zoom West.

In de 2^e helft van 2021 is de ontwikkeling van het deelplan ons dorp in uitvoering genomen en heeft er voorbelasting plaatsgevonden. Tevens zijn de woningen in de verkoop gegaan.

Programma 6 Scholing

6.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022

De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022 laat zien waar de ambities liggen voor het onderwijsbeleid in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Veel lokale partners en gemeente zijn aan de slag om samen deze ambities waar te maken. De huidige afspraken vormen het vertrekpunt voor de aankomende jaren waar doelstellingen worden bijgesteld.

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

De afgelopen jaren is de kwaliteit en de invulling van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid flink vooruit gegaan. Ook zijn er aanvullende maatregelen en middelen gekomen om nieuwe kwaliteitseisen te kunnen handhaven en bekostigen.

Voor- en vroegschoolse educatie

De bereikbaarheid van voor- en vroegschoolse educatie zo optimaal mogelijk laten zijn. Ouderbetrokkenheid, professionele ondersteuning en communicatie zijn belangrijke schakels in de toeleiding.

6.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022

Lokale beleidskaders zullen in samenspraak met de partners worden geëvalueerd en bijgesteld, waar nodig ook vanuit het regionale samenwerkingsperspectief. Hierbij zal – waar het kan - een beroep worden gedaan op de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Met dit extra geld kan de gemeente in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere partijen maatregelen nemen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen, en de aparte steunpakketten voor de jeugd die beschikbaar zijn. In de regio worden de lijnen uitgezet en gesprekken worden hierover in de REA gevoerd.

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

De gemeente zal in 2022 alle regelingen op het gebied van onderwijs en kinderopvang tegen het licht houden en moderniseren naar de actuele wetgeving.

Voor- en vroegschoolse educatie

Het grootste deel van het ontvangen budget voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet voor de vergoeding van de voorschoolse voorzieningen (peuteropvang) met VVE-aanbod. Daarnaast blijft er ruimte voor de bekostiging van initiatieven lokaal beleid. Monitoring is essentieel om de voortgang in de doelstellingen te blijven volgen.

6.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 6. Scholing

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	184.412	236.753	236.753	126.000	126.000	126.000
Lasten	1.184.623	1.174.490	1.223.111	1.134.854	1.131.301	1.107.118
Saldo van baten en lasten	-1.000.212	-937.737	-986.358	-1.008.854	-1.005.301	-981.118
Toevoeging aan reserves	30.403	30.000	40.000	50.000	60.000	80.976
Onttrekking aan reserves	68.816	35.986	47.152	47.183	47.208	47.225
Resultaat	-961.799	-931.751	-979.206	-1.011.671	-1.018.093	-1.014.869

Programma 6. Scholing

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Kapitaallasten inclusief toegerekende rente		-	-	1	1
Kapitaallasten t.l.v. reserve		-120	-121	-124	-125
Overheveling naar Programma 9		-20.500	-20.500	-20.500	-20.500
Effecten Najaarsnota					
herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve		-1.009	-1.055	-1.042	-1.051
Diverse bijstellingen < € 10.000		-3.700	-3.700	-3.700	-3.700
		-	-25.329	-25.376	-25.375

Overheveling naar Programma 9

Herschikking naar programma 9 (zie bijlage 2).

Middelen € 20.500 structureel vanaf 2021

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

6.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden Hardinxveld- Giessendam 25.000 inwoners	Gemeenten < Alle gemeent en	Bron	Beschrijving
9 Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0	1,7	2,4 DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
10 Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	9	19	26 DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
11 Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vs-ers)	%	2020	1,2	1,3	1,7 DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
12 Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2019	0	1	2 Verwey Jonker Instituut - Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar). Kinderen in Tiel	

6.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 7 Samenleven

7.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Sport en bewegen via MAG en Sportagenda

Sport draagt bij aan de gezondheid van inwoners, vergroot de leefbaarheid, zorgt voor verbinding en stimuleert de economie.

Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar

We verbeteren de zwemvaardigheid van onze jeugd.

Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad

We staan positief tegenover het initiatief om op het buitenterrein van het zwembad De Duikelaar twee nieuwe buitenbaden te realiseren in combinatie met andere functies (lichte bedrijvigheid en een kantoor met woning).

Samenhangend aanbod dagrecreatie

We willen de recreatieve functies in Hardinxveld-Giessendam versterken door een samenhangend geheel aan recreatieve maatregelen te treffen.

We willen de cultuurhistorie van Hardinxveld-Giessendam behouden en toegankelijk laten zijn voor inwoners en andere geïnteresseerden.

Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken

We willen bereiken dat er in Hardinxveld-Giessendam speelplekken voor jeugd van alle leeftijden zijn. Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen.

7.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Sport en bewegen via MAG en Sportagenda

We zetten sporten en bewegen in Hardinxveld-Giessendam op de kaart door uitvoering te geven aan de Sportagenda en het Lokale Sportakkoord 'Beweeg mee(r)', als onderdeel van de MAG. Betrokken partners worden gestimuleerd in het opzetten van initiatieven vanuit het Sportakkoord, om zodoende de gezondheid en vitaliteit van de inwoners te bevorderen en zo veel mogelijk inwoners te laten sporten. We stimuleren de verbinding tussen sportaanbieders en maatschappelijke partners door hen bijeen te brengen in bijeenkomsten van een Sportplatform. We continueren de inzet van de buurtsportcoaches gericht op het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen

Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar

In samenwerking met de scholen monitoren we periodiek de zwemvaardigheid van in het bijzonder kinderen in de bovenbouwklassen van de basisschool. We maken werkafspraken tussen gemeente, scholen, Sociaal Team indien specifieke factoren het behalen van een zwemdiploma belemmeren. Daarnaast treffen we maatregelen op het moment dat de wachtlijst voor het zwemonderwijs toeneemt.

Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad

Met twee initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst heeft een oriëntatie plaatsgevonden voor een invulling van het zwembadterrein. Deze gaat uit van een combinatie van functies, te weten twee buitenbaden, lichte bedrijvigheid (waarbij een aantal units wordt ingevuld met een functie die de recreatieve functie versterkt) en een kantoor met woning. Vorig jaar is een behoefteonderzoek uitgevoerd naar een buitenbad. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan college en gemeenteraad. Vervolgens is een notitie opgesteld waarin op hoofdlijnen de uitgangspunten

voor een nieuwe buitenbad zijn opgenomen. In samenhang daarmee is een concept bebouwings- en inrichtingsvoorstel opgesteld voor de locatie. Daarin hebben ook de bedrijfs- en kantoorfunctie – die een voorwaarde zijn voor de financiële slagingskansen van het project – een plaats gekregen. De mening van de gemeenteraad is op 15 juli 2021 over voornoemde stukken gevraagd. Vanuit de fracties is overwegend positief op de plannen gereageerd. De meegegeven aandachtspunten worden beoordeeld in samenwerking met initiatiefnemers. De komende periode vindt een verdere uitwerking plaats ter voorbereiding op een planologische procedure. Parallel daaraan start de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid.

Samenhangend aanbod dagrecreatie

Er komt steeds meer aandacht voor dagrecreatie. Het initiatief rondom het buitenbad is daar onderdeel van. Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. De stip op de horizon is om samen met de lokale ondernemers te komen tot een samenhangend aanbod dagrecreatie. Dit is ook meegenomen in de lokale economische visie.

Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed

Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. Als deze inzet gepleegd kan worden zal er eerst een inventarisatie van kunstwerken buiten als wel in het gemeentehuis plaatsvinden. Vanuit die inventarisatie zal een plan worden gemaakt om de toegankelijkheid van de cultuurhistorie te vergroten. De plaatselijke partijen, Stichting dorpsbehoud, Historische vereniging, Museum de Koperen Knop en de bibliotheek Aan Zet zullen gevraagd worden hierin een rol te vervullen

Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan “Buiten spelen, ja leuk” 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.

Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is gewerkt aan een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 t/m 6 jaar aan de Tielensweer.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de plannen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.

Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelplekken, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.

In 2022 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.

7.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	750.408	815.130	722.580	722.580	722.580	722.580
Lasten	1.894.613	2.076.494	1.931.310	1.945.777	1.938.425	1.944.657
Saldo van baten en lasten	-1.144.205	-1.261.364	-1.208.730	-1.223.197	-1.215.845	-1.222.077
Toevoeging aan reserves	228.931	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
Onttrekking aan reserves	256.844	120.584	112.715	110.954	106.281	112.281
Resultaat	-1.116.292	-1.188.780	-1.144.015	-1.160.243	-1.157.564	-1.157.796

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Salarissen		-6.012	-6.012	-6.012	-6.012
Indexering uittredingsovereenkomst met Avres normbedrag		-16.600			
Indexering uittredingsovereenkomst t.l.v. algemene reserve		16.600			
Kapitaallasten incl. toegerekende rente		19.084	19.323	19.562	19.802
Effecten Najaarsnota					
herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve		14.540	143	143	141
Diverse bijstellingen < € 10.000		8.695	8.695	8.695	8.695
		-	36.307	22.149	22.388
			22.149	22.388	22.626

Perspectiefnota 2022

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Indexering uittredingsovereenkomst met Avres

Indexering conform uittredingsovereenkomst. Deze overeenkomst eindigt op 31 december 2022.

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 7	-16.600	-/- 16.600			
Programma 12	-/-13.590	-/-13.590			
Totaal	-/- 30.190	-/- 30.190			

Middelen : € 16.600 incidenteel 2022
Middelen: dekking t.l.v. de algemene reserve

Kapitaallasten incl. toegerekende rente

Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

7.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden	Bron	Beschrijving		
			Hardinxveld- Giessendam 25.000 inwoners	Gemeenten < Alle gemeent en			
13 Niet-sporters	%	2020	58,2	50,5	49,3	Gezondheidsmonitor volwassen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

7.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 8 Werk en inkomen

8.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team

Het doel is om iedereen naar vermogen te laten participeren in de samenleving. Hierdoor daalt het aantal werkzoekenden in onze gemeente en leveren inwoners een nuttige bijdrage.

Integratie naar participeren

Statushouders integreren in Nederland en de Nederlandse normen en waarden respecteren, eigen maken en kunnen toepassen. Het leren van de Nederlandse taal en cultuur is een belangrijk onderdeel van de integratie. Daarnaast willen we dat statushouders participeren. Enerzijds via betaald werk en anderzijds door zich in te zetten voor de (lokale) samenleving.

8.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team

Voor deze groep hebben we in de Drechtsteden participatieplekken. Vanaf 2022 worden deze lokaal uitgevoerd en vormgegeven, zodat we gericht passend lokaal aanbod kunnen creëren. Deze wijziging volgt in de nieuwe Verordening Werk en Inkomen Drechtsteden.

Integratie naar participeren

Met ingang van 2022 treedt de Wet inburgering 2021 in werking. Gemeenten krijgen hierdoor meer regie om te sturen op lokale integratie en participatie. In 2021 hebben we verschillende pilots uitgevoerd voor het bevorderen van de lokale integratie en het oefenen met de regiefunctie in samenwerking met partners. De SDD gaat de nieuwe wet uitvoeren, maar zoveel mogelijk lokaal en in samenwerking met het Sociaal Team en lokale partners. Hierin worden de lessen van de pilots meegenomen om statushouders zo goed mogelijk in Hardinxveld –Giessendam te integreren.

8.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	3.054.303	2.433.128	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628
Lasten	4.160.521	3.389.225	4.103.372	4.029.809	4.068.644	4.106.374
Saldo van baten en lasten	-1.106.218	-956.097	-1.737.744	-1.664.181	-1.703.016	-1.740.746
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Ottrekking aan reserves	60.000	80.000	100.000	0	0	0
Resultaat	-1.046.218	-876.097	-1.637.744	-1.664.181	-1.703.016	-1.740.746

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
Perspectiefnota 2022						
Actualisatie begroting SDD		-294.255	-357.806	-361.246	-356.260	
Diverse bijstellingen < € 10.000		-4.800	-4.800	-4.800	-4.800	
		-	-299.055	-362.606	-366.046	-361.060

Perspectiefnota 2022

Actualisatie begroting SDD

De actualisatie van de SDD is gemaakt op basis van de begroting 2022. De stijging t.o.v. de primaire begroting is met name te verklaren door de "dubbele vergrijzing", als ook doordat bij het tot stand komen van de vorige begroting nog geen rekening is gehouden met de Corona-pandemie. In de huidige begroting is dit wel het geval. Daarnaast zijn er WMO contracten afgelopen en zijn er nieuwe contracten afgesloten. Het SDD hanteert de scenario's die het CPB berekent.

Op basis van de begroting 2022 van het SDD moet onze jaarlijkse bijdrage worden bijgesteld.

	2022	2023	2024	2025
Programma 8	-/- 294.255	-/- 357.806	-/- 361.246	-/- 356.260
Programma 9	-/- 261.555	-/- 295.207	-/- 296.461	-/- 288.077
Totaal	-/- 555.810	-/- 653.013	-/- 657.707	-/- 644.337

8.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden	Bron	Beschrijving	
			Hardinxveld-Giessendam 25.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten	
14 Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	3	4	6 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

8.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden

Risico's

In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De huidige gemeenschappelijke regeling Drechtsteden wordt in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast worden alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochter' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Het uitgangspunt is om de taken 'as is' over te hevelen en vanaf dat startpunt te werken aan een nieuw stelsel van samenwerking. Deze transities moeten zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden.

Ontwikkelingen

In 2021 is hard gewerkt aan de voorbereiding van deze transities die, vrij kort na de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden, vragen om een andere vorm van zakelijk opdrachtgeverschap en monitoring in onze gemeente. De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die zal doorlopen in 2022. Eind 2021 en daarna in 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven.

Programma 9 Zorg en welzijn

9.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Een samenhangend aanbod van voorzieningen

We willen bereiken dat alle inwoners met een ondersteuningsvraag passende hulp ontvangen om uiteindelijk mee te kunnen doen in Hardinxveld-Giessendam.

Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein

Wij zetten in op zorg voor hen die dat nodig hebben. Eind 2020 is de lokale visie op het sociaal domein vastgesteld door de gemeenteraad. Dit is de leidraad voor alle verdere beleidsontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein.

Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen

We voorkomen dat inwoners worden doorgestuurd naar allerlei verschillende loketten. Een goede triage zorgt ervoor dat inwoners zorg ontvangen zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Door een dekkend aanbod van voorzieningen en samenwerking tussen deze partijen, worden inwoners ondersteund in hun hulpvragen.

Het sociaal team zet in op preventie om zwaardere zorg te voorkomen en snel en deskundig zicht te kunnen krijgen op probleemsituaties waar inwoners in terecht kunnen komen. Als zich dit voordoet is maatwerk nodig. Het sociaal team werkt vanuit de visie sociaal domein. Hierbij gaan we uit van een levensbrede mensvisie, eigen regie, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid. We ondersteunen inwoners op acceptatie van onoplosbare problemen zodat zij mee kunnen doen naar vermogen en kwaliteit van leven gehandhaafd blijft of verbetert. Het sociaal team biedt zoveel mogelijk ondersteuning zelf lokaal aan, zodat er zo min mogelijk doorverwijzingen nodig zijn.

Uitvoering van de Maatschappelijke Agenda (MAG)

We behouden en versterken de goede initiatieven die er in onze gemeenschap leven. We zetten in op versterken van het voorveld en preventiemaatregelen. De evaluatie van de MAG geeft inzicht in de (door)ontwikkeling van de MAG en is een handvat om mogelijk bij te sturen.

Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD

Alle inwoners met een ondersteuningsvraag ontvangen passende hulp met als doel deel te kunnen nemen aan de samenleving in Hardinxveld-Giessendam en daarmee hun kwaliteit van leven te handhaven of verbeteren. Uitgangspunt is dat inwoners zelf regie hebben en dat we dichtbij de behoefte van de inwoner te blijven. De gehele keten aan sociale voorzieningen wordt versterkt door onderling goede afspraken te maken en in de praktijk met elkaar samen te werken. We schalen zorg op als dit nodig is maar schalen zorg af als dit kan.

Biedingen

Diaconaal Maatschappelijk Werk

Het Diaconaal Maatschappelijk Werk (DMW) is onderdeel van het voorzieningenaanbod in Hardinxveld-Giessendam. Het DMW werkt net als het sociaal team volgens de visie sociaal domein. We voldoen hiermee aan de vraag naar ondersteuning door het Diaconaal Maatschappelijk werk.

Wijkverpleegkundige

We zien de behoefte aan ondersteuning voor de doelgroep ouders groeien, door de vergrijzing maar ook doordat ouderen langer thuis blijven wonen. We willen bereiken dat ouderen in Hardinxveld-Giesendam op een prettige manier 'oud' kunnen worden.

De wijkverpleegkundige wordt binnen het sociaal team ingezet voor ondersteuning aan ouderen en draagt bij aan de verbinding tussen professionele zorg en ondersteuning en het voorveld. De wijkverpleegkundige heeft een belangrijke positie in het sociaal team als verbinder tussen de professionele zorg en het voorveld. De wijkverpleegkundige heeft een coördinerende en adviserende rol in het ouderenconsultatiebureau.

Jeugdmodule

De Jeugdmodule draagt bij aan het normaliseren van de opvoeding van jeugdigen. Sommige problemen die jeugdige en ouders ervaren horen bij een normale opvoeding. Sommige problemen vragen niet om intensieve behandeling maar om acceptatie. Hier biedt de jeugdmodule ondersteuning. We verminderen hiermee het aantal verwijzingen naar duurdere zorg.

WvGGZ

De nieuwe Wet verplichte GGZ regelt de verplichte zorg voor inwoners die een aanzienlijk risico hebben op 'ernstig nadeel dat gerelateerd is aan een psychische stoornis', en geen gebruik willen maken van vrijwillige zorg.

Passend onderwijs

Het gaat hier om voorzieningen die bedoeld zijn om leerlingen niet uit te laten vallen en ze een basis te geven voor hun toekomst.

MAG

De Maatschappelijke Agenda (MAG) is in de plaats gekomen van het gemeentelijke subsidiebeleid. Het contract met de penvoerder van de MAG, Stuwkr8, loopt tot eind 2021. In 2021 hebben we het aanbestedingsproces doorlopen voor het penvoerderschap van de MAG. Het nieuwe contract loopt vanaf 1 januari 2022 voor de duur van twee jaar en kan tot uiterlijk 1 januari 2028 verlengd worden.

9.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Een samenhangend aanbod van voorzieningen

In de voorgaande periode zijn daar al flinke stappen in gezet, zoals jeugdhulp naar voren, het ouderenconsultatiebureau, de waakvlamfunctie binnen het sociaal team. Met deze positieve ervaringen ontwikkelen we de komende periode door, door meer voorzieningen naar de voorkant te brengen. Hierdoor creëren we een nog completer lokaal aanbod.

Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein

De integrale lokale visie is opgesteld.

Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen

In 2022 gaan we aan de slag met het verbeteren van de vindbaarheid van het sociaal team. Door de samenwerking, zowel op beleidsniveau als uitvoeringsniveau, met het voorveld zorgen we ervoor dat er een dekkend aanbod is van voorzieningen. Er kan gemakkelijk opgeschaald en afgeschaald worden in de keten. Een verbetering in het informatieverstrekking is hierin noodzakelijk. We willen investeren in de website van het sociaal team en hier ook in samenwerken met onze andere samenwerkingspartners.

Verbreiding sociaal team

In 2022 verbreden we het lokale (preventieve) aanbod van het sociaal team om te voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. Dit doen we door zowel de huidige formatie aan te passen naar de problematieken die we tegen komen als door expertise toe te voegen. Het is nodig dat er meer differentiatie wordt aangebracht in het sociaal team. Korte specialistische trajecten bij kortdurende problemen en laagdrempelige langdurige ondersteuning waar dit nodig is. We zien dat er steeds meer vraag is naar deze waakvlamtrajecten. Dit betekent dat we het waakvlamteam moeten uitbreiden en professionals met deze

expertise moeten inzetten. Dit zijn MBO geschoolde medewerkers die vanuit de waakvlamfunctie kunnen op- en afschalen in zorg. Deze hele ontwikkeling vraagt om een verandering qua samenstelling, bezetting en expertise van het sociaal team.

Uitvoering van de Maatschappelijke Agenda (MAG)

De uitvoering van de MAG ligt bij de penvoerder. We stemmen frequent met de penvoerder af die ook volgens afspraken rapporteert. Signalen uit de samenleving die de gemeente ontvangt worden direct gecommuniceerd met de penvoerder en/of een maatschappelijk partner.

Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD

Het aanbod wordt op elkaar afgestemd en in 2022 zetten we verder in op de onderlinge verbinding.

Biedingen

Diaconaal Maatschappelijk Werk

De uren voor het diaconaal Maatschappelijk werk zijn in 2021 uitgebreid. De functie en de uitbreiding wordt in het najaar van 2021 geëvalueerd, zodat er voor 2022 opnieuw afspraken kunnen worden gemaakt die aansluit bij de vraag en de visie sociaal domein.

Wijkverpleegkundige

In 2022 worden ook ouderen die niet in beeld zijn bij de huisartsen bereikt door de inzet van het ouderen consultatiebureau.

Jeugdmodule

De jeugdmodule wordt in 2022 voortgezet en daarnaast ook uitgebreid. De GGZ professional in de jeugdmodule zorgt voor een flinke afname van jeugdigen in de basis GGZ. Om ook verwijzingen naar gespecialiseerde GGZ te doen afnemen, wordt expertise in de vorm van een GZ psycholoog aan het sociaal team toegevoegd.

WvGGZ

Lokaal geven we uitvoering aan deze wettelijke taken door deze (regionaal) te beleggen bij onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De kosten voor de WvGGZ worden regionaal verdeeld op basis van inwoneraantal. De uitvoering wordt ieder half jaar met betrokken partijen geëvalueerd.

Passend onderwijs

Gemeente heeft geen regie op het passend onderwijs. Maar samen met de samenwerkingsverbanden wordt er alles aan gedaan om kinderen niet uit te laten vallen en ze een goede basis te geven voor de toekomst. Hiervoor wordt ook van gemeentekant bijdragen verwacht. Dit wordt altijd in de regio afgestemd.

MAG

Met de inrichting van de MAG is de algemene subsidieverordening ingetrokken. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd werkbaar is. Daarom zal in 2021 een nieuwe algemene subsidieverordening aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden aangeboden. De aanbesteding is afgerond. Met de nieuwe penvoerder zullen in de laatste maanden van dit jaar nadere afspraken worden gemaakt om de uitvoering van de MAG in 2022 voort te zetten

9.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	859.595	382.915	96.500	96.500	96.500	96.500
Lasten	12.990.576	13.765.023	13.208.865	13.138.958	13.191.354	13.231.340
Saldo van baten en lasten	-12.130.982	-13.382.108	-13.112.365	-13.042.458	-13.094.854	-13.134.840
Toevoeging aan reserves	352.591	50.000	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	770.441	579.723	370.000	150.000	0	0
Resultaat	-11.713.132	-12.852.385	-12.742.365	-12.892.458	-13.094.854	-13.134.840

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Extra personele capaciteit Gezondheidsbeleid		-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Extra capaciteit voor onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen		-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
Salarissen		-647	-647	-647	-647
Actualisatie begroting SOJ		-87.251	-114.914	-114.015	-114.015
Actualisatie begroting SDD		-261.555	-295.207	-296.461	-288.077
Herschikking van Programma 6		20.500	20.500	20.500	20.500
Effecten meicirculaire/Najaarsnota					
Individuele voorzieningen natura Jeugd		416.000	421.000	422.000	422.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		7.500	7.500	7.500	7.500
		-	-21.453	-77.768	-77.123
			-77.768	-77.123	-68.739

Perspectiefnota 2022

Gezondheidsbeleid extra personele capaciteit

Op het gebied van gezondheidsbeleid constateren we een onbalans in de gewenste inzet ten opzichte van de taken en opgaven. Door de coronapandemie ervaren we nog eens extra druk op het gebied van gezondheid. Om de onbalans te herstellen zijn extra structurele middelen gewenst voor 0,6 fte.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team

Het budget komt onder druk te staan, omdat er nooit is geïndexeerd.

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2022

Onderwijs extra personele capaciteit

Voor het goed kunnen uitvoeren van de taken op het gebied van onderwijs ervaren we een knelpunt in personele zin. Hierdoor vindt stagnatie plaats in het ontwikkelen van (wettelijke) beleidsdocumenten, zoals handhavingsbeleid kinderopvang en onderwijsachterstandenbeleid. Om de kwaliteit van beleidsontwikkeling en uitvoering daarvan in de toekomst te verzekeren, is naast het op orde brengen van beleid extra structurele inzet (0,6 fte) voor onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen noodzakelijk.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Actualisatie begroting SOJ

Op basis van de begroting 2022 van de Service Organisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid moet onze jaarlijkse bijdrage worden bijgesteld. De bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van het scenario solidariteit 2020.

	2022	2023	2024	2025
Actualisatie begroting	-/- 87.251	-/- 114.914	-/- 114.015	-/- 114.015

Actualisatie begroting SDD

De actualisatie van de SDD is gemaakt op basis van de begroting 2022. De stijging t.o.v. de primaire begroting is met name te verklaren door de "dubbele vergrijzing", als ook doordat bij het tot stand komen van de vorige begroting nog geen rekening is gehouden met de Corona-pandemie. In de huidige begroting is dit wel het geval. Daarnaast zijn er WMO contracten afgelopen en zijn er nieuwe contracten afgesloten. Het SDD hanteert de scenario's die het CPB berekent.

Op basis van de begroting 2022 van het SDD moet onze jaarlijkse bijdrage worden bijgesteld.

	2022	2023	2024	2025
Programma 8	-/- 294.255	-/- 357.806	-/- 361.246	-/- 356.260
Programma 9	-/- 261.555	-/- 295.207	-/- 296.461	-/- 288.077
Totaal	-/- 555.810	-/- 653.013	-/- 657.707	-/- 644.337

Herijkingen van programma 6

Middelen € 20.500 structureel vanaf 2021

Individuele voorzieningen natura jeugd

Burap SOJ 2021

Na het opstellen van de perspectiefnota is de 1e Burap SOJ verschenen. De uitkomsten daarvan laten een sterke stijging zien, waarbij in de begroting rekening wordt gehouden met nadelige meerjarige effecten.

Voogdij /18+ (kostenreductie)

De verwachting is dat de uitname die is meegenomen in de meicirculaire voor een vergelijkbaar bedrag aan afname kosten leidt. We houden hier wel een paar slagen om de arm, want de afname van het aantal cliënten en de daarmee gemoeide kosten zijn op dit moment nog niet duidelijk. De uitname is bepaald op € 790.320 structureel. |Vanuit voorzichtigheidsoogpunt gaan wij uit van een reductie aan kosten van 75%, zodat in de begroting afgerond een bedrag van € 592.500 is meegenomen.

	2022	2023	2024	2025
Burap SOJ 2021	-/- 176.500	-/- 171.500	-/- 170.500	-/- 170.500
Voogdij /18+ (kostenreductie)	592.500	592.500	592.500	592.500
Totaal	416.000	421.000	422.000	422.000

Begrotingssubsidies 2022

Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid

Bedrag in begroting: € 476.443

Naar aanleiding van een onderzoek, uitgevoerd door AEF, naar de governancestructuur van de SOJ is als een van de ontwikkelpunten naar voren gekomen de verbetering van de lokale sturing op inhoud, opdrachtgeverschap en tripartite samenwerking. Om lokale sturing beter vorm te geven en meer ruimte voor lokaal maatwerk mogelijk te maken, is besloten om vanaf 2022 het opdrachtgeverschap van de Stichting Jeugdteams (SJT) lokaal bij de individuele gemeenten te beleggen. Het contract tussen DG&J en SJT is om die reden in december 2020 (per 1 januari 2022) opgezegd in de verwachting dat SJT de individuele contracten per gemeente zal verkrijgen.

Om meerjarig te contracteren moet er rekening worden gehouden met de Europese aanbestedingsregels. Er was op dat moment onvoldoende tijd om nog een opdracht voor 2022 voor te bereiden en deze via een aanbesteding opnieuw in de markt te zetten. Vanuit verschillende partijen is advies ingewonnen, zoals bij advocaat dhr. Robbe, accountants BDO en het Service Centrum Drechtsteden, en geadviseerd om de financiering voor 2022 via een begrotingssubsidie te laten verlopen. Het jaar 2022 zal gebruikt worden als overgangsjaar, waar we ons zullen voorbereiden op een invulling met een duurzaam karakter.

Stichting De Sociale Basis

Bedrag in begroting: € 400.900

De gemeente Hardinxveld-Giessendam koopt sinds 2015 diensten in van zowel MEE Plus al Vivenz voor het Sociaal Team. In 2020 zijn MEE Plus en Vivenz gefuseerd en vallen zij gezamenlijk als MEE-Vivenz onder Stichting De Sociale Basis. De opdrachtwaarde is daardoor dermate groot geworden dat een andere vorm van inkoop gezocht moet worden. Om meerjarig te contracteren moet er rekening moet worden gehouden met de Europese aanbestedingsregels. In 2021 was er onvoldoende tijd om nog een opdracht voor 2022 voor te bereiden en deze via een aanbesteding in de markt te zetten. Geadviseerd wordt om, vergelijkbaar met de situatie van SJT, de financiering voor 2022 via een begrotingssubsidie te laten verlopen. Het jaar 2022 zal gebruikt worden als overgangsjaar, waar we ons voorbereiden op een invulling met een duurzaam karakter.

9.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
15 Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2020	10	10	11 Bureau Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	
16 Jongeren met een delict voor de rechter	%	2019	0	1	1 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Teil	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Teil. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	
17 Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2020	164,3	262,8	459,7 CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	
18 Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	61,8	148,9	202 CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	
19 Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	10	10,6	11,9 CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	
20 Jongeren met jeugdbescherming	%	2020	1,3	1,1	1,2 CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	
21 Jongeren met jeugdreclassering	%	2020	0	0,4	0,4 CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	
22 Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2020	650	624	700 CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	

9.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd

Risico's

De DG&J heeft, na resultaatbestemming 2020, een weerstandsvermogen van € 500.000.

De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming.

In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.

De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.

De coronacrisis zorgt voor een verschuiving van prioriteiten bij de DG&J, de verantwoordelijkheid voor de testcapaciteit en vaccinaties. Door landelijke maatregelen hebben sommige programma's vertraging opgelopen.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt het risico met name bij het feit dat de jeugdhulpvraag groter is dan het beschikbare budget. De rijksmiddelen zijn lager dan de realisaties. Indien maatregelen niet voldoende zijn en de jeugdhulp toch nodig is, zal extra budget moeten worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten. De afschaffing van de solidariteit zorgt voor een extra risico op de begroting van gemeente Hardinxveld-Giessendam. Dit betekent een hogere bijdrage aan de SOJ. De transformatie moet er aan bijdragen dat de benodigde jeugdhulp binnen gereduceerde budgetten kan worden uitgevoerd. Deze maatregelen staan beschreven in de omdenknotitie die regionaal is opgesteld. Veel van deze maatregelen worden zowel lokaal als regionaal ingevoerd. Er wordt regelmatig geëvalueerd en de kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd. De huidige contractafspraken met zorgaanbieders hebben niet geleid tot de benodigde besparingen. Wij verwachten dat dit met de nieuwe inkoopsystematiek (ingående januari 2022) wordt ondervangen en er meer grip ontstaat op de zorg die door aanbieders wordt geleverd.

Ontwikkelingen

DG&J

Het Meerjaren Beleidsplan (MJP) voor de DG&J werd vastgesteld in april 2020. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2020 -2023. Hierin krijgen belangrijke lokale en regionale ontwikkelingen een plek, maar is er ook aandacht voor de effecten van landelijke ontwikkelingen zoals (infectieziekten)preventie, antibioticaresistentie, de dalende vaccinatiegraad, invoering van de omgevingswet, de positie van kwetsbare jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt en de landelijke impulsen op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gemeenten stellen 1 x per 4 jaar een lokale nota gezondheidsbeleid op. Voor Hardinxveld-Giessendam wordt het lokale gezondheidsbeleid in het 4^e kwartaal 2021 ter besluitvorming aangeboden. De lokale toekomstverkenningen die eind 2018 zijn uitgevoerd hebben hiervoor aan de basis gelegen.

SOJ

De (inmiddels) 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid voeren sinds 1 januari 2015 gezamenlijk de taken uit die voortvloeien uit de Jeugdwet. Hiertoe is besloten tot de vorming van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Voor 2021 is in april een begrotingswijziging doorgevoerd van € 11,6 miljoen. Een tweede begrotingswijziging van € 13,2 miljoen wordt voorgesteld door de SOJ. Hier wordt opnieuw een zienswijzeprocedure voor gevolgd. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet realiseren van de kostenreducties opgenomen in de begroting en de stijging van de kosten van jeugdhulp als gevolg van een gestegen inzet per jeugdige bij zorgaanbieders.

De afgelopen jaren behaalden wij al diverse resultaten in het kader van de transformatie. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Wij verwachten dat ook de komende jaren dit het geval is. Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen.

Interventies zijn hiervoor nodig op drie niveaus, te weten bij de gemeenten, bij de toeleiding en toegang tot de zorg en op de regionale zorgmarkt. Hardinxveld-Giessendam zet in op cijfermatige analyse van de bestedingen jeugdhulp, lokale maatregelen en meer sturing door de gemeente. Een nieuw inkoopkader vanaf 2022 ev moet hier ook aan bijdragen. Vooralsnog wordt een risicoclassificatie van hoog gehanteerd.

RAV

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van de taken op het gebied van de ambulancezorg ondergebracht in de Coöperatie AmbulanceZorg ZHZ (CAZ-ZHZ), een zelfstandige coöperatie met DG&J en Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ) als leden. In verband met hoge overgangskosten blijven medewerkers die al voor 1 april 2018 in dienst waren bij DG&J ook in de nieuwe situatie nog in dienst van DG&J (onderdeel RAV). Deze medewerkers worden vanuit DG&J gedetacheerd bij de coöperatie. In de begroting 2021 zijn met betrekking tot de RAV alleen nog de loonkosten meegenomen. Daarbij is het resultaat nihil, omdat de loonkosten volledig worden doorbelast aan de coöperatie.

Programma 10 Gezondheid en milieu

10.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Project Boezemgemaal en –kanaal

Het watersysteem in de Alblasserwaard dat in de loop van ruim 650 jaar is ontstaan, staat niet meer gesteld voor de huidige wateropgaven. Dit herkennen wij vanuit onze gemeente en zien de noodzaak van aanpassingen. In de toekomst nemen, onder andere als gevolg van veranderingen in het klimaat, de problemen alleen maar toe. Een integrale benadering van de wateropgaven is cruciaal voor een duurzame en toekomstbestendige inrichting van het watersysteem.

Biedingen

Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk

Op de Rivierdijk staan voor de inzameling van restafval nog op vier locaties bovengrondse afvalcontainers. Vanwege eisen van het Waterschap (restricties graven in de dijk) zijn deze containers in tegenstelling tot de rest van de gemeente nog niet vervangen door ondergrondse containers. We willen deze oude bovengrondse containers vervangen door nieuwe ondergrondse containers.

10.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Project Boezemgemaal en –kanaal

Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland heeft in 2017 een historisch besluit genomen door het boezemwatersysteem in de Alblasserwaard anders in te gaan richten als antwoord op de hierboven genoemde uitdagingen. Na een uitgebreid locatieonderzoek in 2020 heeft het waterschap op 11 mei 2021 een gebied in Hardinxveld-Giessendam gekozen voor de realisatie van een nieuw boezemkanaal en –gemaal. Na zes eeuwen water aan- en afvoer via Kinderdijk is het noodzakelijk om een nieuw hoofdstuk aan het waterbeheer toe te voegen. Op 27 november 2020 heeft het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland de nadere locatiekeuze voor nieuwe boezembemaling voor de Overwaard definitief vastgesteld in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarna zijn er diversie (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken door het waterschap georganiseerd.

In navolging van de Locatiekeuze in het Algemeen Bestuur heeft het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) op 11 mei 2021 het Locatiebesluit vastgesteld, waarmee de locatie ten oosten van de Hardinxveld is aangewezen voor de bouw van het nieuwe boezemgemaal en een nieuw boezemkanaal tussen de Giessen en de locatie van het nieuwe boezemgemaal. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap de gemeenteraad een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project “Verkenning nieuwe boezembemaling voor de Overwaard”.

In september 2021 heeft de gemeenteraad een ruimtelijke inpassingsvisie voor boezem en gemaal vastgesteld. Hieraan voorafgaand is een inspraak georganiseerd. In het vierde kwartaal 2021 werkt het waterschap een aantal varianten uit, waarbij naar verachting begin 2022 een definitieve voorkeursvariant zal worden aangewezen door het waterschap. Om werk-met-werk te kunnen maken en projecten die een raakvlak met de plannen van het waterschap hebben, wordt een inventarisatie van meekoppelingen opgesteld. Wanneer hiervoor planologische besluiten of budget nodig is (dit laatste alleen als het om gemeentelijke projecten gaat), zullen hier in 2022 e.v. aparte procedures voor worden doorlopen.

Na vaststelling van het definitieve tracé van de boezem en de locatie van het gemaal, zal een het waterschap een definitief ontwerp opstellen en zal het verwervingstraject worden opgestart. De gemeente blijft bestuurlijk en ambtelijk betrokken

Biedingen

Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk

De voorbereidingen zijn gestart.

Inmiddels heeft onze gemeenteraad op 24 juni 2021 ingestemd met het nieuwe afval- en grondstoffenplan. In dit plan is opgenomen dat alle ondergrondse containers worden afgesloten en worden voorzien van een registratiesysteem. Om dubbele (ombouw)kosten te voorkomen willen we bovenstaande gelijk meenemen in deze nog te plaatsen ondergrondse containers. Hierdoor zal de plaatsing niet eerder als in 2022 plaatsvinden.

10.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	4.661.281	4.811.715	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758
Lasten	4.128.887	4.568.487	3.856.015	3.653.764	3.628.919	3.611.898
Saldo van baten en lasten	532.394	243.228	606.743	808.994	833.839	850.860
Toevoeging aan reserves	378.215	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Ottrekking aan reserves	450.327	116.509	249.119	28.695	8.917	8.955
Resultaat	604.506	344.737	840.862	822.689	827.756	844.815

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
Perspectiefnota 2022						
Faciliteren van onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect		-10.000				
faciliteren van onderzoek en ontwikkeling t.l.v. de algemene reserve		10.000				
Huurverhoging		-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	
Hogere dotatie voorziening riolering		-120.754	-87.567	-77.994	-65.709	
Hogere dotatie voorziening reiniging		-18.986	-18.458	-19.241	-7.188	
Kapitaallasten inclusief toegerekende rente		17.332	15.159	14.679	14.166	
Kapitaallasten ten laste van reserve/voorziening		-7.873	-20.693	-20.031	-19.340	
Effecten meicirculaire/Najaarsnota						
herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve		9.899	16.716	17.436	20.308	
Diverse bijstellingen < € 10.000		1.320	1.320	1.320	1.320	
		-	-135.740	-110.201	-100.509	-73.121

Perspectiefnota 2022

Faciliteren van onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect

Sinds een aantal jaar is de woningbouwmarkt flink aangetrokken. Dit merken we door een toename in ruimtelijke projecten. De mate van complexiteit van verschillende ruimtelijke projecten is relatief hoog en vraagt ook om een extra bijdrage vanuit het milieuaspect. Om onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten te faciliteren is het dus noodzakelijk om voor de komende jaren het beschikbare budget voor milieu op te hogen.

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2022
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Huurverhoging

Dit betreft een huurverhoging welke in het verleden abusievelijk dubbel is opgenomen in de ramingen (structureel). Met deze bijstelling wordt dit gecorrigeerd.

Middelen: € 16.678 structureel

Hogere dotatie voorziening riolering

De dotatie aan de voorziening riolering is hoger dan tot nu toe in de ramingen is opgenomen. Enerzijds vindt dit zijn oorzaak in toegerekende btw, welke in het verleden over teveel posten is berekend. Daarnaast zijn de afschrijvingslasten in 2021 lager, vanwege doorgeschoven investeringen. Verder is het overheadpercentage iets lager. De opbrengsten zijn (nagenoeg) gelijk. Met lagere lasten wegens hiervoor beschreven oorzaken wordt de dotatie aan de voorziening hoger dan in voorgaande ramingen is meegenomen.

Middelen: € 120.754 in 2022
€ 87.567 in 2023
€ 77.994 in 2024
€ 65.709 in 2025

Hogere dotatie voorziening reiniging

De dotatie aan de voorziening reiniging is hoger door hogere lasten enerzijds en hogere opbrengsten anderzijds. De opbrengstenstijging is groter dan de lastenstijging met als gevolg een hogere dotatie aan de voorziening.

Middelen: € 18.986 in 2022
€ 18.458 in 2023
€ 19.241 in 2024
€ 7.188 in 2025

Kapitaallasten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

10.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
23 Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	181	126	161	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
24 Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2019	7,5	0	20,1	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

10.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Risico's

Het weerstandsvermogen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is na toevoeging van (een gedeelte van) de resultaatbestemming 2020 op peil. Tegelijkertijd brengt de invoering van de Omgevingswet onzekerheden met zich mee die hierin nog niet zijn opgenomen. Zo is er o.a. nog onduidelijkheid over de financiering vanuit het Rijk met betrekking tot de bodemtaken die grotendeels worden overgedragen van de provincie naar gemeenten. OZHZ zal namens de gemeente de uitvoering hiervan op zich nemen.

Een ander risico is de huidige verhouding tussen de structurele en incidentele financiering van de jaarprogramma's van deelnemende gemeenten. Door een relatief hoge incidentele financiering bestaat de personele capaciteit voor een groot deel uit ingehuurd personeel. Hierdoor stijgen de uitvoeringskosten. OZHZ streeft naar een gezondere verhouding, om zo een robuuste organisatie op te bouwen rondom haar kerntaken. Overigens wordt het overgrote deel van het jaarprogramma van Hardinxveld-Giessendam wel structureel gefinancierd.

Ontwikkelingen

Er komen de komende jaren wettelijke taken naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst levert een belangrijke bijdrage als het gaat om uitvoering van deze wettelijke taken, o.a. op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Daarnaast spelen in het kader van duurzaamheid, ecologie en aanverwante thema's steeds meer onderwerpen waar de Omgevingsdienst een adviserende of uitvoerende rol in heeft. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de Energieagenda, waarbij gestuurd wordt op vermindering van CO₂-uitstoot bij bedrijven.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

Het beheersbaar houden van de stijging van de kosten voor afvalverwerking blijft een punt van aandacht. Nieuw afvalbeleid is nodig om grip te houden op deze kosten.

Ontwikkelingen

Op 24 juni heeft onze gemeenteraad ingestemd met het voorstel "nieuw afval- en grondstoffenbeleid". Ook de raden van de andere deelnemende gemeenten binnen Waardlanden hebben ingestemd met het nieuwe beleid.

De voorbereiding tot de implementatie van dit nieuwe beleid is inmiddels gestart.

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

11.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten

Hardinxveld-Giessendam is een aantrekkelijke woon- en werkomgeving.

Lokale woonvisie

Hardinxveld-Giessendam is een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor alle inwoners en verschillende doelgroepen. En dit willen we graag behouden en dit doen we door:

- Voldoende woningen toevoegen, minimaal voor de lokale behoefte.
- Kwalitatief goede woningen toevoegen, inzet op doorstroming met name de doelgroep jongeren en senioren.
- Wonen in alle levensfasen in Hardinxveld-Giessendam (Langer en passend thuis), voor mensen met een zorgvraag faciliteren dat zij lang(er) thuis kunnen wonen.
- Energie en klimaatbestendig, bijdrage aan minder energieverbruik in de woningvoorraad.

Omgevingswet

De Omgevingswet draagt bij aan de betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. Door de invoering van de wet creëren we meer samenwerking en meer integrale afstemming met elkaar, met inwoners en met betrokken partijen.

Duurzaamheid

Samen met lokale en regionale partners werkt de gemeente Hardinxveld-Giessendam aan een klimaatbestendige en duurzame samenleving die gericht is op het bieden van een leefbare en prettige leefomgeving voor huidige én toekomstige generaties. De focus ligt daarbij op het stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen, het terugdringen van het energieverbruik maar ook het omschakelen op schone, duurzame energiebronnen die zorgen voor een stevige reductie in uitstoot van CO₂. Als gemeente nemen we het voortouw en regie maar in uitvoering is de samenwerking met de samenleving, van ondernemer tot huurder en van vrijwilligersorganisatie tot zware industrie van groot belang.

Biedingen

Regiodeal

We willen regionaal een impuls geven aan de brede welvaart, door te investeren in menselijk kapitaal, innovatie en dynamische rivieroeveren en zo de regio minder kwetsbaar maken voor conjunctuurschommelingen. Hiervoor is tussen het Rijk en de regio Drechtsteden-Gorinchem medio 2020 een regiodeal gesloten. De pijler dynamische oevers van deze deal richt zich op een kwaliteitsimpuls aan de oevers, onder andere door investeringen in bereikbaarheid, natuur en beleving van de oevers. De ontwikkeling van de IJzergieterij is aangewezen als een project dat past binnen de doeltelling van de deal.

11.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten

Na een dal in de oplevering van woningen komt de woningbouwproductie in 2022 weer goed op gang. Van verschillende plannen is de bestemmingsplanprocedure in 2021 afgerond, waardoor de daadwerkelijke realisatie van de woningbouw een versnelling kan krijgen. Hierdoor zal invulling gegeven worden aan de woonvisie met plannen die goed ingepast worden hun omgeving. Ook aan nieuwe plannen wordt gewerkt om de woningbouwbehoefte van onze gemeente invulling te geven.

Daarnaast worden plannen van andere overheden zoals de nieuwe boezem en het boezemgemaal zo goed mogelijk begeleid voor een optimale ruimtelijke inpassing.

Lokale woonvisie

In de Lokale paragraaf Wonen (lokale woonvisie) is een uitvoeringsprogramma opgenomen deze wordt in 2021 geactualiseerd.

Voldoende woningen toevoegen

We zetten in op minimaal de lokale behoefte en een organische groei ten behoeve van de regionale behoefte. Nieuwbouw moet passen bij de schaal van de kern. Aansluiten bij de behoefte doen we door te werken vanuit een continue bouwstroom en monitoring van de marktopnamecapaciteit bij planontwikkeling.

De bouwwerkzaamheden van de projecten zoals de IJzergieterij, Rokerij en Rivierdijk/Kromme Gat zijn/worden gestart in 2021. Ook de bestemmingsplannen Blauwe Zoom "Ons Dorp", 't Oog fase 1 en de Stationsstraat zijn in voorbereiding. De komende jaren (vanaf 2022) liggen er nog meer woningbouwplannen zoals Middenwetering, HKC-terrein, Kerk Buitendams als ook de ontwikkeling op Buitendams 348-352 (Huisman Nederveen). In deze projecten helpen we mee aan de regionale opgave. Hierover maken we afspraken met de regiogemeenten.

Kwalitatief goede woningen toevoegen

Dit doen we door in te zetten op de toevoeging van woningen die bijdragen aan de gewenste doorstroming binnen de gemeente. Voor de primaire (lokale) behoefte is de opgave met name gericht op starters en doorstromers (gezinnen en 50+). Ook een passend aanbod aan sociale huurwoningen is gewenst. Voor de doelgroep starters richten we ons op goedkope koopwoningen tot circa €200.000, deze zullen gerealiseerd gaan worden binnen het woningbouwplan op het HKC-terrein. Voor de doorstromers zorgen voor een verscheidenheid aan woonvormen vanaf circa €300.000 zoals wordt uitgevoerd in het de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp". De opgave in de sociale huur is vooral gericht op vernieuwen en passend maken van het bestaande aanbod. De gewenste uitbreiding is beperkt.

Wonen in alle levensfasen in Hardinxveld-Giessendam

Hiermee willen we zorgen dat mensen langer en passend thuis kunnen wonen. Dit gaat zowel over het langer thuis wonen van ouderen als het bieden van een passend thuis voor kwetsbare doelgroepen. Dit doen we door het bouwen van gelijkvloerse woningen (zoals in de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp") als het stevig inzetten op preventie met goede ondersteuning (ambulant) in de buurt.

Energie en klimaatbestendig

De visie is dat Hardinxveld-Giesendam in 2050 van het aardgas af is, de Transitie Visie Warmte 2021 geeft hier invulling aan.

Omgevingswet

De Omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 juli 2022 in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor. In 2019 is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een invoeringsstrategie en zijn centrale uitgangspunten voor de implementatie van de wet geformuleerd. We zijn van daaruit onder andere gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie, maar concentreren ons de komende periode vooral op de minimale acties die noodzakelijk zijn voor de invoeringsdatum.

De stelselwijziging Omgevingswet, samen met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, zullen (ingrijpende) gevolgen hebben voor de legesheffing door gemeenten. Deze gevolgen zijn afhankelijk van de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Minder legesinkomsten ontstaan door de 'knip' (het splitsen van de bouwtechnische en ruimtelijke vergunning) en bijvoorbeeld dat er lokaal wordt gekozen om meer vergunningsvrij te maken. Komende tijd worden de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes duidelijker. Dan kunnen ook de gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.

Duurzaamheid

In 2021 is de Lokale Duurzaamheidsagenda opgesteld, in aanvulling op de Lokale Energie Agenda zoals die is vastgesteld in 2019. Met het uitvoeren van de Lokale Duurzaamheidsagenda doet de gemeente wat nodig is om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te behalen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire opgaven. De primaire opgaven horen specifiek bij het beleidsterrein Duurzaamheid en omvat de grote opgaven op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Op basis van de Lokale Duurzaamheidsagenda wordt het programma Duurzaamheid ingericht en uitgevoerd. In 2021 zijn de belangrijkste strategische documenten opgesteld, te weten:

De Regionale Energiestrategie 1.0 [RES Regio Drechtsteden]. Deze beschrijft de doelstelling op het gebied van energie besparen en de opwek van schone energie middels zonnepanelen en, in regionaal verband waar mogelijk, windturbines. De volgende stap is het ten uitvoer brengen van deze strategie op lokaal niveau.

De Transitie Visie Warmte 2021 [TVW 2021]: Deze visie beschrijft de manier waarop de omschakeling op welke wijze panden in de gemeente Hardinxveld-Giessendam gefaseerd om kunnen schakelen op duurzame warmtebronnen. Ook deze visie zal vertaald worden naar praktische uitvoering door middel van een clusteraanpak zoals die beschreven is in de TVW 2021.

De Regionale Adaptatie Strategie regie A5H: De adaptatiestrategie beschrijft welke opgaven er regionaal liggen op het gebied van klimaatadaptatie, waaronder extreme droogte, hittestress, wateroverlast en biodiversiteit. Deze strategie wordt met name vertaald naar een Lokale Adaptatie Strategie op basis waarvan ook in de gemeente Hardinxveld-Giessendam concrete stappen gezet worden.

Daarnaast omvat de Lokale Duurzaamheidsagenda een opsomming van de opgaven die op andere beleidsterreinen liggen maar een sterke duurzaamheidscomponent kennen en welke vragen om een integrale aanpak. Bijvoorbeeld mobiliteit en de opgaven die er liggen ten aanzien van het realiseren van lokaal beleid ten behoeve van een laadinfrastructuur voor elektrisch rijden. Maar ook Omgevingsvisie is van groot belang omdat dit een belangrijk instrument is waarin uitvoering van onder andere de RES 1.0 geborgd kan worden. Vanuit het programma Duurzaamheid wordt waar nodig de gevraagde inzet op de andere beleidsterreinen gedaan. Tevens wordt regionaal inzet gevraagd en geleverd ten behoeve van onder andere de RES en RAS.

Voor elk van deze opgaven geldt dat ze in grote mate afhangen van een gedegen inzet op zowel communicatie als participatie. Hier wordt dus vanuit het programma Duurzaamheid een accent op gelegd.

Toekomstige ontwikkelingen Duurzaamheid

De doelstellingen op het gebied van Duurzaamheid zijn er van de lange adem, waarbij ontwikkelingen van grote invloed zullen zijn. Allereerst is er de Regionale Energie Strategie. Hoewel hard aan de uitvoering wordt gewerkt zal deze elke twee jaar worden herijkt en, waar nodig, bijgesteld. En dat bijstelling en uitbreiding nodig zal zijn wordt al duidelijk aan het IPCC rapport van zomer 2021 dat laat zien dat we de komende decennia stevig aan de slag zullen moeten om de doelstellingen te halen: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. De lokale opgaven zullen hier mogelijk ook door geïntensiveerd moeten worden. Maar ook toekomstige technische ontwikkelingen zijn van belang. Met name als het gaat om de omschakeling naar duurzame warmtebronnen. De in 2021 opgestelde Transitie Visie Warmte laat zien dat de oplossingen voor een belangrijk deel aanwezig zijn, maar ook afhankelijk zijn van (door)ontwikkeling van bijvoorbeeld mogelijkheden om warmte uit riool- en oppervlaktewater te halen. De regierol die de gemeente heeft in de warmtetransitie is mede afhankelijk van deze ontwikkelingen. Daarnaast zal klimaatadaptatie steeds meer op de voorgrond komen. Zorgen dat ook de woon- en leefomgeving van Hardinxveld-Giessendam duurzaam klimaatadaptief en waterrobuust ingericht wordt vraagt een gedegen aanpak die nu nog in de kinderschoenen staat. Tot slot liggen de vraagstukken van Duurzaamheid niet één enkel beleidsterrein maar zal in de toekomst steeds meer een integrale aanpak gewenst zijn om de opgaven op adequate wijze op te kunnen pakken.

Biedingen

Regiodeal

Begin 2022 moet het plan van de kwaliteitsimpuls middels de regiodeal-gelden voor het plan IJzergieterij uitgewerkt zijn. De uitvoering van het plan zal samenlopen met de herontwikkeling van het gebied en zal enkele jaren duren.

Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten

Voor complexe nieuwe ruimtelijke projecten zoals 't Oog en Middenwetering zal extra inzet gepleegd worden op het gebied van communicatie en participatie. De bijdrage vanuit de plankostenscan bij anterieure contracten is hiervoor niet altijd voldoende. Door het goed betrekken van alle belanghebbenden bij de planvorming en -uitwerking zal het draagvlak voor de plannen en de kwaliteit hiervan toenemen.

11.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	4.454.844	9.334.273	4.369.187	1.540.833	3.856.494	3.825.774
Lasten	6.153.165	10.134.693	5.362.995	2.670.962	5.321.177	5.319.874
Saldo van baten en lasten	-1.698.321	-800.420	-993.808	-1.130.129	-1.464.683	-1.494.100
Toevoeging aan reserves	1.513.934	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	2.067.277	142.000	50.000	50.000	0	0
Resultaat	-1.144.978	-658.420	-943.808	-1.080.129	-1.464.683	-1.494.100

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Opstellen omgevingsplan		-50.000	-50.000		
Opstellen omgevingsplan t.l.v. de algemene reserve		50.000	50.000		
Kapitaallasten inclusief toegerekende rente		1.245	1.245	1.245	1.245
Diverse bijstellingen < € 10.000					
		-98.755	-98.755	-98.755	-98.755

Perspectiefnota 2022

Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten

Voor complexe ruimtelijke projecten met langere doorlooptijden is inspanning op het vlak van communicatie en participatie belangrijk. Bijdragen van kosten uit de plankostenscan blijken op basis van ervaringen bij de IJzergieterij en Rokerij onvoldoende te zijn. In het Meerjarenprogramma Grondzaken (MPG), dat is gepresenteerd aan de raad op 17 juni 2021, is dit aangehaald.

Voor in de toekomst zetten we ons in op participatiebeleid voor een diversiteit aan onderwerpen. Hierbij gaat het naast ruimtelijke projecten bijvoorbeeld ook om de Omgevingswet en duurzaamheid.

Middelen: € 100.000 structureel met ingang van 2022

Opstellen omgevingsplan

Opstellen Omgevingsplan: Na inwerkingtreding van de wet moet de gemeente klaar zijn om ruimtelijke procedures te doorlopen en om een omgevingsplan te beoordelen en vast te stellen. Hoe dit proces van opstellen tot vaststellen en het daadwerkelijke omgevingsplan eruit komt te zien is voor gemeente

Hardinxveld-Giessendam nog onduidelijk. Omdat de gemeentelijke organisatie over onvoldoende tijd en kennis beschikt om dit op te pakken moeten hiervoor specialisten uit het ruimtelijke domein worden ingehuurd. De huidige bestemmingsplannen voor het bebouwde gebied en het buitengebied van Hardinxveld-Giessendam zijn opgesteld door een vast ruimtelijk-planologisch adviesbureau en dit bureau kan ook voldoen aan de digitale omgevingseisen. Daarom is het voorstel om het betreffende bureau ook te vragen om de gemeente te ondersteunen in de vertaalslag van bestemmingsplan naar omgevingsplan. Het doel van dit traject is:

- Het opzetten van een helder proces om tot een omgevingsplan te komen;
- Het opstellen van een omgevingsplan;
- Het oefenen met de software rondom het opstellen, publiceren en beoordelen van het omgevingsplan;
- Het vaststellen van een omgevingsplan.

Middelen: € 50.000 incidenteel in 2022

€ 50.000 incidenteel in 2023

Dekking t.l.v. de algemene reserve

Kapitaallasten inclusief toegerekende rente

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

11.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

11.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma. Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 12 Woonomgeving

12.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen nieuw groenbeheersplan

We stimuleren de verantwoordelijkheid van bewoners voor hun eigen leefomgeving. Een groene woonomgeving levert een positieve bijdrage aan onder meer biodiversiteit, sociale cohesie, gezondheid en kwaliteit van openbare ruimte.

12.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen nieuw groenbeheersplan

Om het groenbeleidsplan op te stellen is een evaluatie en een startnotitie geschreven. Beide documenten zijn zowel door het college als de raad vastgesteld.

In de startnotitie worden doelen benoemd waar het groenbeleidsplan op in moet gaan. De doelen zijn onder andere: klimaatadaptatie, biodiversiteit, beeldkwaliteit, onderhouden van groen door bewoners, normen voor groen bij nieuwe ontwikkelingen. Ook zal een benchmark worden uitgevoerd om te bepalen hoe groen de gemeente is. Naast de doelen is in de startnotitie benoemd hoe de inwoners worden betrokken bij het opstellen van het plan.

We willen de inwoners bij het plan betrekken door hen de mogelijkheid te geven om een enquête in te laten vullen. De gegevens worden gebruikt om het groenbeleidsplan op te stellen. Ook kan in de enquête worden aangegeven of er behoefte is om een mondelinge toelichting te geven. Naast de enquête wordt er ook gewerkt met een klankbordgroep waarin verschillende partijen zoals een Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard en een Stichting Dorpsbehoud mee kunnen praten over het plan.

We streven er naar om het geactualiseerde groenbeleidsplan voor de verkiezingen in maart 2022 vast te laten stellen door de raad.

Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'

In juli 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de motie 'meer bankjes in ons dorp' aan te nemen. Hiervoor kunnen op verschillende locaties banken met afvalbak en zo nodig een fietsenbeugel worden geplaatst.

De inwoners zullen, na een oproep van de gemeente via de gebruikelijke kanalen, locaties kunnen aangeven waar volgens hen een extra zitmogelijkheid gewenst is. De locaties zullen hierna door de gemeente worden beoordeeld waarna er zo nodig overleg zal plaatsvinden met Rijkswaterstaat of het Waterschap. Voorbereiding in 2021 en realisatie in 2022. Kosten voor beheer en onderhoud worden na uitvoering via de perspectiefnota op basis van werkelijk gerealiseerde locaties opgevoerd.

Om de motie uit te voeren wordt een investeringsbedrag van € 35.000,-- opgevoerd.

12.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	13.896	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Lasten	1.084.397	1.017.232	971.441	997.477	977.534	973.860
Saldo van baten en lasten	-1.070.501	-1.016.232	-970.441	-996.477	-976.534	-972.860
Toevoeging aan reserves	56.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200
Onttrekking aan reserves	207.711	149.790	89.790	76.200	76.200	76.200
Resultaat	-918.990	-942.642	-956.851	-996.477	-976.534	-972.860

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Vervangen bomen en onderbeplanting		-50.000			
Onttrekking aan de reserve openbaar groen		50.000			
Indexering uittredingsovereenkomst met Avres normbedrag		-13.590			
Indexering uittredingsovereenkomst t.l.v. de algmene reserve		13.590			
Diverse bijstellingen < € 10.000		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
		-	-1.000	-1.000	-1.000

Perspectiefnota 2022

Vervangen bomen en onderbeplanting marktplein Houweningeweer

De bomen staan er slecht bij door essentakkensterfte, om die reden staan zowel de bomen als de onderbeplanting op de planning om vervangen te worden. Dit vindt in 2022 zijn beslag.

Middelen: € 50.000 in 2022
dekking t.l.v. reserve openbaar groen

Indexering uittredingsovereenkomst met Avres normbedrag

Indexering conform uittredingsovereenkomst. Deze overeenkomst eindigt op 31 december 2022.

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 7	-16.600	-/- 16.600			
Programma 12	-/-13.590	-/-13.590			
Totaal	-/- 30.190	-/- 30.190			

Middelen € 13.590 incidenteel in 2021 en 2022
Dekking t.l.v. de algemene reserve

12.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
25 Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2020	255	312	270	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
26 Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2020	5,4	9,6	8,9	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen
27 Demografische druk	%	2021	80,9	79,6	70,1	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
28 Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2021	860	0	733	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.
29 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2021	860	0	810	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.

12.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

13.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Gezonde financiële positie behouden en verbeteren

Hardinxveld-Giessendam is een financieel gezonde gemeente waar zo hoog mogelijke kwaliteit wordt geleverd tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners en bedrijven.

Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren

Ons uitgangspunt voor de lokale heffingen is de kostendekkendheid van riool- en afvalstoffenheffing.

Biedingen

Bijhouding BAG/BGT

Voor de het actueel houden van de wettelijk verplichte basisadministraties "Basisadministratie Adressen en Gebouwen" (BAG) en "Basisadministratie Grootchalige Topografie" (BGT) is het noodzakelijk om alle wijzigingen in de gemeente bij te houden en te verwerken in de bestanden. Met name het inwinnen van gegevens van vergunningsvrije bouwwerken of andere wijzigingen aan de omgeving die niet gemeld worden of gemeld hoeven te worden, vraagt een extra inspanning.

De gegevens zijn voor iedereen (bedrijven, inwoners, instanties) te raadplegen op de landelijke website PDOK (Publieke Dienstverlening Op de Kaart). Ook voor de invoering van de omgevingswet is het van belang dat de data waar iedereen gebruik van maakt actueel zijn.

13.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Gezonde financiële positie behouden en verbeteren

We wegen hierbij de ambities uit het coalitieakkoord en nieuwe ontwikkelingen af tegen deze uitgangspunten. Het eerder in gang gezette beleid wordt daarbij gecontinueerd en is gericht op het afbouwen van de schuldpositie.

Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren

Voor de OZB en andere tarieven passen we in beginsel alleen de inflatiecorrectie toe. Zo dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten. Daarnaast nemen we de opbouw van de tarieven van begraafplaatsen en evenementen onder de loep. We kijken daarbij naar zowel maatschappelijke effecten als de gevolgen voor andere begrotingsposten.

Biedingen

Bijhouding BAG/BGT

Om de data te actualiseren zoals hierboven omschreven wordt een vergelijking gemaakt tussen de data uit het bestand en actuele luchtfoto's. Afwijkende zaken worden verwerkt in de bestanden. Op deze wijze wordt voldaan aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de actualiteit van de gegevens.

13.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 13. Financiering / Algemeen dekkingsmiddelen

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	28.012.620	30.152.935	30.405.018	29.984.207	29.983.580	30.171.989
Lasten	1.613.174	509.268	41.229	-247.997	-248.971	-235.162
Saldo van baten en lasten	26.399.446	29.643.667	30.363.789	30.232.204	30.232.551	30.407.151
Toevoeging aan reserves	320.279	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	1.088.800	255.010	0	0	0	0
Resultaat	27.167.967	29.898.677	30.363.789	30.232.204	30.232.551	30.407.151

Programma 13. Financiering / Algemeen dekkingsmiddelen

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
Perspectiefnota 2022						
Kapitaallasten inclusief toegerekende rente		6.774	10.414	9.885	9.356	
Indexatie onroerende zaakbelasting		48.471	48.471	48.471	48.471	
Effecten meicirculaire/Najaarsnota						
herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve		-12.180	8.098	7.959	8.541	
Algemene uitkering gemeentefonds		1.204.238	793.205	732.030	658.484	
Diverse bijstellingen < € 10.000		-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	
		-	1.245.803	858.688	796.845	723.352

Perspectiefnota 2022

Kapitaallasten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Indexatie onroerende zaakbelasting

De opbrengst voor 2022 en verder is ten opzichte van de verwachte opbrengst voor 2021 met 1,3 % verhoogd (voor indexpercentage zie ook 2.1. financiële uitgangspunten).

Middelen: € 48.471 structureel vanaf 2022

Herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Middelen: - € 12.180 in 2022

€ 8.098 in 2023

€ 7.959 in 2024

€ 8.541 in 2025

Algemene uitkering gemeentefonds

Met de arbitrage-uitspraak Jeugdzorg worden de gemeenten gecompenseerd voor de sterk gestegen kosten voor jeugdzorg. In meerjarig opzicht is nog onzeker hoe hoog de compensatie zal uitvallen en daarom wordt voor de begroting 2022-2025, conform de richtlijn van de provincie Zuid-Holland rekening gehouden met een percentage van 100% voor 2022 en met 75% in de navolgende jaren.

Middelen: € 1.204.238 in 2022

€ 793.205 in 2023

€ 732.030 in 2024

€ 658.484 in 2025

13.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

13.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2020 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 221 miljoen (2019: 163 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 101 miljoen aan dividend uit te keren (2019 € 71 miljoen). Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 57.125 (over 2019 in 2020 € 39.823).

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijk de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

Ontwikkelingen

Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat gemeenten ook kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kansen als risico's zich voor kunnen doen.

1.5 Toekomstige ontwikkelingen

Hieronder wordt een doorkijk gepresenteerd voor de komende jaren. Onderstaande onderwerpen worden voor de toekomst voorzien, maar zijn vooralsnog niet nader te concretiseren, zodanig dat het tot een financiële vertaling leidt. Door het hier op te nemen (vanuit de perspectiefnota 2022-2025) wordt het wel mogelijk om in de volgende producten een 'stand van zaken' in beleidsinhoudelijke zin op te nemen.

Overdracht beheer wegen waterschap (programma 4)

De wegen buiten de bebouwde kom in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden worden beheerd door het waterschap Rivierenland. Rivierenland ziet wegenbeheer niet als haar kerntaak en heeft daarom samen met de gemeenten een verkenning uitgevoerd naar overdracht van deze wegen.

Onder het beheer van de wegen vallen baggeren wegsloten, bermbeheer, groenonderhoud, kunstwerken (bruggen en duikers), wegmeubilair en asfaltonderhoud en verkeersveiligheid.

De bekostiging van deze wegentaak bij het waterschap wordt momenteel voor een kwart gevormd door de uitkering uit het gemeentefonds en voor driekwart door de wegenheffing van het waterschap.

Bij de verkenning spelen de financiële gevolgen voor de gemeenten een belangrijke rol. Gemeenten in het landelijk gebied krijgen er veel wegen bij en betalen nu relatief weinig wegenheffing. Stedelijke gemeenten betalen nu relatief veel wegenheffing en krijgen er weinig wegen bij. Door de financiële consequenties voor met name de landelijk gemeenten gaat het overleg moeizaam. Of en wanneer de overdracht zal plaatsvinden is nog niet aan te geven.

Natuurwetgeving

Behouden en benutten van natuurwaarden wordt steeds belangrijker. Voor projecten wordt de omgang met natuurwaarden nu per project uitgezocht. De doorlooptijd en gevolgen van eventueel benodigde ontheffingen op grond van de Wet natuurbescherming kunnen echter groot zijn. Omdat er momenteel veel plannen in ontwikkeling zijn (oa. woningbouwontwikkeling, onderzoek nieuwe boezem, A-15) ontstaat er steeds meer behoefte om in een vroegtijdig stadium inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden, zodat hier bij nieuwe ontwikkelingen rekening mee gehouden kan worden. Denk daarbij aan inzicht in de aanwezige beschermde flora en fauna, en het inrichten van compensatiegebieden. Voor bestaande gebieden is hiervoor beleid opgesteld, voor nieuwe ontwikkelingen niet. Door integraal de natuurwaarden voor de nieuwe gebieden te inventariseren en het handelingsperspectief te bepalen kan de kwaliteit van plannen en daarmee van de leefomgeving vergroot worden en kunnen kansen beter benut worden.

Doorontwikkeling 't Oog

De raad heeft 28 november 2019 besloten om naast de lopende ontwikkeling van een bedrijventerrein in de westpunt en woongebied voor 170 woningen te kijken naar een integrale ontwikkeling van het gebied. Daarvoor heeft de raad een structuurkaart met 10 uitgangspunten vastgesteld. Binnen dit kader wordt met alle betrokken actoren onderzocht hoe er gekomen kan worden tot een haalbaar plan. Belangrijk onderzoek hierin is de realisatie en financiering van een verkeersveilige ontsluiting van het hele gebied als randvoorwaarde om deze ontwikkeling mogelijk te maken.

1.6 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de voorgaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

1. Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is zijn heffingen waarvan er geen duidelijke relatie is tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden zijn de onroerend zaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting. Overigens zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel is gebonden. Dergelijke heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord. Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor onze gemeente. Twee factoren bepalen de uitkering aan een gemeente:

- De omvang hangt af van de algemene groei en van taak- en andere veranderingen. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat het gemeentefonds ook omhoog en omgekeerd. Twee voorbeelden van taak- en andere veranderingen: Toen de gemeenten de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gingen uitvoeren, kregen ze daarvoor geld in het gemeentefonds. Het fonds groeide, maar het takenpakket ook.
- Het aandeel van een gemeente in de totale omvang van het gemeentefonds hangt af van zogenaamde "verdeelmaatstaven". Het aantal inwoners is zo een verdeelmaatstaf. Hoe meer inwoners een gemeente heeft, des te groter het aandeel in het totaal. Er zijn circa vijftig verdeelmaatstaven.

3. Dividend

Hier toe behoren de aandelen en daaraan verbonden dividenden die niet tot één van de voorgaande programma's behoren. Voor onze gemeente zijn dat de aandelen en de daaraan verbonden dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

4. Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt veroorzaakt door het verschil in de verwachte rentekosten en het percentage dat is gebruikt om de rentekosten aan de programma's door te berekenen. Volgens de notitie rente 2017 van de commissie BBV mag dit verschil maximaal 0,5% bedragen.

5. Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan hoofdzakelijk uit de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Hieronder vallen overigens niet de opbrengsten van de onroerend zaakbelastingen (OZB) en ook niet de lasten die zijn gemoeid met de heffing en invordering daarvan. Deze worden verantwoord bij de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is.

Onderstaande tabel bevat het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.851	3.851	3.851	3.851
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: algemeen	25.218	24.788	24.790	24.982
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: sociaal domein	938	949	949	949
Dividend	40	40	40	40
Saldo van de financieringsfunctie	172	454	452	448
Overige dekkingsmiddelen	145	149	150	137
Totaal	30.364	30.232	30.233	30.407

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Dit betreffen de onroerende zaakbelastingen en de hondenbelasting, welke op het programma Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen worden verantwoord.

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkomsten van de doorrekening van de meicirculaire 2021 zijn in de budgetten verwerkt.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

1.7 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 25.000.

PARAGRAFEN

1.8 Paragraaf Bedrijfsvoering

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verdere organisatie-ontwikkeling

Zoals in eerdere rapportages aan de gemeenteraad verstuurd werken we sinds december 2020 aan het op orde brengen en houden van onze organisatie. Dit is begonnen onder de noemer stutten en versterken. Langs een aantal lijnen wordt continu gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verdere organisatie-ontwikkeling

In 2022 wordt via verschillende instrumenten in het bedrijfsvoeringdomein verder vorm gegeven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. We werken vanuit het adagium dat we klaarstaan voor de samenleving en werken aan het versterken van de collectieve sturing. Het verandertraject vraagt ook in 2022 tijd en capaciteit van de ambtelijke organisatie, terwijl gelijktijdig de reguliere processen ook blijven doorgaan. Daarnaast wordt inhoudelijk gewerkt aan het afronden van deze bestuursperiode en de voorbereiding van de nieuwe periode 2022-2026. Zie ook programma 1.

WAT MAG HET KOSTEN?

Paragraaf 1.8 Bedrijfsvoering

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	90.860	84.657	36.027	36.027	36.027	36.027
Lasten	4.921.126	6.343.285	5.581.849	5.029.573	4.971.690	4.958.349
Saldo van baten en lasten	-4.830.267	-6.258.628	-5.545.822	-4.993.546	-4.935.663	-4.922.322
Toevoeging aan reserves	458.885	1.977.939	80.000	80.000	80.000	80.000
Ottrekking aan reserves	374.040	2.935.285	673.517	117.569	62.542	63.552
Resultaat	-4.915.112	-5.301.282	-4.952.305	-4.955.977	-4.953.121	-4.938.770

Paragraaf 1.8 Bedrijfsvoering

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Perspectiefnota 2022					
Meer gegevensgericht controleren door accountant		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
ICT verandert		-340.386			
ICT verandert ten laste van algemene reserve		340.386			
Inhuur wsw'ers		-27.300	-27.300	-27.300	-27.300
Salarissen		-64.777	-64.777	-64.777	-64.777
Kapitaallasten inclusief toegerekende rente		45.804	-5.246	-5.209	-5.168
Kapitaallasten ten laste van reserve			2.750	2.750	2.750
Effecten meicirculaire/Najaarsnota					
herziening kapitaallasten inclusief mutatie reserve		16.999	9.119	9.035	-297
Diverse bijstellingen < € 10.000		-3.470	-3.470	-3.470	-3.470
		-	-52.744	-108.924	-108.971
			-108.924	-108.971	-118.262

Perspectiefnota 2022**Meer gegevensgerichte controleren door accountant**

Vanaf het controlejaar 2017 hebben wij een andere accountant, waarbij in de afgelopen jaren is gebleken dat het geraamde controlebudget niet toereikend is. Dit vloeit voort uit het feit dat de accountant meer gegevensgericht moet controleren, omdat onvoldoende gesteund kan worden op geautomatiseerde systemen. Tot nu toe raamden we de extra kosten bij via de voorjaarsnota of de najaarsnota. Voorzien is en wordt dat de kosten echter structureel hoger uit zullen vallen. Daarom wordt via deze perspectiefnota de raming naar boven bijgesteld.

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2021

ICT verandert

Sinds de toetreding aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) maken wij als gemeente Hardinxveld-Giessendam gebruik van de ICT diensten van het SCD. Eind 2018 is het Transitieplan ICT Verandert vastgesteld door het Drechtstedenbestuur. Met dit plan gaf het Drechtstedenbestuur uitwerking aan de in juni door de Drechttraad vastgestelde Informatievisie. In het ICT Verandert Transitieplan werd de route geschetst die afgelegd moest worden om de transitie te doen van ICT in eigendom en eigen beheer naar gebruik maken van diensten van de markt. Inmiddels staat de regio Drechtsteden op de drempel van de realisatie van het transitieplan ICT Verandert. Om deze transitie mogelijk te maken wordt een extra bijdrage van gemeenten gevraagd ter dekking van projectkosten en frictiekosten. De kosten voor de ICT Transitie worden verdeeld op basis van het aantal fte's per organisatie. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam zijn de extra kosten, op basis van 103,59 fte, € 340.386 in 2022.

Middelen: € 340.386 in 2022
dekking ten laste van algemene reserve**Inhuur wsw'ers**

Correctie vanwege het per abuis laten vervallen van vacaturegelden. Om de inhuur van wsw'ers te continueren herstellen we het budget.

Middelen: € 27.300 structureel met ingang van 2021

Salarissen

De huidige CAO liep af eind 2020. De onderhandelingen over een nieuwe CAO lopen op dit moment. Voor de meerjarenraming zijn wij vooralsnog uitgegaan van een stijging van 1% voor 2022 en volgende jaren. De totale lasten van de stijging bedragen € 83.412. Hiervan komt € 64.777 ten laste van programma 14.

Kapitaallasten

Voor de perspectiefnota zijn de kapitaallasten herrekend. De herrekening is onder ander nodig doordat op basis van de jaarrekening 2020 is gebleken dat investeringsbedragen afwijken van de oorspronkelijk raming en dat er daarnaast later over investeringen wordt afgeschreven, doordat ze per 31 december 2020 nog niet afgerond waren. Tot slot is bij de toekomstige investeringen gekeken of het verwachte jaar van uitvoering nog realistisch is. De herrekening van de kapitaallasten heeft het onderstaande positieve effect. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten welke worden onttrokken aan een reserve. Deze mutaties hebben geen budgettair effect op de exploitatie omdat hierop ook de onttrekking aan de reserve op is aangepast.

	2022	2023	2024	2025
kapitaallasten	€ 84.858	€ 25.518	€ 25.521	€ 25.524

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Bij het opstellen van de begroting 2022-2025 zijn de kapitaallasten geactualiseerd. De kapitaallasten gaan over meerdere programma's. de bijstelling is as volgt:

	2022	2023	2024	2025
Herziening afschrijvingen	€ 42.122	€ 18.962	€ 19.685	€ 13.991

BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden		Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners		
30 Formatie	FTE	2022	6,39	0	0 Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
31 Bezetting	FTE	2022	5,98	0	0 Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
32 Apparaatskosten	euro	2022	619	0	0 Eigen begroting	Kosten per inwoner
33 Externe inhuur	%	2022	3,67	0	0 Eigen begroting	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
34 Overhead	%	2022	15,35	0	0 Eigen begroting	% van totale lasten

1.9 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn o.a. de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn o.a. de onroerendzaakbelasting en de hondenbelasting. Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals o.a. de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. De belastingtarieven zijn voor 2022 geïndexeerd. In de perspectiefnota 2022-2025 is uitgegaan van 1,3%.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet worden in 2021 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

Gemeentelijke belastingopbrengsten			
<i>bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Zuivere belastingen			
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	3.100	3.124	3.165
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	574	605	612
Hondenbelastingen	79	75	75
Precariobelasting, incl. (erf)-pachten	94	101	101
Bedrijfsinvesteringszone	75	70	70
<i>Subtotaal zuivere belastingen</i>	<i>3.922</i>	<i>3.974</i>	<i>4.023</i>
Heffingen			
Afvalstoffenheffing	2.071	2.086	2.086
Rioolheffing	1.803	1.821	1.821
Containerrechten	0	0	0
<i>Subtotaal heffingen</i>	<i>3.875</i>	<i>3.907</i>	<i>3.907</i>
Retributies			
Leges bouwvergunningen	353	613	789
Leges burgerlijke stand	170	126	126
Begravenisrechten	404	383	383
Havengelden	32	57	64
Marktgeden	23	31	31
Reclameopbrengsten	24	20	20
Brandweerrechten	0	0	0
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>1.006</i>	<i>1.229</i>	<i>1.413</i>
Overige pachten	51	58	58
Overige leges en andere rechten	2	1	1
<i>Subtotaal incl overige retributies</i>	<i>1.059</i>	<i>1.289</i>	<i>1.473</i>
TOTAAL lokale heffingen	8.856	9.170	9.401

Onroerende zaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW. Het SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken, zodat per saldo de onroerende zaakbelastingen voor woningen niet meer stijgen dan de inflatie.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerende zaakbelastingen verzorgt het SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op (boven en onder) voor de openbare dienst bestemde gemeente-grond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Met ingang van 1 januari 2022 mag geen precario meer worden geheven over kabels en leidingen. Daartoe is in voorgaande begrotingen reeds rekening gehouden met een ingroeiscenario, zodat het ramingsbedrag aan precario over kabels en leidingen vanaf 2022 kan worden opgevangen.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Het SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door het SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieven-tabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand, wet Ruimtelijke Ordening en Milieuwetgeving.

Begraafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en trechtergelden.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giesendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giesendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend.

In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond)

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

		2018	2019	2020	2021	2021
		W	W	W	B	B
Kwijtscheldingsbedragen in €		104.705	104.019	100.381	80.000	80.000
Aantallen kwijtscheldingen	Toegekend	202	207	210	p.m.	p.m.
	Afgewezen	35	42	56	p.m.	p.m.
	Totaal	237	249	266	p.m.	p.m.

De laatste jaren was een stijgende trend waarneembaar in het aantal kwijtscheldingsverzoeken. De oorzaak hiervan is deels gelegen in de gevolgen van de financieel economische crisis waarbij onder andere het aantal uitkeringsgerechtigden is toegenomen. Naar verwachting zal de stijging zich nog even voortzetten vanwege Covid-19. In de begroting is hier verder vooralsnog niet op geanticipeerd.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Algemeen

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Overzicht tarieven

Soort heffing	2018	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelasting				
Woningen – eigenarenheffing	0,1316%	0,1247%	0,1199%	0,1172%
Niet- woningen				
- Eigenarenheffing	0,2196%	0,2142%	0,2168%	0,2213%
- Gebruikerstarief	0,1622%	0,1582%	0,1601%	0,1634%
Totaal niet-woningen	0,3710%	0,3710%	0,3769%	0,3847%
Afvalstoffenheffing	254,00	287,00	292,00	309,00
Rioolheffing	227,00	227,00	231,00	237,00

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de laatste vier jaren weergegeven:

	2018	2019	2020	2021
OZB-eigenaar*	301,00	298,00	306,00	314,00
Rioolheffing	227,00	227,00	231,00	237,00
Afvalstoffenheffing	254,00	287,00	292,00	309,00
Totaal	782,00	812,00	829,00	860,00
% stijging/afname t.o.v. vorig jaar		3,8%	2,1%	3,7%

* Betreft gemiddeld betaalde OZB volgens het Coelo

Uit bovenstaande tabel volgt dat de woonlasten in Hardinxveld-Giessendam in 2021 met 3,7% zijn gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor.

Vergelijking met andere gemeenten

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke woonlasten, teneinde een vergelijk tussen de gemeenten mogelijk te maken. Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten van onze gemeente is een vergelijk met omliggende gemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Gorinchem	Vijfheerenlanden
Gemiddelde woningwaarde	268.260	305.942	242.890	275.968
OZB-eigenaar	0,1172%	0,0985%	0,1119%	0,1161%
OZB-eigenaar	314,40	301,35	271,79	320,40
Rioolheffing (vastrecht)	237,00	236,00	213,00	216,00
Afvalstoffenheffing	309,00	336,00	316,00	343,00
Heffingskorting		-73,00		
Totaal	860,40	800,35	800,79	879,40
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	314	187	295	326
Rangorde Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (o.b.v. berek. woonlasten)	3	1	2	4

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2021 landelijk gezien onder het midden behoort (plaats 314 van de in totaal 352 gemeenten). Regionaal gezien staat de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de derde plaats (2020: 3).

Naast een vergelijking met de omringende gemeenten is ook een vergelijking met de Drechtstedengemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Alblasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Gemiddelde woningwaarde	268.260	250.614	226.188	307.160	257.712	239.367	235.855
OZB-eigenaar	0,1172%	0,1084%	0,1020%	0,1053%	0,1065%	0,0823%	0,1052%
OZB-eigenaar	314,40	271,67	230,71	323,44	274,46	197,00	248,12
Rioolheffing (gebaseerd op 2 bew.)							
Rioolheffing (vastrecht)	237,00	159,00	202,00	188,00	158,00	254,00	302,00
Afvalstoffenheffing	309,00	358,00	301,00	351,00	327,00	293,00	386,00
							-22,00
Totaal	860,40	788,67	733,71	862,44	759,46	744,00	914,12
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	314	125	173	190	101	156	374
Rangorde Drechtsteden (o.b.v. woonlasten)	5	4	1	6	3	2	7

In vergelijking met de overige Drechtstedengemeenten eindigt Hardinxveld-Giessendam op plaats 5 (2020: 6).

Kostendekkendheid

Het (vernieuwde) BBV dat van kracht is met ingang van begrotingsjaar 2017 schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheidspercentages is uitgegaan van de 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overheadopslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten).

Overheadopslagpercentage tarieven		Overheadopslagpercentage riolering/reiniging	
Overheadopslag voor loonkosten	81%	Overheadopslag voor loonkosten	15%

Legesverordening

Titel 1: Algemene dienstverlening:

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	15.058	Directe lasten	15.346
loonkosten	71.318	loonkosten	123.958
Saldo	86.376	Saldo	139.304
Overheadopslag voor loonkosten	57.562	Overheadopslag voor loonkosten	100.049
Totale lasten	143.938	Totale lasten	239.353
Totale baten	16.000	Totale baten	54.000
Kostendekkendheid	11%	Kostendekkendheid	23%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	16.111	Directe lasten	20.716
loonkosten	61.485	loonkosten	118.872
Saldo	77.596	Saldo	139.588
Overheadopslag voor loonkosten	49.626	Overheadopslag voor loonkosten	95.944
Totale lasten	127.222	Totale lasten	235.532
Totale baten	49.980	Totale baten	2.500
Kostendekkendheid	39%	Kostendekkendheid	1%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten naturalisatie	1.769	Directe lasten	15.815
loonkosten	10.248	loonkosten	56.533
Saldo	12.017	Saldo	72.348
Overheadopslag voor loonkosten	8.271	Overheadopslag voor loonkosten	45.629
Totale lasten	20.288	Totale lasten	117.977
Totale baten naturalisatie	1.020	Totale baten	250
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	2.500		
Kostendekkendheid	17%	Kostendekkendheid	0%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 14	Markten	Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunningen
Directe lasten	27.530	Directe lasten	63.390
loonkosten	<u>7.687</u>	loonkosten	<u>577.796</u>
Saldo	35.217	Saldo	641.186
Overheadopslag voor loonkosten	<u>6.204</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>466.350</u>
Totale lasten	41.421	Totale lasten	1.107.536
Totale baten	37.700	Totale baten	783.300
Kostendekkendheid	91%	Kostendekkendheid	71%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

Titelblad 1 en 3	
TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	24.506
loonkosten	<u>177.678</u>
Saldo	202.184
Overheadopslag voor loonkosten	<u>6.000</u>
Totale lasten	208.184
Totale baten	37.700
Kostendekkendheid	18%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	34.335	Directe lasten	155.661
loonkosten	<u>6.755</u>	loonkosten	<u>243.735</u>
Saldo	41.090	Saldo	399.396
Overheadopslag voor loonkosten	<u>5.452</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>196.723</u>
Totale lasten	46.542	Totale lasten	596.119
Totale baten	61.331	Totale baten	382.800
Kostendekkendheid	132%	Kostendekkendheid	64%

Afval		Riool	
Directe lasten	1.842.286	Directe lasten	986.776
loonkosten	<u>62.387</u>	loonkosten	<u>226.783</u>
Saldo	1.904.673	Saldo	1.213.559
Overheadopslag	292.462	Overheadopslag	128.902
Gecompenseerde BTW	<u>344.206</u>	Gecompenseerde BTW	<u>118.341</u>
Totale lasten	2.541.341	Totale lasten	1.460.802
Totale baten	2.130.756	Totale baten	1.864.204
Kostendeckendheid	84%	Kostendeckendheid	128%

1.10 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 27 november 2013 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 19 december 2013. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan.

Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 1 januari 2022 wordt de weerstandscapaciteit begroot op (bedragen x € 1.000,-):

Weerstandscapaciteit	Bedragen x € 1.000	
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>		
Onbenutte belastingcapaciteit		
- OZB	p.m.	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	0	
Onvoorzien	25	
Weerstandscapaciteit exploitatie		25
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>		
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	3.704	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein	1.513	
Stille reserves	p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen		5.217
<i>Totale weerstandscapaciteit</i>		5.242

Algemene reserve

Dit betreft het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve.

Reserve Sociaal Domein

Deze reserve wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerende zaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2022 een bedrag opgenomen van € 25.000,-.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt op basis van de huidige verwachting € 3.704.369 per 31 december 2021. Dit is vrij aanwendbaar.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten. Organisatiebreed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- Groot (80%);
- Gemiddeld (50%);
- Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

PROGR.	RISICO'S	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
4	FFOA	20%	450.000	72.000			72.000
6	Leerlingenvoer	20%	294.106		29.000		29.000
8	Participatiewet (incl. inkomensvoor	10%	4.103.372		205.000		205.000
9	WMO	10%	4.399.422		220.000		220.000
9	Jeugdwet	10%	3.947.253		197.000		197.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	5%	9.485.694		237.000		237.000
Bedrijfsv	COVID-19 (Corona)	p.m	p.m		p.m		p.m
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	25.096.826		627.000		627.000
Fin en dek	Rentelasten	5%	500.000			5.000	5.000
	Overig (niet kwantificeerbaar)						500.000
				72.000	1.515.000	5.000	2.092.000

PFAS/PFOA

De aanwezigheid van de PFAS/PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. Inmiddels geeft de regelgeving wat meer mogelijkheden voor verwerking. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en de impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Leerlingenvoer

Het leerlingenvoer is een opneemregeling. De laatste jaren zien we een stabilisatie, lichte stijging van de kosten. Maar we zien ook steeds meer dat we in het leerlingenvoer verre ritten vergoeden, omdat de situatie van de leerling dat vraagt en er geen dichtbij gelegen toegankelijke school is. We zien ook enkele leerlingen waar dichtbij tijdelijk geen plaats is en die daardoor tijdelijk verder van huis naar school gaan. Hierdoor gaan incidenteel de kosten omhoog. Deze post blijft moeilijk te rammen.

Grote invloed op de kosten is het aantal kinderen dat een beroep doet op de verordening Leerlingenvoer. Daarnaast is het type school bepalend voor de hoogte van de vergoeding. De grootste onzekere factor zijn kinderen die vanwege de handicap naar een school ver buiten onze regio gaan, omdat dichtbij geen toegankelijke school is. Dit is niet te sturen door de gemeente.

Er is echter ook een effect waar we geen invloed op hebben. Dat is de NEA indexering voor de taxi-branche. De verwachting is dat dit mogelijk invloed heeft op de NEA-indexering. In het kader van Passend onderwijs zien we ook vervoersbewegingen vanuit de Jeugdwet en het Leerlingenvoer samenkomen. Er wordt dan voor de goedkoopste en voor kinderen aanvaardbare optie gekozen.

Het risico wordt op gemiddeld (50%) geschat. Indien het aantal vervoerde leerlingen toeneemt, is de impact gemiddeld (20%).

Participatiewet (voorheen Wet Werk en Bijstand)

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Vanaf 1 januari 2019 geldt overigens dat de budgetten van het sociaal domein zijn ontschot binnen de algemene uitkering. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Gemeenten hebben te maken met verlaagde inkomsten. Daarnaast is er een groot risico dat het dat het aantal bijstandsuitkeringen gaat stijgen als gevolg van de coronacrisis en het stopzetten van de ondersteuningsmaatregelen van de overheid.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. De bijdrage in de uitvoeringskosten van de SDD wordt middels een vastgestelde verdeelsleutel bepaald. Deze is gebaseerd op het aantal bijstandsgerechtigden. Door de economische ontwikkeling en veranderde wet- en regelgeving kan de SDD in een situatie terechtkomen waarin zij niet meer kan beschikken over voldoende middelen om aan alle verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen dan wel dat extra personeel dient te worden aangetrokken. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is verplicht een bijdrage te leveren aan de SDD zodat zij aan alle verplichtingen jegens derden kan voldoen. Ook loopt het traject herziening kostenverdeelsleutels. Een eerste berekening laat zien dat dit op onderdelen voor Hardinxveld-Giessendam nadelig uitpakt. Dit is ook het geval voor arbeidsparticipatie. De herziene kostenverdeelsleutels worden in het vierde kwartaal vastgesteld door de Drechtraad.

Daarnaast zorgt de verhoogde instroom van vergunninghouders voor een financieel risico voor de kosten voor bijstandsuitkeringen en huisvesting.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

WMO

De Wmo is een 'open eindregeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. In 2021 zijn de kostenverdeelsleutels, bedoeld voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de GR Drechtsteden geactualiseerd. Vanaf 2022 hanteert de SDD het principe van afrekening op de Wmo-maatwerkvoorzieningen, in plaats van het principe van solidariteit zoals dit tot en met 2021 het geval was. Een eerste berekening laat zien dat dit op onderdelen voor Hardinxveld-Giessendam nadelig uitpakt. Dit betekent op onderdelen een stijging van kosten. Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De Coronacrisis zorgde voor een terugloop in de vraag naar de Wmo voorzieningen. Het is echter nog te vroeg om de impact van Corona op langere termijn te benoemen.

Vooralsnog is de verwachting dat de stijging van de kosten voor de Wmo de komende jaren zal doorzetten. Dit komt doordat 1) het aantal toegekende voorzieningen stijgt; 2) de kostprijs van de voorzieningen toeneemt en 3) de sturingsmogelijkheden van de gemeenten afnemen door maatregelen vanuit de rijksoverheid.

Zo stijgen de uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding al geruime tijd en vanaf 2019 ook de uitgaven voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering). Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 19,00 per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking. Ook de nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning leidt naar verwachting tot hogere tarieven door stijgende cao-lonen, krapte op de arbeidsmarkt en de AMvB reële prijs die straks van toepassing is op de nieuwe inkoopcontracten.

Een nieuwe onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang die vanaf 2022 van start gaat. Daarnaast wordt per 2023 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbegin-sel stapsgewijs ingevoerd. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen. Tot in ieder geval 2024 blijft het principe van financiële solidariteit in de regio gehanteerd op basis van de samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en opvang.

Door al deze ontwikkelingen zullen de kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Daarnaast biedt de nieuwe GR Sociaal wel meer mogelijkheden om lokaal beleid te maken.

De budgetten voor de WMO worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden.

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen en aanhoudend hoge kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van Jeugdwet stijgen, waarop gehandeld zal moeten en ook zal worden. Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd en uitgewerkt. Het implementeren van de maatregelen heeft vertraging opgelopen, mede door de Coronacrisis. Het merendeel van de maatregelen is inmiddels gestart, zowel lokaal als regionaal. De effecten van deze maatregelen zullen naar verwachting later zichtbaar worden.

Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen. Om het jeugdstelsel op de lange termijn beheersbaar te maken zijn fundamentele keuzes nodig, bijvoorbeeld over de reikwijdte van de Jeugdwet en de beleidsvrijheid en rol van gemeenten in de uitvoering. Het is aan een nieuw kabinet om hierover te besluiten. Daarbij gaat het om een combinatie van maatregelen en structureel extra geld.

De budgetten voor de Jeugdwet worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Bedrijfsvoering

Eenmansposten

Diverse functies binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam worden, mede vanwege de omvang van de organisatie, door één medewerker ingevuld. Het werk kan daardoor bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%). De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is daarom gemiddeld (5%).

COvID-19 (Corona)

De uitvoering van onder meer de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige ondernemers (TOZO) en Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) worden uitgevoerd door de SDD. De uitvoering, maar ook de controle vragen extra inzet welke mogelijk niet gedekt kunnen worden binnen de beschikbare middelen. Daarnaast zijn in 2021 extra kosten gemaakt omdat contactmogelijkheden en dergelijke beperkend werkten. In hoeverre de effecten van COVID-19 door zullen werken in 2022 is nog onduidelijk.

Financiering & Dekking

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel “Samen de trap op, samen de trap af” genoemd. Ervaringen geven aan dat niet altijd sprake is van een groei van het Gemeentefonds en toch ook rekening moet worden gehouden met het gegeven dat het Gemeentefonds een daling te zien geeft. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn het precieze aantal inwoners en woningen, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven. Bij negatieve budgettaire effecten, die op voorhand niet zijn in te schatten, komt dat onmiddellijk ten laste van de exploitatie.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in december 2020 aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De contouren van de herijking zijn zichtbaar, waarbij voor Hardinxveld-Giessendam een positief beeld naar voren komt. Op dit moment is nog onzeker of dit positieve beeld zich ook in de definitieve herijking naar voren gaat komen. Het gaat allemaal nog om voorlopige informatie.

Met ingang van 2019 is de integratie-uitkering sociaal domein; WMO, Jeugdwet en Participatiewet, met uitzondering van enkele onderdelen, opgegaan in de algemene uitkering. Daarmee maakt het voortaan deel uit van de samen-trap-op-af systematiek. Ondanks een extra uitkering voor Jeugd vanaf 2022 zullen met name de participatie- en jeugdbudgetten de komende jaren onder druk blijven staan. In het kader van deze begroting is in de doorrekening rekening gehouden met een zekerheid van 100% voor 2022 en met 75% voor de navolgende jaren. Hiermee wordt een voorzichtig scenario gevolgd.

De kans wordt op gemiddeld (50%) ingeschat, de impact op 5%. De uitkering uit het Gemeentefonds bedraagt voor 2022 € 24.951.008 (meicirculaire 2021).

Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Nieuwe investeringen kunnen op dit moment voor een betrekkelijk lage rentelast worden gepland, maar de hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige leningenportefeuille. In de begroting wordt rekening gehouden met (her)financiering. Daarnaast is op basis van de liquiditeitsprognose op korte termijn (1 a 2 jaar) geen behoefte aan lange termijn financiering. Verder zijn de verwachtingen rondom de rentepercentages voorlopig gunstig. Daarmee is de kans op hogere rentepercentages klein (20%). Tevens is de impact doordat de rente erg laag staat klein (5%).

Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2020 hebben we dan ook nul-aangiftes gehad. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Kostenverdeelsystematiek Sociaal Domein

In het afgelopen jaar is de kostenverdeelsystematiek van de SDD tegen het licht gehouden. Daarbij is gezocht naar verdeelsleutels die onder meer objectief zijn en richting de toekomst niet teveel fluctueren. De ingroeiperiode wordt naar verwachting 3 jaar met een maximum van € 15 per inwoner per jaar per gemeente. Op dit moment wordt voorzien dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam een nadeelgemeente is, waarbij het voorziene nadeel zich met name richt op de apparaatskosten en zou kunnen oplopen tot ca € 0,5 miljoen.

Na definitieve besluitvorming zullen de effecten in de begroting 2023 en verder worden verwerkt.

Herverdeling gemeentefonds

De herijking van het gemeentefonds is uitgesteld naar 2023. Een voorzichtige doorkijk voor onze gemeente laat zien dat wij een zogenaamde "voordeelgemeente" zullen zijn. Dit betekent dat wij per saldo mogen rekenen op extra gelden voor de algemene uitkering. Uitgegaan kan worden van een bandbreedte van minimaal € 10 en maximaal € 20 per inwoner. Het effect op de begroting ligt tussen de bandbreedte van minimaal € 180.000 en maximaal 360.000. In de begroting 2022 is vooralsnog geen rekening gehouden met de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds.

Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit o.a. afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 500.000.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 5.242.830. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 2.092.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 2,51 voor 2022. Dit is ruim voldoende.

Kengetallen

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjaren raming 2023	Meerjaren raming 2024	Meerjaren raming 2025
Netto schuldquote	22%	40%	61%	71%	57%	47%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	20%	40%	61%	70%	56%	46%
Solvabiliteitsratio	48%	54%	43%	39%	41%	44%
Grondexploitatie	14%	-2%	10%	9%	0%	-5%
Structurele exploitatieruimte	-1,12%	-3%	-3%	-2%	-2%	-2%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	110%	106%	106%	106%	106%	106%

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 2,69 ruim voldoende. De eerste twee jaren laten een structureel voordeel zien, waarna we vanaf 2023 negatief afsluiten (zie paragraaf 2.4). Daarbij is geen rekening gehouden van de septembercirculaire en de herziening van de rentelasten. Tot slot laten ook de hierboven genoemde kengetallen over het algemeen een goed resultaat zien. Hieronder wordt op de afzonderlijke kengetallen een toelichting gegeven.

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

De ontwikkeling van de schuldquote daalt naar verwachting de komende jaren, dit komt onder andere doordat de verwachting is, dat de vaste schuld afneemt. In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone

2. *De solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balans-totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. De verwachting is, dat de solvabiliteitsratio de komende jaren hoger ligt.

3. *Grondexploitatie*

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten (inclusief algemene dekkingsmiddelen). Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

4. *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit boven het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

1.11 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

De materiële vaste activa bedragen op 31 december 2022 € 56,199 miljoen. De specificatie hiervan luidt als volgt (x € 1.000):

Materiële Vaste Activa	Bedragen x € 1.000	
<i>Economisch nut</i>		
Gronden en terreinen	12.584	
Bedrijfsgebouwen	12.259	
Vervoermiddelen	711	
Machines, apparaten en installaties	300	
Overige materiële activa	862	
		26.717
<i>Investerings met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven</i>		
Machines, apparaten en installaties	12.930	
		12.930
<i>Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>		
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	15.854	
Machines, apparaten en installaties	658	
Overige materiële activa	40	
		16.552
Totaal		56.199

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen er uit voortvloeit. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen in het kader van de wijziging van het BBV de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de programma's te worden toegerekend. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. Ten behoeve van de aansluiting zijn aan de lastenzijde alleen de afschrijvingslasten (dus exclusief rente) verantwoord. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN

Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017 Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investeringen en ambitieniveau	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2022 Na implementatie van een nieuw beheersysteem wordt de huidige kwaliteit opnieuw bepaald en kunnen op basis van actuele gegevens verschillende (kwaliteits-)scenario's worden uitgewerkt en kan het beheerplan wegen worden gemaakt of geactualiseerd. De implementatie van het nieuwe beheersysteem, één systeem voor geheel Drechtsteden, heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Voor de gegevens die nodig zijn voor de actualisatie van het beheerplan zijn we afhankelijk van het nieuwe beheersysteem. Door de genoemde vertraging zal de actualisatie twee jaar later plaats vinden.

Beheerplan Wegen	2022	2023	2024	2025
<u>Product wegen, straten en pleinen</u>				
Onderhoud	330	330	330	330
Afschrijvingslasten	279	365	380	395
Lasten programma 4	609	695	710	725
<u>Reserve Wegen</u>				
Toevoegingen	652	682	712	715
onttrekking onderhoud	330-	330-	330-	330-
Onttrekking afschrijvingslasten	279-	365-	380-	395-
Mutatie reserve Wegen	43	13-	2	10-
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	652	682	712	715

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de onderhouds- en afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen.

De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN

Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Doel	De bruggen zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investerings en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is begonnen met het opstellen van een beheerplan civiele kunstwerken waar de bruggen onderdeel van vormen. Besluitvorming hierover volgt in 2022.

Bruggen	2022	2023	2024	2025
Afschrijvingslasten	40	44	43	38
Lasten programma 4	40	44	43	38

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

OPENBARE VERLICHTING

Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.
Investerings en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	gepland 2026

Beheerplan Openbare verlichting	2022	2023	2024	2025
<u>Product Openbare Verlichting</u>				
Onderhoud	38	38	38	38
Afschrijvingslasten	54	69	72	75
Lasten programma 4	92	107	110	113
<u>Reserve Openbare Verlichting</u>				
Toevoegingen	53	53	53	53
Onttrekking afschrijvingslasten	54-	69-	72-	75-
Mutatie reserve Openbare Verlichting	1-	16-	19-	22-
Totaal lasten beheerprogramma OV	91	91	91	91

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

STEDELIJK WATERPLAN

Vastgesteld door raad	2003
Looptijd	2003-2011
Doel	Verbetering kwaliteit en belevingswaarde van het oppervlaktewater. Uitvoering convenant met het Waterschap Rivierenland.
Investerings en ambitieniveau	Gebaseerd op het plan 2003-2011 en uitgevoerd. De afschrijvingslasten worden gedekt via de gemeentelijke exploitatie.
Planning actualisatie	Het plan is uitgevoerd. Het plan is samen met het Waterschap geëvalueerd. De uitkomsten van de monitoring van de waterkwaliteit door het Waterschap geven geen aanleiding tot extra maatregelen. De maatregelen uit het waterplan hebben voor een kwaliteitsverbetering gezorgd van het oppervlaktewater. Actualisatie of een nieuw plan is niet aan de orde.

Stedelijk waterplan	2022	2023	2024	2025
Afschrijvingslasten investeringen	42	44	45	47
Lasten programma 4	42	44	45	47

BAGGERPLAN

Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggeronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investerings en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitie niveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Baggerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

Baggeren	2022	2023	2024	2025
Gerealiseerde baggerwerken	351	157	202	-
Lasten programma 4	351	157	202	-
<u>Reserve Waterbeheerplan</u>				
Dotatie reserve waterbeheerplan	25	75	75	75
Onttrekking onderhoud	217-	217-	217-	-
Onttrekking afschrijvingslasten	3-	3-	3-	3-
Mutatie reserve waterbeheerplan	195-	145-	145-	72

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve 'waterbeheerplan' (voorheen reserve 'baggeren') gecreëerd.

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (vGRP)

Vastgesteld door raad	23 juni 2011
Looptijd	2011-2020
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het vGRP. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringen en ambitieniveau	Deze worden in het vGRP aangegeven en zijn gericht op de inzameling van afvalwater en de inzameling van hemelwater dat niet kan of mag worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding. Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden. Met de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijheerenlanden is een overeenkomst afgesloten tot samenwerking in de waterketen. Deze samenwerking zal voor de uitvoering van de werkzaamheden volgens het vGRP worden voortgezet.
Planning actualisatie	Herziening vGRP staat gepland voor 2022. Periodiek vindt een toetsing op de actualiteit van het vGRP plaats. In 2020 wordt een actualisatie van het BRP gemaakt, waarin het gehele rioolstelsel op haar functioneren wordt berekend en mede als basis dient voor de actualisatie van het vGRP. Hierin wordt een relatie gelegd met de gevolgen van klimaatverandering. Voor de actualisatie zijn ook de gegevens van de riolering nodig. De actualisatie hiervan vindt dit jaar en volgend jaar plaats. Voor alle beheergegevens gaat gebruik gemaakt worden van één systeem om hiermee de integraliteit in het beheer te verbeteren. Door de vertraging bij de invoer van het nieuwe beheersysteem (zie ook beheerplan wegen) vindt de afronding van het vGRP plaats in 2022.

Gemeentelijk Rioleringsplan	2022	2023	2024	2025
Afschrijvingslasten	331	353	381	401
Salariskosten	225	225	225	225
Overige aan riolering toe te rekenen kosten	699	668	632	605
Lasten programma 10 (GRP - excl. BTW)	1.255	1.246	1.238	1.231
<u>Voorziening Riolering</u>				
Lasten GRP (incl btw)	1.380	1.449	1.393	1.363
Baten (rioolheffing incl kwijschelding e.d.)	1.781-	1.781-	1.781-	1.781-
Mutatie voorziening Riolering	401-	332-	388-	418-

De Investeringen in de programmabegroting zijn gebaseerd op het vGRP dat in 2011 is vastgesteld. Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit het rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolering.

GROENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	27 september 2007
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investerings- en ambitiesniveau	Investerings zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 38.000 opgenomen.
Planning actualisatie	2021; het uitwerkingsplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Groenbeleidsplan	2022	2023	2024	2025
Jaarlijks exploitatiebudget	969	974	958	953

GEBOUWENBEHEER

Vastgesteld door raad	<p>In de raadsvergadering van 25 maart 2021 is het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP Gebouwen) vastgesteld. Dit plan gaat uit van het jaarplan vanaf 2020. Het jaarplan 2020 wordt in 2021 uitgevoerd en met het jaarplan 2021 wordt in 2021 gestart. De uitvoering van de werkzaamheden lopen door in 2022.</p> <p>Periodiek wordt het MJOP Gebouwen tegen het licht gehouden, waarbij NEN 2767 systematiek wordt toegepast. Tevens wordt waar nodig geanticipeerd op duurzaamheidsmaatregelen. De actuele doorrekeningen zullen aan de raad worden voorgelegd en meegenomen in de komende begrotingen.</p> <p>Lijst van objecten:</p> <table border="1"> <tr> <td>Tiendweg 15</td> <td>Begraafplaats Tiendweg - kantoor/opslag</td> </tr> <tr> <td>Kerkweg 30</td> <td>Begraafplaats Kerkweg - aula/opslag</td> </tr> <tr> <td>Rivierdijk 453</td> <td>Begraafplaats Kromme Gat - onderkomen/opslag</td> </tr> <tr> <td>Pietersweer 34</td> <td>Bibliotheek Neder-Hardinxveld</td> </tr> <tr> <td>Bellefleur 1</td> <td>Sporthal de Appelgaard</td> </tr> <tr> <td>Sluisweg 142-A</td> <td>Zwembad de Duikelaar</td> </tr> <tr> <td>Smalweer 23</td> <td>Gemaal Smalweer</td> </tr> <tr> <td>Boorstraat 10</td> <td>Clubhuis Vereniging Mensen voor Mensen</td> </tr> <tr> <td>Raadhuisplein 1</td> <td>Gemeentehuis</td> </tr> <tr> <td>Scheldestraat 1</td> <td>Ducdalf (Servanda)</td> </tr> <tr> <td>Bellefleur 6-8</td> <td>Bellefleur 6 en 8 (CVO-AV, Willem de Zwijger en SmallSteps)</td> </tr> <tr> <td>Cornelisweer 2</td> <td>Sporthal de Wielewaal</td> </tr> <tr> <td>Schrank 6 / 10</td> <td>Gemeentewerkplaats</td> </tr> <tr> <td>Schrank 10</td> <td>Afval brengstation (Waardlanden, huurovereenkomst)</td> </tr> </table>	Tiendweg 15	Begraafplaats Tiendweg - kantoor/opslag	Kerkweg 30	Begraafplaats Kerkweg - aula/opslag	Rivierdijk 453	Begraafplaats Kromme Gat - onderkomen/opslag	Pietersweer 34	Bibliotheek Neder-Hardinxveld	Bellefleur 1	Sporthal de Appelgaard	Sluisweg 142-A	Zwembad de Duikelaar	Smalweer 23	Gemaal Smalweer	Boorstraat 10	Clubhuis Vereniging Mensen voor Mensen	Raadhuisplein 1	Gemeentehuis	Scheldestraat 1	Ducdalf (Servanda)	Bellefleur 6-8	Bellefleur 6 en 8 (CVO-AV, Willem de Zwijger en SmallSteps)	Cornelisweer 2	Sporthal de Wielewaal	Schrank 6 / 10	Gemeentewerkplaats	Schrank 10	Afval brengstation (Waardlanden, huurovereenkomst)
Tiendweg 15	Begraafplaats Tiendweg - kantoor/opslag																												
Kerkweg 30	Begraafplaats Kerkweg - aula/opslag																												
Rivierdijk 453	Begraafplaats Kromme Gat - onderkomen/opslag																												
Pietersweer 34	Bibliotheek Neder-Hardinxveld																												
Bellefleur 1	Sporthal de Appelgaard																												
Sluisweg 142-A	Zwembad de Duikelaar																												
Smalweer 23	Gemaal Smalweer																												
Boorstraat 10	Clubhuis Vereniging Mensen voor Mensen																												
Raadhuisplein 1	Gemeentehuis																												
Scheldestraat 1	Ducdalf (Servanda)																												
Bellefleur 6-8	Bellefleur 6 en 8 (CVO-AV, Willem de Zwijger en SmallSteps)																												
Cornelisweer 2	Sporthal de Wielewaal																												
Schrank 6 / 10	Gemeentewerkplaats																												
Schrank 10	Afval brengstation (Waardlanden, huurovereenkomst)																												

Looptijd	5 jaar
Doel	Het planmatig beheren van alle bij de gemeente in eigendom en beheer zijnde gebouwen. Per gebouw zijn bouwkundige voorzieningen, technische installaties, keuringen, onderhoudscontracten en eventuele opstellen opgenomen.
Investerings- en ambitieniveau	Investerings zijn gebaseerd op het beheerplan. Voor het gebouwenbeheer is de voorziening Onderhoud Gebouwen in het leven geroepen waaruit jaarlijks het planmatig onderhoud wordt betaald.
Planning actualisatie	Iedere 4 jaar wordt een nulmeting uitgevoerd en wordt de dotatie opnieuw vastgesteld. Het te doteren bedrag is gebaseerd op een meerjarig gemiddelde. Indien nodig vindt een tussentijdse actualisatie van het MJOP Gebouwen plaats.

Onderhoud gebouwen	2022	2023	2024	2025
Onderhoudslasten gebouwen	539	236	232	454
Totaal onderhoud gebouwen				
<u>Reserve onderhoud gebouwen</u>				
Dotaties Onderhoud gebouwen	416	416	416	416
Onttrekkingen onderhoud gebouwen	539-	236-	232-	454-
Mutatie voorziening onderhoud gebouwen	123-	180	184	38-

SPEELRUIMTEN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar.
Investerings- en ambitieniveau	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	2022

Beheerplan Speelplaatsen	2022	2023	2024	2025
<u>Product Speelplaatsen</u>				
Onderhoud	28	28	28	28
Afschrijvingslasten	58	73	68	74
Lasten programma 4	86	101	96	102
<u>Reserve speelplaatsen</u>				
Toevoegingen	48	48	48	48
Onttrekking afschrijvingslasten	50-	64-	60-	66-
Mutatie reserve Speelplaatsen	2-	16-	12-	18-
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatsen	84	85	84	84

Investerings in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Volgens deze lijst zou er in 2016 een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2022.

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2021 worden gegeven:

	Onderhoud	Exploitatie- budget	Kapitaal- lasten	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Mutatie voorziening	Totaal
Wegen	330		279	652	-609		652
Bruggen			40				40
Openbare Verlichting	38		54	53	-54		91
Stedelijk waterplan			42				42
Baggeren				25	-3		22
Gemeentelijk Rioleringsplan						-401	-401
Groenbeleidsplan		969					969
Onderhoud gebouwen						-123	-123
Speelplaatsen	28		58	48	-50		84
	396	969	473	778	-716	-524	1.376

1.12 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de gemeentelijke financieringsfunctie. De gemeentelijke financieringsfunctie wordt ook wel met de term 'treasury' aangeduid. Het begrip treasury kan worden gedefinieerd als het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en het lokaal vastgestelde Treasurystatuut. In de Wet fido staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in begroting en jaarstukken. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid voeren binnen de kaders die de Wet fido zijn gesteld.

Het Treasurystatuut is op 25 maart 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Aan het einde van deze paragraaf is een rente overzicht opgenomen. In dit rente overzicht wordt inzicht gegeven in de rentelasten en rentebaten zoals deze zijn opgenomen in de begroting.

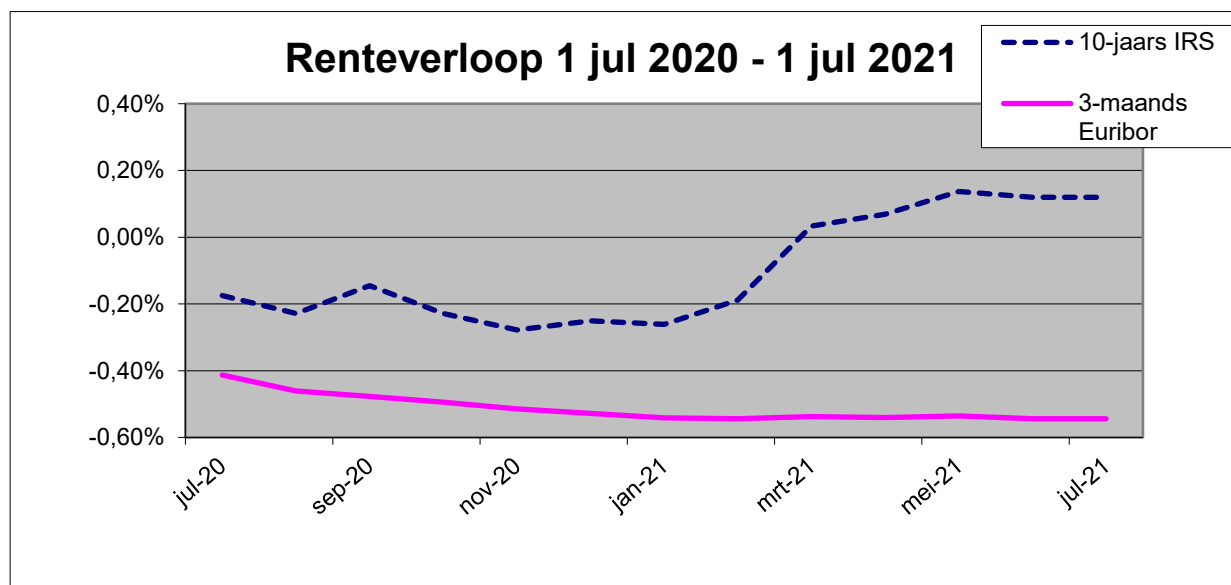
Rente ontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kort lopende leningen), blijven naar verwachting negatief. De maatregelen van de ECB in de afgelopen periode zullen volgens de markt ook in 2022 nog een negatieve rente voor kortlopende leningen te zien geven.

De kapitaalmarktrentes vertoonden in het voorjaar van 2021 een relatief sterk opgaande lijn. Dit werd vooral veroorzaakt door de verwachting dat de heropening van de economie zal leiden tot een aanzienlijk herstel van de economische groei. De rente voor 10-jarige staatsleningen is daardoor medio juli 2021 gestegen naar een niveau van 0,12%.

Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio juli 2021 circa 0,20% (20 basispunten).

Het afgelopen jaar heeft de renteontwikkeling het volgende beeld laten zien:



Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. In de volgende onderdelen wordt ingegaan op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie binnen Hardinxveld-Giessendam. Deze kunnen worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Ten aanzien van de Hardinxveldse situatie is laatstgenoemd risico niet van toepassing.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2022 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente als volgt worden bepaald:

Berekening kasgeldlimiet 2022:		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Begrotingstotaal 2022	€ 49.110				
Relevant percentage	8,5%				
Kasgeldlimiet	€ 4.174				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)		€ 2.625	€ 2.625	€ 2.625	€ 2.625
Kasgeldlimiet		€ 4.174	€ 4.174	€ 4.174	€ 4.174
Overschrijding kasgeldlimiet		-	-	-	-
Ruimte onder de kasgeldlimiet		€ 1.550	€ 1.550	€ 1.550	€ 1.550

De kasgeldlimiet mag maximaal drie kwartalen worden overschreden. De gemeente Hardinxveld-Giessendam verwacht in 2022 binnen de normen van de kasgeldlimietruimte te opereren. Oogmerk van het door het SCD uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de geactualiseerde Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Berekening renterisiconorm:		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Renterisico's	2022	2023	2024	2025	
Renteherzieningen	€ 5.250	€ -	€ -	€ -	
Aflossingen	€ 4.485	€ 1.735	€ 1.460	€ 1.460	
Renterisico	€ 9.735	€ 1.735	€ 1.460	€ 1.460	
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal 2022-2025	€ 49.110	€ 49.110	€ 49.110	€ 49.110	
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	
Renterisiconorm 2022	€ 9.822	€ 9.822	€ 9.822	€ 9.822	
Toetsing renterisico aan norm:					
Renterisico	€ 9.735				
Renterisiconorm	€ 9.822				
Overschrijding	€ 87-				

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente in 2022 de renterisiconorm formeel zal overschrijden. In de praktijk is van een renterisico echter geen sprake. Een in 2012 afgesloten BNGlening (2,395%) kent in november 2022 op de dan resterende restantschuld van € 5,250 miljoen een renteherziening. Eind 2020 is echter hierop al geanticipeerd door het vastleggen van een nieuwe rente van 0,53% over de gehele resterende looptijd tot 2052.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de opgenomen geldleningen en het laatste jaar van aflossing.

Nr.	Lening verstrekker	Nominale hoofdsom	Restant geldlening 31-12-2020	Restant geldlening 31-12-2021	Rente percentage	Looptijd in jaren	Jaar van laatste aflossing
1	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	75.000	0	5,09%	20	2021
2	Nederlandse Waterschapsbank	1.500.000	420.000	360.000	5,18%	25	2027
3	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	150.000	75.000	5,39%	20	2022
4	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	350.000	175.000	5,39%	20	2022
5	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.500.000	2.500.000	5,14%	20	2022
6	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	375.000	250.000	4,60%	20	2023
7	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	300.000	200.000	4,08%	20	2023
8	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	500.000	400.000	3,37%	20	2025
10	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	200.000	0	3,58%	15	2021
11	Nederlandse Waterschapsbank	5.000.000	500.000	0	3,38%	10	2021
12	Bank Nederlandse Gemeenten	4.000.000	400.000	0	2,52%	10	2021
13	Bank Nederlandse Gemeenten	7.000.000	5.600.000	5.425.000	2,40%	40	2052
14	Bank Nederlandse Gemeenten	5.500.000	1.650.000	1.100.000	1,90%	10	2023
15	Bank Nederlandse Gemeenten	4.500.000	2.700.000	2.400.000	1,45%	15	2029
16	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	2.800.000	2.625.000	1,13%	20	2036
17	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	3.000.000	2.850.000	0,12%	20	2040
18							
19		52.500.000	21.520.000	18.360.000			

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat direct wordt gelopen uit hoofde van door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen. Ten tweede is een kredietrisico aan de orde ten aanzien van verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd). Dit laatste kan worden omschreven als een indirect kredietrisico.

Kredietrisico op leningen en beleggingen

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekt en beleggingen gerealiseerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

Kredietrisico op versterkte gelden aan derden

Bedragen x € 1.000,-

Uitzettingen	2021		2022		2023		2024		2025	
	Saldo	%	Saldo	%	Saldo	%	Saldo	%	Saldo	%
	31/12		31/12		31/12		31/12		31/12	
Uit hoofde van publieke taak:										
1. Leningen personeel c.a.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2. Deelnemingen/beleggingen	822	100,0	822	100,0	822	100,0	822	100,0	822	100,0
Totaal	822	100,0	822	100,0	822	100,0	822	100,0	822	100,0

De deelnemingen en beleggingen bestaan per 31 december 2021 uit:

Bedragen x € 1.000,-

	Deelnemingen
Stedin Holding B.V.	454
Bank Nederlandse Gemeenten	78
OASEN N.V.	8
ROM-S Beheer B.V.	4
Gem HG deelneming B.V. - ROM-S C.V.	198
Gem HG deelneming B.V. - De Blauwe Zoom C.V.	29
Gem De Blauwe Zoom B.V.	1
Merwedelingelijn B.V.	50
Totaal	822

Genoemde deelnemingen en beleggingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen, waarbij wordt opgemerkt dat betreffende aandelen niet op de beurs worden verhandeld waardoor optredende waardefluctuaties niet zo grillig verlopen. De waarde wordt dan meer bepaald door de intrinsieke waarde van het bedrijf en niet door "vraag en aanbod" op de beurs.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstellingen)

De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangehouden en die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Deze borgstellingen beperken zich hoofdzakelijk tot woningstichting Fien Wonen, Afvalverwerking HVC Alkmaar en in een enkel geval organisaties in de verenigingsfeer (bijv. sportverenigingen). De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat per ultimo 2021 garant voor een totaal bedrag aan leningen van € 18,6 miljoen.

Het WSW staat borg voor de betalingsverplichtingen van Fien Wonen. Onze gemeente staat vervolgens weer borg voor de betalingsverplichtingen van het WSW. Op deze wijze heeft de bank die de lening heeft verstrekt voldoende zekerheid dat de betalingsverplichtingen worden nagekomen. Ultimo 2021 is achtervang verleend voor een totaal bedrag van € 44,4 miljoen. Ook voor de het Waarborgfonds Eigen Woningen – WEW) staat de gemeente indirect borg. Ultimo 2021 is achtervang verleend voor een totaal bedrag van € 31,5 miljoen.

Financieringspositie

Solvabiliteit

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

In de voorliggende begroting wordt uitgegaan van de volgende verhoudingen tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2022:

Omschrijving	BW per 31-12-2022		BW per 1-1-2022	
Eigen vermogen	29.332	43,0%	32.880	54,1%
Vreemd vermogen	38.833	57,0%	27.943	45,9%

Financiering activa

Op grond van de Staat van Activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2022 voor een bedrag van € 60,1 miljoen aan vaste activa en € 5 miljoen aan bouwgrondexploitaties. Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 12,9 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Externe financiering	Reserves en voorzieningen
- overige activa	32.376	15.987	16.388
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	11.208	7.367	3.841
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	7.218	7.218	0
	50.802	30.572	20.229

Leningenportefeuille (opgenomen)

Op basis van de meest actuele liquiditeitenplanning is er in 2022 geen financieringsbehoefte. Pas in 2023 wordt een nieuwe lening voorzien van ca. € 5 miljoen. De uitvoering van het investeringsplan 2021-2022 en de grondexploitaties, zullen bepalend zijn wanneer er exact een nieuwe langlopende lening moet worden aangetrokken.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000,-	
	Bedrag	Gem. percentage
Stand per 1 januari 2022	18.360	2,25%
Nieuwe leningen	pm	
Reguliere aflossingen	- 4.485	
Vervroegde aflossingen	-	
Rente-aanpassing (oud percentage)	-	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	-	
Stand per 31 december 2022	13.875	0,97%

Uitzettingen (verstrekte langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2021 € 0,1 miljoen. Deze uitzettingen bestaat uit verstrekte geldleningen voor startersleningen en stimuleringsleningen (via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting – SVn). Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,8 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen onder het kopje Kredietrisico op leningen en beleggingen (kredietrisico's). Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

Kas- en saldobehoor

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldoregulatie wordt verzorgd vanuit Servicecentrum Drechtsteden. De gemeente Hardinxveld-Giessendam onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldoregulatie en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning, welke door het SCD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2,0 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

In de beleidsdoorlichting schatkistbankieren door het Rijk van juli 2019 is onder meer geconstateerd dat decentrale overheden kampen met administratieve lasten bij schatkistbankieren. Na een overlegtraject met alle betrokken partijen is besloten om het drempelbedrag per 1 juli 2021 te verhogen.

Het drempelbedrag is aangepast op onderstaande punten:

- een verhoging van de ondergrens van € 250.000 naar € 1 miljoen euro;
- een verhoging van het percentage begrotingstotaal t/m € 500 miljoen euro van 0,75% naar 2%.

Het drempelbedrag voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor 2022 kan als volgt worden berekend:

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Berekening drempelbedrag SKB 2022:		<i>Bedragen x € 1.000,-</i>
Begrotingstotaal		49.110
Relevant percentage		2,00%
Drempelbedrag (afgerond)	€	982

Informatievoorziening

Met het Servicecentrum Drechtsteden vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken, met name over de liquiditeitenplanning en eventuele financieringsmogelijkheden.

Rente overzicht

De commissie BBV heeft een rente notitie opgesteld. Deze notitie is vanaf 1.1.2018 van kracht. Het doel van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door de gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente omgaan. In de rente notitie wordt geadviseerd om onderstaand rente overzicht in de begroting op te nemen.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		447
b.	De externe rentebaten	-/-	-15
	Totaal door te rekenen externe rente	€	432
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	8
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	184
		-/-	€ 193
	Saldo door te rekenen externe rente	€	240
d1.	Rente over eigen vermogen	€	-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	€	240
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ 240
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	€	-

De rentelasten zijn doorberekend tegen een percentage van 0,5%. Voor de riolering is gerekend met 3%. De basis voor dit percentage is het gemiddelde van de leningen tot en met 2012. Dit omdat de investeringen in het verleden hebben plaatsgevonden tegen een hoger rentepercentage. De effecten zijn nog niet in deze begroting verwerkt.

1.13 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

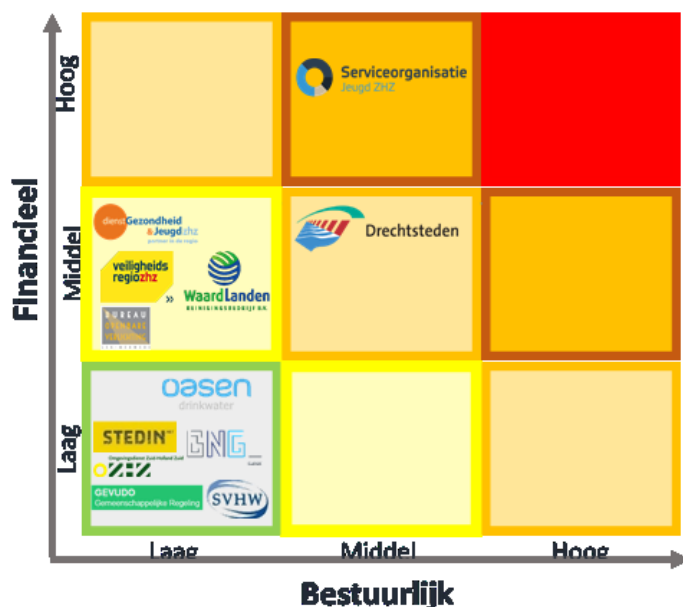
<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Drechtsteden	Dordrecht	De GRD heeft tot doel draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. Hiertoe behartigt de GRD de gemeenschappelijke regionale belangen op de terreinen (a) Economie en bereikbaarheid, (b) Fysiek, (c) Sociaal, (d) Bestuurlijke ontwikkeling en grotestedenbeleid, (e) Staf- en ondersteunende diensten en de bedrijfsvoering en (f) beleidsonderzoek. Met de uitvoering van de aanbevelingen van de cie. Deetman uit het voorjaar van 2019 is een wijziging van de GR tekst voorzien. Deze is voorzien in de loop van 2021. Voorstel is dat de GRD via de Drechttraad de volgende belangen behartigt: a) Sociaal domein b) Bedrijfsvoering c) Externe betrekkingen & lobby
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel

		5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld-Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedelingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Overige deelnemingen		
1. Gemeente Hardinxveld-Giesendam Deelneming B.V.	Hardinxveld-Giesendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. Gemeente Hardinxveld-Giesendam Exploitatie B.V.	Hardinxveld-Giesendam	Ontwikkelen van bouwgronden in de gemeente Hardinxveld-Giesendam
3. ROM-S Beheer B.V.	Schelluinen	Aandeelhouder in beheervenootschap
4. ROM-S C.V.	Schelluinen	Ontwikkelen van een bedrijventerrein inclusief de herontwikkeling van vertreklocaties en het ontwikkelen en exploiteren van een aantal regionale vrachtwagenparkeerplaatsen.
5. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld-Giesendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
6. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld-Giesendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Risicoprofiel

Op basis van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is een nieuwe analyse uitgevoerd. Deze laat voor twee verbonden partijen wijzigingen in het profiel zien, namelijk voor Bureau Openbare Verlichting en voor de GRD. Voor de GRD geldt dat momenteel wordt toegewerkt naar een nieuwe GR Sociaal, waarmee meer mogelijkheden ontstaan voor lokaal maatwerk. Voor 2022 wordt een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen voorzien, evenals een stijging van de kosten voor de Wet maatschappelijke ondersteuning. Dat alles geeft aanleiding om de risicoclassificatie zowel bestuurlijk als financieel te zetten op 'gemiddeld'. Bij de vorige inventarisatie was de classificatie bij financieel 'hoog'. Bij Bureau Openbare Verlichting gaat de classificatie op financieel vlak van laag naar gemiddeld, vanwege interne organisatorische problemen. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:



Voor meer informatie in deze begroting wordt u verwezen naar de paragraaf risico's en ontwikkelingen.

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZHZ, Merwedelingelij	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden, Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college.

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de raad voorgelegd Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad 	<ul style="list-style-type: none"> Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen 	<ul style="list-style-type: none"> Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college In gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen Er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad 	<ul style="list-style-type: none"> Het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij Zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de feiten en cijfers is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekening 2020, voor zover voorhanden, van de verbonden partij. Onderstaand een overzicht met een weergave van de bijdragen per verbonden partij.

		<i>x € 1.000</i>	
	Realisatie 2020	Raming begroting 2021	Raming begroting 2022
GR Drechtsteden	10.633	9.771	10.758
GR Publieke Dienst Gezondheid en Jeugd (incl. SOJ)	5.437	6.046	5.207
GR Veiligheidsregio ZHZ	1.199	1.200	1.200
GR Omgevingsdienst ZHZ	414	435	436
GR GEVUDO	-	-	-
GR Reinigingsdienst Waardlanden	1.639	1.578	1.781
GR Openbare Verlichting	28	32	26
GR SVHW	150	145	150
	19.500	19.207	19.558

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	2019	2020
Opgenomen in risicoclassificatie									
1. GR Drechtsteden	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (wethouder Baggerman), Drechtstraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehoudersoverleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechtstraad (=algemeen bestuur) op grond van inwoneraantal: 6,18%	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleutels. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2020 is deze geraamd op € 9.754 mio.	1.148.000	18.770.000	44.878.000	32.062.000	830.000	309.000
2. GR Publieke Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Drechtsteden twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserwaard en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, middels de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheid jeugd Zuid-Holland Zuid.	4.772.168	3.113.976	36.492.308	45.694.524	1.495.102	127.560
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de VRZH.	De gemeente betaalt een gemeentelijke bijdrage voor 2020 van in totaal € 1.122.000 (afgerond). Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boxensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	8.272.746	6.311.482	59.785.990	62.292.220	3.811.618	5.000
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 17 regio-gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 17 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederveen vertegenwoordigt het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2020 € 374.342 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	3.485.445	3.509.357	2.153.730	12.363.119	252.571	618.375
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederveen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stortplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stortplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van onvolkomenheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stortplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	536.061	10	-	-
6. GR Reiningsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.	1.106.966	1.504.215	20.789.455	22.058.092	145.507	471.873
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het dagelijks bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OVL) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 8,32 per lichtmast, begroting 2020). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	141.164	14.416	171.210	272.101	12.296	-126.750
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengetallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De bijdrage voor 2020 wordt geraamd op € 150.000	1.439.000	693.000	4.611.000	7.193.000	478.000	-102.000
10. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkgebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,45% van de geplaatste en volgestorte aandelen op 31.12.2018.	2.949 mio	2.891 mio	4.340 mio	4.681 mio	325 mio	42 mio
11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.356 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 2,50	4.887 mio	5.097 mio	144.802 mio	155.262 mio	163 mio	221 mio
12. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 455,-	112 mio	117 mio	269 mio	179 mio	3.693.000	4.554.000
Overige deelnemingen									
13. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontoller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	438.097	414.724	67.132	2.165	13.579	-23.374
14. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Exploitatie B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeuren van deze vennootschap zijn mevrouw S.M. van der Stel (strategisch adviseur bedrijfsvoering) en de heer J.J. Janse (projectcoördinator).	De gemeente is in het bezit van 100 aandelen (100%) van de 100 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	-67.360	179.130	122.092	37.011	-67.460	179.030
15. ROM-S Beheer B.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente is in het bezit van 3.500 aandelen (5%) van de 70.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	44.000	39.000	59.000	55.000	-3.000	-3.000
16. ROM-S C.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente neemt via Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V per 31 december 2015 voor € 359.565 (5%) deel in het commanditaire kapitaal. Begin 2019 is een deel van het aandelenkapitaal door ROM-S C.V. uitbetaald (€ 66.033).	8,25 mio	7,80 mio	247.000	41.000	275.000	-447.000
17. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessenlanden, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman AVA-afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.100 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	250.000	109.014	113.142	-	-
18. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	3.433	3.911	4.622	1.953.288	458	478
19. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is dhr. G. Nieuwenhuis directeur. Ook Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V. levert een directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	60.000	4.015.548	3.785.848	-	-

1.14 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging over het grondbeleid vindt plaats via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG).

Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. Het grondbeleid (nota grondbeleid van 29 januari 2015) vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is Morgenslag waar een landelijk gebied met grienden is getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Boven-Hardinxveld.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

Kaders

De overheid geeft via de Wet ruimtelijke ordening (Wro) uit 2008 en het besluit ruimtelijke ordening (Bro) wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Wro en Bro bieden onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

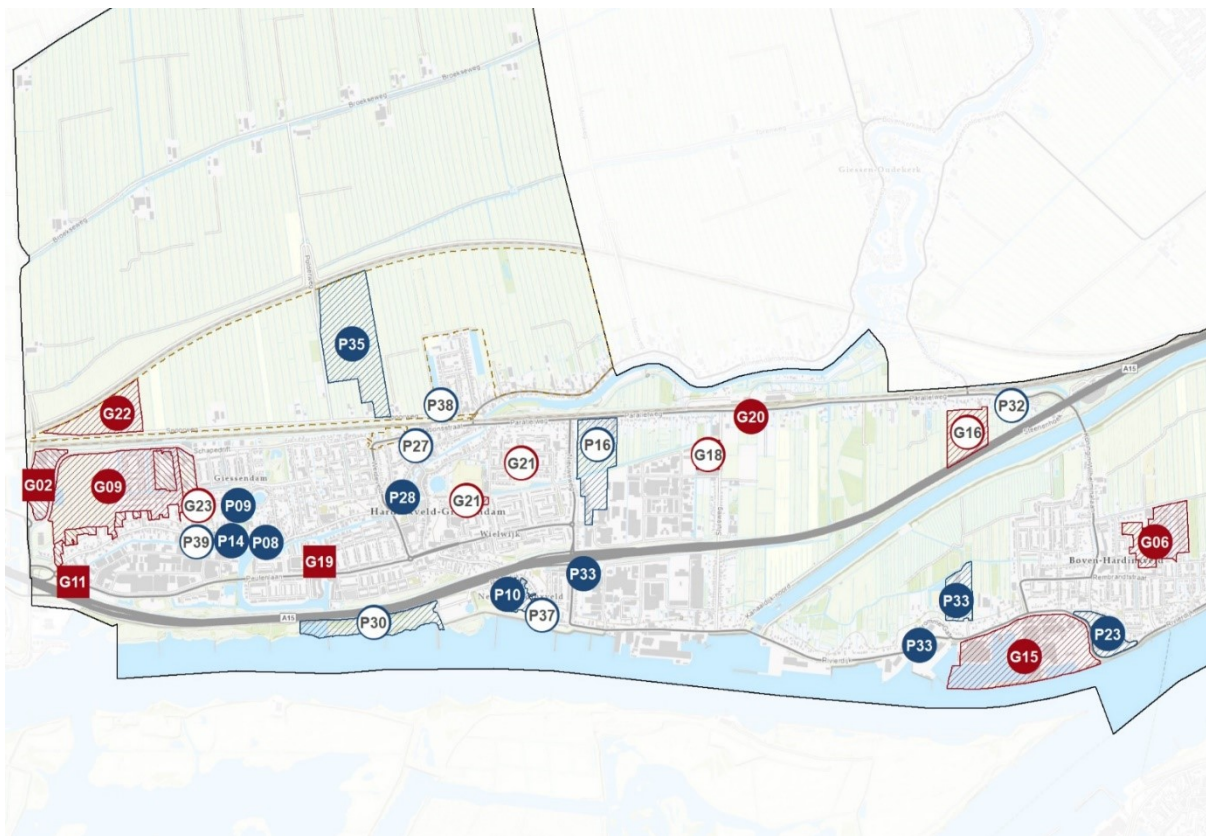
De Wro en Bro zijn financieel verder uitgewerkt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor het MPG.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente uit 2015 vormt een trendbreuk met het verleden. In het verleden was actief grondbeleid – waarbij de gemeente grond opkoopt, transformeert en bouwrijpe grond uitgeeft – de norm. In 2015 heeft de gemeente, overeenkomstig de landelijke trend, een beweging gemaakt naar facilitair grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente het aankopen, transformeren en ontwikkelen van grond aan de markt over laat, maar waarbij de gemeente wel regie voert. De werkwijze komt voort uit een verdere terugtrekking van de overheid van de (risicovolle) grondmarkt bij de Nota Ruimte (2005) en de daaropvolgende inwerkingtreding van de Wro en Bro. In 2021 wordt deze werkwijze bij de herziening van de nota grondbeleid onder de loep genomen. De verwachting is dat wordt gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente per project bekijkt welke rol zij inneemt.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is al enige jaren bezig om de actieve projecten af te ronden. Nieuwe initiatieven worden in beginsel op een facilitaire manier begeleid. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, zoals bij de Westpunt in 't Oog is gebeurd. In de Westpunt van 't Oog is bedrijvigheid voorzien. Deze toevoeging van bedrijventerrein was afgestemd met de provincie, er bleek voldoende vraag naar bedrijventerrein, de eigenaren wilden vervreemden, maar (lokale) ontwikkelaars waren niet direct geïnteresseerd om te kopen. Om die redenen heeft de gemeente besloten om Westpunt in 't Oog zelf te transformeren.

1 Januari 2022 wordt vermoedelijk de Omgevingswet (Ow) ingevoerd. Deze wet vervangt en vernieuwt diverse vigerende wetten op het gebied van ruimtelijke ordening waaronder de Wro en de Bro. De impact van de Ow op het grondbeleid is groot. Er komt een nieuwe planvorm: het omgevingsplan en gemeentes moeten een nieuwe visie, een omgevingsvisie, opstellen. Deze gewijzigde producten zullen tot een heroverweging van het grondbeleid leiden. Het grondbeleid zal dan ook in 2021 vernieuwd moeten worden om tegemoet te komen aan de gewijzigde eisen in de Ow. Daarnaast zal de gemeente tot een heroverweging over het bovenwijks beleid moeten komen aangezien de Ow nieuwe middelen biedt om bovenwijks beleid toe te passen en ontwikkelingen in 't Oog grootschaliger blijken dan enkele jaren geleden werd aangenomen. Momenteel ziet de gemeente af van het toepassen van bovenwijks beleid. Voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang, maar hangen af van de ramingen binnen 't Oog. Momenteel worden de betreffende gegevens verzameld. Als deze gegevens bekend zijn, dan wordt het bovenwijks beleid aangepast en ter vaststelling aan de raad aangeboden.



Type projecten

Op basis van de Wro, Bro, het BBV en rekening houdend met de invoering van de Ow zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in Bro artikel 6.2.1. De volgende types worden onderscheiden:

- Bouwgronden in exploitatie (BIE / Actief)
Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G22 Westpunt). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
- Exploitatie B.V.
Een deel van de actieve projecten zijn om administratieve redenen in 2015 ondergebracht in een aparte ontwikkel B.V. Alle ingebrachte gronden zijn ontwikkeld en de exploitatie BV wordt gesloten na vaststelling van het MPG 2021.
- PPS-projecten (Publiek-private samenwerkingen)
G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitatie maatschappij) die de grond transformeert.
- Exploitatieplannen

Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie. Het exploitatieplan wordt in 2021 herzien en zal gelijktijdig met het nieuwe bestemmingsplan De Blauwe Zoom West aan de raad worden aangeboden.

- Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)
Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Deze gronden vertegenwoordigen wel waarde. Voorheen werd voor de projecten de term NIEX (niet in exploitatie genomen gronden) gehanteerd. De BBV heeft deze term afgeschaft. Gronden die hieronder vallen worden nu aangeduid als 'strategische gronden' onder materiële vaste activa (MVA). Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeerd te worden.
- Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst
Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P14 Buitendams 301-307.
- Particuliere initiatieven
Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente bekijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particulieren initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middelwetering.

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures etc. De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. De gemeente had wel twee lopende bouwclaims. Een bouwclaim van BPD voor circa 60 woningen en een bouwclaim met AM voor 61 woningen. Beiden zijn ingevuld in De Blauwe Zoom.

Lijst ruimtelijke projecten

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particulieren ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een G-nummer, E-nummer, P-nummer waarbij G staat voor gemeentelijk, E staat voor exploitatieplan en P staat voor privaat.

BIE

- G06 – Pieter de Hoogh (voorheen Morgenslag)
- G15 – Herstructurering Gemeentehaven
- G20 – Lint Parallelweg
- G22 – 't Oog Westpunt

PPS

- G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

- G16 – Compensatiegronden grienden
- G18 – Zwembad Duikelaar e.o.
- G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichtus)
- G23 – Buitendams Zwaluwpad

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2^e herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P08 – Scheepswerf De Giessen (Buitendams 235)

P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)

P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)

P10a – Legalisering woonarken (Rivierdijk)

P14 – Buiten Gewoon (Buitendams 301-307)

P23 – De Rokerij

P33 – Ritmeester, Kade 60 en Rivierdijk 421

P35 – 't Oog Waardzone

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering

P27 – Giessenschool e.o. (Stationsstraat)

P28 – Kerkgebouw (Buitendams 45)

P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede

P32 – Parallelweg 163 (dagbesteding)

P37 – Rivierdijk 745-749

P38 – Frederikstraat

P39 – Zwaluwpad (Buitendams 378)

Af te sluiten ontwikkelingen en MVA

G02 – De Blauwe Zoom actief

G11 – Facilitypoint (in Exploitatie B.V.)

G19 – Peulenplein e.o.

Ontwikkelingen in 2020 en begin 2021

Programma (grond)	MPG 2020	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen		
E09 De Blauwe Zoom Expl.plan	1	-
G20 Lint Parallelweg	1	-
G09 - CV/BV De Blauwe Zoom	2	2
Facilitaire projecten (anterieur)		
R08 - Scheepswerf De Giessen	8	-
P09 Nederveen-Huisman	14	-
P23 Rokerij	10	-
P28 Kerkgebouw Buitendams (45)	21	-
Totaal	57	2

In het MPG was een doelstelling van 57 woningen te realiseren/uit te geven woningen over geheel 2020 opgenomen. In 2020 zijn er 2 woningen gerealiseerd of in aanbouw. Het aantal woningen is duidelijk waarneembaar achtergebleven doordat een aantal projecten vertraging op hebben gelopen.

- De woning aan de zuidrand van het exploitatieplan Blauwe Zoom is niet ontwikkeld. De gemeente heeft op de planning van dit project slechts zeer beperkt invloed.
- De woning aan het lint van de Parallelweg is in januari 2021 verkocht en is daarom niet in de tabel meegenomen als gerealiseerd in 2020.
- De twee woningen die gerealiseerd zijn, zijn de laatste woning in Hollands Huis en een woning die uit het plangebied De Blauwe Zoom is gehaald en is verkocht.

En hoewel in 2020 flink is gewerkt aan de particulieren plannen, lijken de eerste nieuwe woningen vooral in 2021 te verschijnen. Dit geldt het meest concreet voor projecten Scheepswerf De Giessen, Buiten Gewoon en Rokerij.

Woningbouw meerjarig	Prognose	Werkelijk
2014	119	31
2015	145	80
2016	91	17
2017	132	115
2018	111	17
2019	133	92
2020	57	2
Gemiddelde productie	113	51

Op een dip in 2016 na, is er tot 2018 sprake van een structurele productie van - over 4 jaar gemeten - circa 61 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een nieuwe dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakt naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhoog gaan. Maar in 2020 is door een cumulatie aan factoren echter vrijwel geen programma gerealiseerd waardoor het gemiddelde weer terugzakt naar 51 woningen per jaar.

De oorzaak voor het uitblijven van nieuwe woningen is een veelkoppig monster. In juli 2020 is het college en de raad geïnformeerd over de diverse redenen waarom de productie achter blijft met als hoofdonderwerpen de regionale afstemming, diersoortbescherming, stikstof, PFAS, BENG en COVID-19. Inmiddels heeft de gemeente echter wel diverse maatregelen getroffen om te voorkomen dat de woningbouwproductie voor komende jaren stagneert. De maatregelen worden per onderwerp toegelicht in onderstaande alinea's:

Regionale woningbouwafspraken

Er is goed contact met de Provincie over de diverse bouwprojecten. Per 1 juli 2020 zijn alle (grote) projecten opgenomen op de Planmonitor Drechtsteden. Hierbij heeft de gemeente wel een uitvoeringsplicht. Hoe meer er concreet gerealiseerd wordt hoe meer programma de gemeente in de toekomst ook mag ontwikkelen.

Soortbescherming

Als het gaat om strikt beschermde diersoorten is 2020 een jaar met grote impact geweest. Omgevingsdienst Haaglanden heeft als bevoegd gezag de gemeente gevraagd om een meer integrale aanpak van soortbescherming. Onderdeel van deze integrale aanpak is de verplichting om in bestaande projecten extern te compenseren als habitat verloren gaat. Concreet houdt dat in dat de gemeente voor projecten zoals G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt een extern compensatiegebied aan heeft moeten kopen om een nieuwe habitat te creëren voor strikt beschermde diersoorten zoals de rugstreeppad, oeverzwaluw, heikikker, kerkuil en grote modderkruiper omdat leef- en foerageergebied vernietigd werd.

Deze benadering is een stuk strikter dan in voorgaande jaren werd gehanteerd en brengt een langere procedure en aanzienlijk meer kosten met zich mee. Voor projecten Blauwe Zoom en Westpunt lopen inmiddels nieuwe aanvragen voor ontheffing op basis van extern compenseren zodat de uitvoering kan doorgaan.

Stikstof

Het is gelukt om voor de projecten in 't Oog (Westpunt en Waardzone) alsmede voor Blauwe Zoom ontheffing voor stikstof middels het stikstofregistratiesysteem te krijgen. Inmiddels is er nieuwe wetgeving in voorbereiding waarbij het vermoeden is dat woningbouw ontheven wordt van stikstofcompensatie.

PFAS

Binnen de gemeentegrenzen heeft een deel van de gronden een verhoogde waarde met betrekking tot PFAS. In beginsel mocht deze grond niet worden afgevoerd omdat er nog geen goede verwerkingsmethode bleek te bestaan. Met name in project G15 Gemeentehaven bleek dat een probleem. Inmiddels kan een deel van de PFAS vervuilde grond in Gemeentehaven in een slibput worden opgeslagen en zijn er bedrijven die PFAS grond kunnen verwerken. Het resterende deel kan worden afgevoerd. Voor de overige projecten is sprake van een gesloten grondbalans of wordt zand van buitenaf aangevoerd.

BENG

De regels met betrekking tot het bouwen van woningen zijn onlangs aangescherpt. Met name het duurzaamheidsaspect BENG (Bijna Energie Neutral Gebouw) zorgt voor extra kosten bij de bouw van een nieuwe woning. Ontwikkelaars geven aan dat dit effect heeft op hun business cases voor verschillende

plannen. De eerste effecten hiervan zijn zowel landelijk als lokaal terug te zien in de betaalbaarheid van woningen.

COVID-19

En ten slotte natuurlijk ook het allesoverheersende onderwerp van het afgelopen en lopende jaar: COVID-19. Vorig jaar was er vooral veel onduidelijk over de impact van COVID-19 op de grondmarkt. Inmiddels kunnen we constateren dat de impact van COVID-19 op de vraag naar bouwrijpe grond voor woningbouw en bedrijvigheid er nauwelijks is. Het is eerder anders om. Het afgelopen jaar zijn procedures niet alleen complexer geworden, door werken op afstand lopen behandelingsperiodes voor aanvragen uit en is het lastiger contact te zoeken met interne en externe partijen. Als gevolg hiervan lopen enkele projecten langzamer dan gehoopt en wordt de vraag naar nieuwe woningen en nieuwe grond voor bedrijven alleen maar groter.

Vakbekwaam personeel

Door landelijke schaarste is het moeilijk goed gekwalificeerd personeel te vinden voor invulling van de diverse (in projecten ondersteunende) beleidsfuncties, zowel voor inhuur als voor vast personeel. Het gevolg is dat er voor projecten soms niet afdoende personele capaciteit is en er vertraging met eventueel financiële gevolgschade ontstaat.

Conclusie: Bouwen, bouwen, bouwen

De toevoeging van nieuwe woningen is een urgent thema in de Drechtsteden in het algemeen. Hardinxveld-Giessendam onderschrijft dat thema. De gemiddelde productie van 51 woningen per jaar ligt lager dan de recente prognose van de woningvoorraadtoename van de provincie, die rond de 85 woningen per jaar voor de komende 5 jaar schommelt. Een inhaalslag is dan ook nodig om te kunnen voldoen aan de toename van de woningbouwcijfers. Tegelijkertijd is het van belang dat we de woningen bouwen waar de markt behoefte aan heeft en dat we voor de verschillende doelgroepen mooie woningen neer kunnen zetten. De productie van nieuwe woningen staat dan ook hoog op de prioriteitenlijst binnen de projecten. Momenteel wordt actief personeel geworven om de gevraagde ontwikkelingen te ondersteunen.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2020

In de volgende gemeentelijke projecten zijn uitgaves gedaan, procedures doorlopen en overeenkomsten getekend:

- *G02 De Blauwe Zoom*: In de actieve exploitatie van de gemeente resteert alleen de aanleg van de Bellefleur/Zwaluwpad en omgeving. Het woonrijpmaken van het bedrijventerrein aan de Moerbei heeft in 2019 plaatsgevonden. De grex wordt per 2021 afgesloten. Het Zwaluwpad wordt een apart facilitair project en de aanleg van de zuidstrook bij de Bellefleur zal een civiel project worden. Bij afsluiting van de grex worden de boekwaarden en restbudgetten overgeheveld.
- *G06: Pieter De Hoogh*. Per 2021 worden deelplannen Morgenslag en Regenboogschool e.o. afgesloten. Resteert deelplan Pieter de Hoogh, het voormalig zuidelijk veld van korfbalvereniging HKC. Voor Pieter de Hoogh lopen er gesprekken met een ontwikkelaar en de gesprekken zitten in de afrondende fase. De gemeente geeft een korting op de grondprijs, deze korting is ten behoeve van de kopers van de woningen. Bij verkoop van de woning door de eerste bewoner, krijgt de gemeente de korting terugbetaald. Zo hebben de woningen kwaliteit en zijn ze toch betaalbaar voor de beginnende koper.
- *G11 Facilitypoint*: De werkzaamheden rondom Facilitypoint zijn afgerond. Wat nog rest is aanpassen aan de rotonde aan de Peulenlaan. Deze wordt veiliger voor fietsers. Dat is een civiel project. De grex wordt per 2021 afgesloten en de restbudgetten voor de aanpassing van de rotonde overgeheveld naar het civiele project. De laatste gronden uit de exploitatie BV zijn hiermee ontwikkeld.
- *G15 Herstructurering gemeentehaven*: Begin 2016 is een overeenkomst gesloten met DBS (Den Breejen Shipyards) voor de verkoop van diverse delen nat bedrijventerrein door de gemeente aan DBS alsmede de aanleg van een nieuwe strekdam en een schierkade. Onderdeel van de overeenkomst is de aankoop van woningen aan de Blikstraat/Havenstraat, waar de gemeente momenteel (met subsidie van de provincie) uitvoering aan geeft. In 2016 zijn alle woningen aan de Blikstraat/Havenstraat aangekocht. In 2017 is de bestemmingsplanprocedure doorlopen en kwamen de natte en droge percelen in eigendom van de gemeente. Deze zijn in het tweede kwartaal van 2020 overgedragen aan DBS.

- In 2020 is begonnen met het aanleggen van de strekdam. Hierbij is beschermde fauna aangetroffen, de zogenoemde rivierrombout (een soort libelle). Deze strikt beschermde soort moest worden ingepast in de plannen alsmede de oeverwal die sinds vorig jaar in het gebied aanwezig is. Er loopt nu een ontheffingsverzoek bij Omgevingsdienst Haaglanden voor een aanpassing van de plannen, waarbij de habitat van de rivierrombout is meegenomen.
- In 2020 is duidelijkheid ontstaan over het storten van met PFAS verontreinigd slib. In 2021 wordt een deel van het slib op locatie opgevangen en een deel afgevoerd.
- *G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:*
 - Eind 2019 is de nieuwe stedenbouwkundig plan van Plein06 als hoofdstructuur vastgesteld voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan en exploitatieplan voor fase 2 (westzijde) van de Blauwe Zoom. Er treedt echter vertraging op door de aanwezigheid van beschermde diersoorten en het afvangen en herplaatsen ervan. Eind 2020 zijn compensatiegebieden aangekocht en is in de zuidrand van de Blauwe Zoom een tijdelijk compensatiegebied aangelegd. In maart 2021 is begonnen met het afvangen van beschermde dieren. Daarmee kan in 2021 alsnog gestart worden met de ontwikkeling van Ons Dorp.
 - Ook zorgen de strengere regels op gebied van stikstofdepositie voor nader onderzoek en aanpassingen aan de planvorming. Inmiddels heeft de gemeente de ontheffing voor stikstof verkregen. De planning van de uitgifte van de woningen is verschoven naar begin 2022.
 - In januari 2018 is een contract gesloten met AM voor de bouw van 78 woningen in deelgebieden 7, 8 en 10. In 2018 is de grond van de gemeente aan de GEM overgedragen en in 2019 heeft de volledige overdracht aan AM plaatsgevonden. De woningen zijn reeds opgeleverd en het gebied is woonrijp opgeleverd.
 - De Nieuwe Buurt (91 woningen) is in 2019 woonrijp gemaakt.
- *G22 Westpunt 't Oog:* In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt. Wegens een zienswijze en beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan is vertraging opgelopen. Inmiddels is de gemeente geheel in het gelijk gesteld en is het bestemmingsplan onherroepelijk. Bij de uitvoering van de werkzaamheden voor ophogen bleken echter aanvullende acties met betrekking tot strikt beschermde diersoorten nodig. Inmiddels loopt er een aanvraag voor ontheffing voor een tijdelijk compensatiegebied, met als doel om beschermde diersoorten op termijn te verhuizen naar het nieuw aangekochte externe compensatiegebied.

Voortgang binnen MVA projecten:

- *P18 Buitenzwembad:* in 2019 heeft een nieuwe initiatiefnemer zich gemeld. Deze initiatiefnemer heeft een plan om een buitenzwembad te openen. Daarbij wordt gedacht aan een ligweide, klein buitenbad en een horecavoorziening. De naastgelegen grond zou benut kunnen worden voor de vestiging van bedrijven. Hiervoor is een intentieovereenkomst gesloten. Partijen zijn nu verder aan het onderzoeken of de plannen haalbaar zijn.
- *P19 Peulenplein e.o.:* vanaf 2017 hebben gesprekken gelopen over de herontwikkeling van het gebied. Echter in 2020 is een nieuwe koper voor de gronden opgedoken. De gemeente was geen grondeigenaar en had hier geen invloed op. De nieuwe koper heeft binnen de grenzen van het huidige bestemmingsplan een omgevingsvergunning aangevraagd voor de bouw van een supermarkt. Op het kleine perceel waarvan de gemeente eigenaar is, is een sportveldje gerealiseerd. Dit project is niet langer een MVA, maar een regulier stukje openbaar gebied geworden. Daarmee wordt binnen het MPG niet meer over het Peulenplein gerapporteerd.
- *P21 Pietersweer:* De gemeente en Rivas bezitten vastgoed in het gebied, een herontwikkeling hiervan was aanleiding om overleggen te voeren. De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor zowel de Ichthus als de Driemaster. Partijen hebben vanuit dit vertrekpunt de afgelopen periode onderzoek gedaan naar gezamenlijke nieuwbouw aan de Pietersweer. Vooralsnog is dit niet gelukt en keren de plannen terug naar de initiatieffase.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- *P08 Scheepswerf De Giessen*: De fasering en het programma (8 woningen) is door AGB (Aanemersbedrijf Gebroeders Blokland) in heroverweging genomen. Door een aangetroffen bodemvervuiling – die inmiddels geen belemmering meer vormt voor de ontwikkeling – is de planning iets opgeschoven. Dat heeft geen gevolgen voor de kosten van de gemeente, de plankosten blijven ruim binnen de raming. In 2021 wordt begonnen met de bouw van de woningen.
- *P09 Nederveen-Huisman*: Er lopen gesprekken met de ontwikkelaar. Bij de ontwikkelaar kreeg het project van 27 woningen weinig prioriteit. In 2019 zijn de gesprekken met de initiatiefnemer weer opgepakt. Door een wissel van projectleiders bij de initiatiefnemer heeft het project in 2020 opnieuw vertraging opgelopen. In 2021 wordt de samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarmee wordt de intentiefase financieel afgerond en wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid.
- *P10 IJzergieterij en P10a Legalisering Woonarken*: Het plan voor de voormalig IJzergieterijlocatie (maximaal 150 woningen) is zorgvuldig voorbereid. Daarbij moest er voor elk beleidsonderwerp (programma, verkeer, omgeving, watercompensatie, milieu) consensus worden bereikt. De planvorming duurde daardoor langer dan gepland. Mede ook doordat een goede herverkaveling van de woonarken deel van de planvorming is geworden. In 2019 is een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de woonarken en kosten voor het facilitaire plan IJzergieterij.
 - Voor de woonarken wordt grond aangekocht van het waterschap en verkocht aan de particulieren. Een deel van de gronden van het Waterschap valt binnen de ontwikkeling van de IJzergieterij locatie. De particulieren kopen grond van de gemeente en betalen mee aan de aanpassing van het bestemmingsplan. Hiermee worden de woonarken gelegaliseerd en wordt het gebied kwalitatief verbeterd. Ook Blokland koopt grond van de gemeente ten behoeve van de ontwikkeling van de woningen van de IJzergieterij locatie. Echter de verwachting is niet dat alle plankosten verhaald kunnen worden, de gemeente zal waarschijnlijk bij moeten dragen aan deze ontwikkeling.
 - Voor de IJzergieterij lopen de plankosten hoog op. De verwachting is niet dat al deze kosten verhaalbaar zijn. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is in 2019 vastgesteld en daarna is het voorontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht. Er is veel afstemming met de omgeving geweest; helaas blijft daar weerstand bestaan die vooral betrekking heeft op de verkeersafwikkeling. In 2020 is de samenwerkingsovereenkomst met Blokland gesloten. Daarmee kan de intentiefase financieel afgerond worden en kunnen opnieuw plankosten worden verhaald.
 - Inmiddels is het bestemmingsplan voor IJzergieterij vastgesteld (2021). Voorlopig is het bestemmingsplan echter niet onherroepelijk. Er lopen 2 beroepszaken en een voorlopige voorziening.
- *P14 Buiten Gewoon* (Buitendams 301-307): De samenwerkingsovereenkomst voor het plan van circa 17 woningen is in 2019 gesloten. Daarmee is de intentiefase afgesloten en zijn de door de gemeente gemaakte kosten verhaald. Inmiddels is gestart met de bouw.
- *P23 Rokerij*: In 2018 is gezamenlijk door Blokland Bouwpartners en de gemeente gewerkt aan het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) voor de verdere uitwerking van dit project. Het SPvE is in 2019 vastgesteld, waarna het bestemmingsplan in procedure is gebracht. Inmiddels is er een onherroepelijk bestemmingsplan. Het project betreft het transformeren van een voormalig bedrijfsterrein naar een woongebied met ca. 60 woningen.
- *P35 't Oog – Waardzone*: De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.
 - De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1^e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde en additionele kosten op het project.
 - Momenteel vindt de planvorming plaats voor de realisatie van circa 160-170 woningen. Op dit moment loopt een ontheffingsaanvraag voor flora en fauna. Waarschijnlijk moeten hier nog aanpassingen voor gedaan worden.
 - De verdere ontwikkeling van 't Oog is bij uitstek geschikt voor bovenwijks kostenverhaal. Er dienen verschillende aanpassingen aan het omliggende openbaar gebied plaats te vinden om de ontwikkeling mogelijk te maken. Op dit moment is de nota grondbeleid (inclusief bovenwijks

kostenverhaal) in ontwikkeling. In Q2 van 2021 zijn alle gegevens omtrent 't Oog bekend en dat wordt verwerkt in de nota grondbeleid.

- 39: *Buitendams 378 (Zwaluwpad)*: Dit plan voor circa 16 woningen is in 2015, naar aanleiding van ingediende zienswijzen tegen het plan, buiten de vaststelling van het bestemmingsplan De Blauwe Zoom gehouden. Echter en zijn inmiddels nieuwe plannen voor het gebied. Deze ontwikkeling was in de grondexploitatie P02 De Blauwe Zoom gemeentelijk gebracht. Nu deze grondexploitatie wordt afgesloten, wordt het weer een apart facilitair project. De overeenkomsten (samenwerkingsovereenkomst en koopovereenkomst) liggen in concept klaar en zitten in de afrondende fase.

Prognose uit MPG 2020 te verwachten resultaten

Grondexploitaties	Totaal	G06	G15	G20	G22	G09 (GEM)
		PdHoogh	Haven	Parallelwg	Westpunt	
Raming NCW per 1-1-2021	2,35	-0,74	1,19	0,17	1,73	-3,58
Boekwaarde	-3,38	-	-1,56	0,03	-1,85	3,73
Saldo NCW per 1-1-2021	-1,03	-0,74	-0,37	0,20	-0,12	0,15
Winstneming	-	-	-	-	-	-
Saldo NCW per 1-1-2020	-1,03	-0,74	-0,37	0,20	-0,12	0,15

Verschil	Totaal	G06	G15	G20	G22	G09 (GEM)
Saldo MPG 2020 (NCW)	-0,45	-0,74	-0,02	0,20	0,11	1,63
Saldo MPG 2021 (NCW)	-1,03	-0,74	-0,37	0,20	-0,12	0,15
Verschil	-0,58	-	-0,35	+0,00	-0,23	-1,48

Bouwgrondexploitaties:

Oppervlakte	16,3 ha
Boekwaarde 31 december 2020	€ 3.382.000 na afsluiting diverse grondexploitaties
Prijs per m2	€ 20,75

Voor het totaal van de grondexploitaties wordt een beperkt positief negatief verwacht. Voor alle negatieve grondexploitaties is of wordt voorziening getroffen.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen	€ 7,45 miljoen
Totaal opbrengsten	€ 9,85 miljoen

De totale stand van de boekwaarde sloot vorig jaar op € 8,18 mln. negatief en per 1-1-2021 op € 3,38 mln. negatief. Door het sluiten van diverse grondexploitaties per 1-1-2021 is de boekwaarde aanzienlijk gedaald. Wel zit er een grote boekwaarde op de facilitaire projecten waardoor de totale boekwaarde voor actieve grondexploitaties, MVA en facilitaire projecten tezamen op € 14,12 mln. sluit:

Boekwaarde	Standlijn
Actief	-3,38
G06 Pieter de Hoogh	-
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-1,56
G20 Iint Parallelweg	0,08
G22 't Oog Westpunt	-1,85
MVA	-0,58
G16 Compensatiegronden Grienden	-0,21
G18 Buitenzwembad	-0,31
G21 Pietersweer 34-36 (incl. loc. Ichtus)	-0,06
Facilitaal	-10,16
P08 - P33 Diverse anterieure projecten	-0,53
P35 't Oog Waardzone	-3,70
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-5,98
Totaal	-14,12

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitatie in het leven geroepen, de reserve bouwgrondexploitatie (BGE). De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande tabel is het verloop van de reserve BGE te zien:

Verloop reserve BGE	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 2014			4.395
Resultaat Giessenschool	403.542	-	
Resultaat Hoek Sluisweg-Parallelweg	307.725	-	
Resultaat Facility Point	1.024.300	-	
Onttrekking t.b.v. Burgemeesterswoning	-	-392.000	
Stand per 31-12-2015			1.347.962
Resultaat Centrum	85.529	-	
Stand per 31-12-2016			1.433.491
Winstneming 1 Morgenslag	475.429	-	
Stand per 31-12-2017			1.908.920
Winstneming 2 Morgenslag	629.568	-	
Stand per 31-12-2018			2.538.488
Winstneming 3 Morgenslag	169.691	-	
Voorziening Gemeentehaven	-	-20.000	
Stand per 31-12-2019			2.688.179
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-293.000	
Stand per 01-07-2020			2.395.179

Wijzigingen reserve BGE per 1-1-2021	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 31-12-2020			2.395.179
Winstneming 4 Morgenslag	1.220.934	-	
Voorziening Pieter de Hoogh	-	-740.275	
Additionalen voorziening Gemeentehaven	-	-348.756	
Additionalen voorziening Westpunt 't Oog	-	-123.141	
Onttrekking t.b.v. afsluiting Blauwe Zoom actief	-	-562.105	
Stand per 01-01-2021			1.841.836

Risico's

Door afsluiting van grondexploitaties en effectuering van risico's is het risicoprofiel gedaald. Het resultaat uit positieve grondexploitaties is vooralsnog voldoende om de risico's op te vangen. Daarnaast vormt de reserve BGE een harde dekking voor mogelijk toekomstige risico's.

Risicoanalyse (xmln)	MPG 2021
G06 Pieter de Hoogh	0,08
G15 Herstructurering Gemeentehaven	0,15
G20 Lint Parallelweg	-
G22 't Oog Westpunt	0,02
Totaal	0,24

Risicodekking (xmln)	MPG 2021
Resultaat positieve grexen + 50% DBZ	0,28
Reserve BGE	1,84
Totaal	2,12

Deel 2

FINANCIELE BEGROTING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN TOELICHTING

2.1 Begroting 2022

baten programma's	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	2.583	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	172.479	190.205	238.090	238.090	238.090	238.090
3. Openbare orde en veiligheid	13.397	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
4. Verkeer en vervoer	216.519	124.724	133.831	133.831	133.831	133.831
5. Ondernemen en bedrijvigheid	19.060.451	200.800	177.700	177.700	177.700	177.700
6. Scholing	184.412	236.753	236.753	236.753	236.753	236.753
7. Samenleven	750.408	815.130	722.580	722.580	722.580	722.580
8. Werk en inkomen	3.054.303	2.433.128	2.365.628	2.365.628	2.365.628	2.365.628
9. Zorg en welzijn	859.595	382.915	96.500	96.500	96.500	96.500
10. Gezondheid en milieu	4.661.281	4.811.715	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758
11. Bouwen, wonen en gebruiken	4.454.844	9.334.273	9.144.929	5.469.536	8.069.441	5.444.842
12. Woonomgeving	13.896	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal baten programma's	33.444.166	18.540.443	17.589.569	13.803.423	16.403.328	13.778.729

lasten programma's	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	2.048.574	2.554.346	2.591.569	2.593.785	2.595.381	2.610.947
2. Leven, reizen en documenten	324.099	652.241	622.393	626.071	622.776	626.136
3. Openbare orde en veiligheid	2.019.614	1.890.919	1.929.147	1.878.721	1.878.542	1.874.757
4. Verkeer en vervoer	2.162.769	2.702.180	2.626.479	2.947.911	2.982.461	2.781.218
5. Ondernemen en bedrijvigheid	300.276	281.501	284.579	287.697	277.774	277.828
6. Scholing	1.184.623	1.174.490	1.223.111	1.134.854	1.131.301	1.107.118
7. Samenleven	1.894.613	2.076.494	1.931.310	1.945.777	1.938.425	1.944.657
8. Werk en inkomen	4.160.521	3.389.225	4.103.372	4.029.809	4.068.644	4.106.374
9. Zorg en welzijn	12.990.576	13.765.023	13.208.865	13.138.958	13.191.354	13.231.340
10. Gezondheid en milieu	4.128.887	4.568.487	3.856.015	3.653.764	3.628.919	3.611.898
11. Bouwen, wonen en gebruiken	6.153.165	10.134.693	10.138.737	6.599.665	9.534.124	6.938.942
12. Woonomgeving	1.084.397	1.017.232	971.441	997.477	977.534	973.860
Totaal lasten programma's	38.452.114	44.206.831	43.487.018	39.834.489	42.827.235	40.085.075

saldi baten / lasten programma's	Werkelijk 2019	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	-2.045.991	-2.554.346	-2.591.569	-2.593.785	-2.595.381	-2.610.947
2. Leven, reizen en documenten	-151.620	-462.036	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046
3. Openbare orde en veiligheid	-2.006.217	-1.881.119	-1.919.347	-1.868.921	-1.868.742	-1.864.957
4. Verkeer en vervoer	-1.946.250	-2.577.456	-2.492.648	-2.814.080	-2.848.630	-2.647.387
5. Ondernemen en bedrijvigheid	18.760.175	-80.701	-106.879	-109.997	-100.074	-100.128
6. Scholing	-1.000.212	-937.737	-986.358	-1.008.854	-1.005.301	-981.118
7. Samenleven	-1.144.205	-1.261.364	-1.208.730	-1.223.197	-1.215.845	-1.222.077
8. Werk en inkomen	-1.106.218	-956.097	-1.737.744	-1.664.181	-1.703.016	-1.740.746
9. Zorg en welzijn	-12.130.982	-13.382.108	-13.112.365	-13.042.458	-13.094.854	-13.134.840
10. Gezondheid en milieu	532.394	243.228	606.743	808.994	833.839	850.860
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-1.698.321	-800.420	-993.808	-1.130.129	-1.464.683	-1.494.100
12. Woonomgeving	-1.070.501	-1.016.232	-970.441	-996.477	-976.534	-972.860
Totaal saldi baten / lasten programma's voor mutaties reserves	-5.007.948	-25.666.388	-25.897.449	-26.031.066	-26.423.907	-26.306.346
Algemene dekkingsmiddelen baten	28.012.620	30.152.935	30.405.018	29.984.207	29.983.580	30.171.989
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-1.613.174	-509.268	-41.229	247.997	248.971	235.162
Bedrijfsvoering	-4.830.267	-6.258.628	-5.545.822	-4.993.546	-4.935.663	-4.922.322
Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	16.561.231	-2.281.349	-1.079.482	-792.408	-1.127.019	-821.517

* Op de algemene dekkingsmiddelen is het saldo van het programma bedrijfsvoering in mindering gebracht.

vervolg baten / lasten programma's	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	16.561.231	-2.281.349	-1.079.482	-792.408	-1.127.019	-821.517
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>						
1. Bestuur	0	0	5.000	5.000	0	0
2. Leven, reizen en documenten	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	81.200	16.200	16.200	16.200	16.200	16.200
4. Verkeer en vervoer	619.978	1.130.595	1.026.021	1.242.066	1.172.321	947.909
5. Ondernemen en bedrijvigheid	25.000	10.000	10.000	10.000	0	0
6. Scholing	68.816	35.986	47.152	47.183	47.208	47.225
7. Samenleven	256.844	120.584	112.715	110.954	106.281	112.281
8. Werk en inkomen	60.000	80.000	100.000	0	0	0
9. Zorg en welzijn	770.441	579.723	370.000	150.000	0	0
10. Gezondheid en milieu	450.327	116.509	249.119	28.695	8.917	8.955
11. Bouwen, wonen en gebruiken	2.067.277	142.000	50.000	50.000	0	0
12. Woonomgeving	207.711	149.790	89.790	76.200	76.200	76.200
Financiering en dekking	1.088.800	255.010	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	374.040	2.935.285	673.517	117.569	62.542	63.552
Totaal Onttrekkingen aan reserves	6.070.434	5.571.682	2.749.514	1.853.867	1.489.669	1.272.322
<i>Dotaties aan reserves</i>						
1. Bestuur	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0	0
4. Verkeer en vervoer	-809.900	-797.400	-780.400	-860.400	-855.400	-843.400
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-18.418.685	0	0	0	0	0
6. Scholing	-30.403	-30.000	-40.000	-50.000	-60.000	-80.976
7. Samenleven	-228.931	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
8. Werk en inkomen	0	0	0	0	0	0
9. Zorg en welzijn	-352.591	-50.000	0	0	0	0
10. Gezondheid en milieu	-378.215	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-1.513.934	0	0	0	0	0
12. Woonomgeving	-56.200	-76.200	-76.200	-76.200	-76.200	-76.200
Financiering en dekking	-320.279	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	-458.885	-1.977.939	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal Dotaties aan reserves	-22.568.023	-2.994.539	-1.039.600	-1.129.600	-1.134.600	-1.143.576
Resultaat (= begrotingsruimte 2020-2024)	63.642	295.794	630.432	-68.141	-771.950	-692.771

2.2 Overzicht taakvelden

In deze paragraaf zijn een tweetal overzichten opgenomen, waarin inzicht wordt gegeven in de lasten en baten per taakveld. Het presenteren van de lasten en baten op taakveldniveau is een verplichting vanuit de BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld

Taakvelden	2022	2023	2024	2025
0.1 Bestuur	-2.193.288	-2.190.791	-2.197.100	-2.208.964
0.10 Mutaties reserves	1.709.914	724.267	355.069	128.746
0.2 Burgerzaken	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046
0.4 Overhead	-5.944.103	-5.396.540	-5.333.944	-5.324.305
0.5 Treasury	276.202	559.067	556.333	539.192
0.61 OZB woningen	1.918.726	1.926.007	1.926.338	1.926.338
0.62 OZB niet-woningen	1.495.942	1.495.942	1.495.942	1.495.942
0.64 Belastingen overig	135.569	135.572	135.572	135.572
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	26.155.246	25.736.949	25.738.946	25.931.017
0.8 Overige baten en lasten	426.483	423.046	423.799	423.469
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.395.238	-1.381.849	-1.381.575	-1.377.604
1.2 Openbare orde en veiligheid	-539.109	-502.072	-502.167	-502.353
2.1 Verkeer en vervoer	-2.055.180	-2.401.272	-2.435.067	-2.449.940
2.4 Economische havens en waterwegen	23.241	23.349	23.456	23.564
2.5 Openbaar vervoer	-93.897	-67.897	-67.822	-67.747
3.1 Economische ontwikkeling	-174.742	-177.773	-167.890	-167.773
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.483	2.396	2.436	2.265
4.1 Openbaar basisonderwijs	-69.000	-69.000	-69.000	-69.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-596.667	-603.916	-600.056	-575.684
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-499.055	-501.080	-501.415	-501.634
5.1 Sportbeleid en activering	-126.635	-126.635	-126.635	-126.635
5.2 Sportaccommodaties	-1.058.536	-1.060.577	-1.057.816	-1.057.682
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-15.310	-15.310	-15.310	-15.310
5.4 Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-13.670	-13.670	-13.670	-13.670
5.6 Media	27.196	31.196	31.196	31.196
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.452.062	-1.495.972	-1.472.375	-1.259.134
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.395.363	-2.418.495	-2.421.210	-2.421.677
6.2 Wijkteams	-1.540.335	-1.424.700	-1.426.837	-1.426.747
6.3 Inkomensregelingen	-1.016.312	-1.076.495	-1.116.638	-1.149.867
6.4 Begeleide participatie	-1.031.639	-901.641	-902.833	-909.404
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-275.000	-279.998	-283.331	-286.091
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.445.000	-3.508.288	-3.550.504	-3.585.446
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-3.460.110	-3.416.511	-3.415.511	-3.415.511
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-98.657	-101.653	-101.903	-101.715
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-401.428	-401.745	-401.745	-401.745
7.1 Volksgezondheid	-868.766	-872.836	-873.053	-873.048
7.2 Riolering	565.997	574.744	583.445	590.611
7.3 Afval	299.802	512.443	529.248	541.211
7.4 Milieubeheer	-241.219	-234.266	-234.351	-234.289
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-17.837	-43.927	-44.503	-46.673
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.063.459	-1.077.024	-1.027.535	-1.026.012
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	69.651	-53.105	-437.148	-468.088
Saldo resultaat van begrote baten en lasten	630.432	-68.141	-771.950	-692.771

Overzicht van de lasten en baten van de taakvelden per programma

	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
1. Bestuur								
0.10 Mutaties reserves	-	2.193.288	-	2.190.791	-	2.197.100	-	2.208.964
0.1 0 - Bestuur	5.000	-	5.000	-	-	-	-	-
0.4 0 - Overhead	-	398.281	-	402.994	-	398.281	-	401.983
Totaal	5.000	2.591.569	5.000	2.593.785	-	2.595.381	-	2.610.947
2. Leven, reizen en documenten								
0.2 Burgerzaken	238.090	622.393	238.090	626.071	238.090	622.776	238.090	626.136
Totaal	238.090	622.393	238.090	626.071	238.090	622.776	238.090	626.136
3. Openbare orde en veiligheid								
0.10 Mutaties reserves	16.200	-	16.200	-	16.200	-	16.200	-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.800	1.399.038	3.800	1.385.649	3.800	1.385.375	3.800	1.381.404
1.2 Openbare orde en veiligheid	6.000	530.109	6.000	493.072	6.000	493.167	6.000	493.353
Totaal	26.000	1.929.147	26.000	1.878.721	26.000	1.878.542	26.000	1.874.757
4. Verkeer en vervoer								
0.10 Mutaties reserves	1.026.021	780.400	1.242.066	860.400	1.172.321	855.400	947.909	843.400
2.1 Verkeer en vervoer	69.500	2.145.681	69.500	2.491.773	69.500	2.525.568	69.500	2.540.441
2.4 Economische havens en waterwegen	64.331	41.090	64.331	40.982	64.331	40.875	64.331	40.767
2.5 Openbaar vervoer	-	93.897	-	67.897	-	67.822	-	67.747
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	345.811	-	347.259	-	348.196	-	132.263
Totaal	1.159.852	3.406.879	1.375.897	3.808.311	1.306.152	3.837.861	1.081.740	3.624.618
5. Ondernemen en bedrijvigheid								
0.10 Mutaties reserves	10.000	-	10.000	-	-	-	-	-
0.5 Treasury	70.000	4.620	70.000	4.620	70.000	4.620	70.000	4.620
3.1 Economische ontwikkeling	-	174.742	-	177.773	-	167.890	-	167.773
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	107.700	105.217	107.700	105.304	107.700	105.264	107.700	105.435
Totaal	187.700	284.579	187.700	287.697	177.700	277.774	177.700	277.828
6. Scholing								
0.10 Mutaties reserves	47.152	40.000	47.183	50.000	47.208	60.000	47.225	80.976
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	69.000	-	69.000	-	69.000	-	69.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-	596.667	-	603.916	-	600.056	-	575.684
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	236.753	557.444	126.000	461.938	126.000	462.245	126.000	462.434
Totaal	283.905	1.263.111	173.183	1.184.854	173.208	1.191.301	173.225	1.188.094
7. Samenleven								
0.10 Mutaties reserves	112.715	48.000	110.954	48.000	106.281	48.000	112.281	48.000
5.1 Sportbeleid en activering	-	2.500	-	2.500	-	2.500	-	2.500
5.2 Sportaccommodaties	645.500	1.704.036	645.500	1.706.077	645.500	1.703.316	645.500	1.703.182
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	15.310	-	15.310	-	15.310	-	15.310
5.4 Musea	-	10.100	-	10.100	-	10.100	-	10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-	13.670	-	13.670	-	13.670	-	13.670
5.6 Media	65.000	37.804	65.000	33.804	65.000	33.804	65.000	33.804
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	12.080	147.890	12.080	164.316	12.080	159.725	12.080	166.091
Totaal	835.295	1.979.310	833.534	1.993.777	828.861	1.986.425	834.861	1.992.657
8. Werk en inkomen								
0.10 Mutaties reserves	100.000	-	-	-	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	2.365.628	3.071.733	2.365.628	3.128.168	2.365.628	3.165.811	2.365.628	3.196.970
6.4 Begeleide participatie	-	1.031.639	-	901.641	-	902.833	-	909.404
Totaal	2.465.628	4.103.372	2.365.628	4.029.809	2.365.628	4.068.644	2.365.628	4.106.374
9. Zorg en welzijn								
0.10 Mutaties reserves	370.000	-	150.000	-	-	-	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	15.000	-	15.000	-	15.000	-	15.000
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.000	179.364	1.000	166.142	1.000	166.170	1.000	166.200
5.1 Sportbeleid en activering	-	124.135	-	124.135	-	124.135	-	124.135
5.6 Media	-	-	-	-	-	-	-	-
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.500	2.408.863	13.500	2.431.995	13.500	2.434.710	13.500	2.435.177
6.2 Wijkteams	-	1.540.335	-	1.424.700	-	1.426.837	-	1.426.747
6.3 Inkomensregelingen	-	310.207	-	313.955	-	316.455	-	318.525
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	275.000	-	279.998	-	283.331	-	286.091
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	3.445.000	-	3.508.288	-	3.550.504	-	3.585.446
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	3.460.110	-	3.416.511	-	3.415.511	-	3.415.511
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	82.000	180.657	82.000	183.653	82.000	183.903	82.000	183.715
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	401.428	-	401.745	-	401.745	-	401.745
7.1 Volksgezondheid	-	868.766	-	872.836	-	873.053	-	873.048
Totaal	466.500	13.208.865	246.500	13.138.958	96.500	13.191.354	96.500	13.231.340

10. Gezondheid en milieu	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	249.119	15.000	28.695	15.000	8.917	15.000	8.955	15.000
7.2 Riolering	1.824.204	1.258.207	1.824.204	1.249.460	1.824.204	1.240.759	1.824.204	1.233.593
7.3 Afval	2.255.754	1.955.952	2.255.754	1.743.311	2.255.754	1.726.506	2.255.754	1.714.543
7.4 Milieubeheer	-	241.219	-	234.266	-	234.351	-	234.289
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	382.800	400.637	382.800	426.727	382.800	427.303	382.800	429.473
Totaal	4.711.877	3.871.015	4.491.453	3.668.764	4.471.675	3.643.919	4.471.713	3.626.898

11. Bouwen, wonen en gebruiken	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	50.000	-	50.000	-	-	-	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	112.935	1.176.394	112.935	1.189.959	112.935	1.140.470	112.935	1.138.947
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.248.444	8.248.444	4.693.851	4.693.851	7.677.756	7.677.756	5.083.877	5.083.877
8.3 Wonen en bouwen	783.550	713.899	662.750	715.855	278.750	715.898	248.030	716.118
Totaal	9.194.929	10.138.737	5.519.536	6.599.665	8.069.441	9.534.124	5.444.842	6.938.942

12. Woonomgeving	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	89.790	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.000	971.441	1.000	997.477	1.000	977.534	1.000	973.860
Totaal	90.790	1.047.641	77.200	1.073.677	77.200	1.053.734	77.200	1.050.060

13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.5 Treasury	54.598	-156.224	52.081	-441.606	49.457	-441.496	45.795	-428.017
0.61 OZB woningen	2.281.030	362.304	2.281.030	355.023	2.281.030	354.692	2.281.030	354.692
0.62 OZB niet-woningen	1.495.942	-	1.495.942	-	1.495.942	-	1.495.942	-
0.64 Belastingen overig	175.569	40.000	175.572	40.000	175.572	40.000	175.572	40.000
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	26.155.246	-	25.736.949	-	25.738.946	-	25.931.017	-
0.8 Overige baten en lasten	217.133	421.082	217.133	-274.054	217.133	-978.616	217.133	-899.107
2.1 Verkeer en vervoer	25.500	4.499	25.500	4.499	25.500	4.499	25.500	4.499
Totaal	30.405.018	671.661	29.984.207	-316.138	29.983.580	-1.020.921	30.171.989	-927.933

14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2022		2023		2024		2025	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	673.517	80.000	117.569	80.000	62.542	80.000	63.552	80.000
0.4 Overhead	36.027	5.581.849	36.027	5.029.573	36.027	4.971.690	36.027	4.958.349
Totaal	709.544	5.661.849	153.596	5.109.573	98.569	5.051.690	99.579	5.038.349

2.3 Overzicht saldi taakvelden per programma

In onderstaand overzicht worden de saldi per programma per taakveld gepresenteerd.

1. Bestuur	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	-2.193.288	-2.190.791	-2.197.100	-2.208.964
0.1 0- Bestuur	5.000	5.000	-	-
0.4 0- Overhead	-398.281	-402.994	-398.281	-401.983
Totaal	-2.586.569	-2.588.785	-2.595.381	-2.610.947

2. Leven, reizen en documenten	2022	2023	2024	2025
0.2 Burgerzaken	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046
Totaal	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046

3. Openbare orde en veiligheid	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	16.200	16.200	16.200	16.200
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.395.238	-1.381.849	-1.381.575	-1.377.604
1.2 Openbare orde en veiligheid	-524.109	-487.072	-487.167	-487.353
Totaal	-1.903.147	-1.852.721	-1.852.542	-1.848.757

4. Verkeer en vervoer	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	245.621	381.666	316.921	104.509
2.1 Verkeer en vervoer	-2.076.181	-2.422.273	-2.456.068	-2.470.941
2.4 Economische havens en waterwegen	23.241	23.349	23.456	23.564
2.5 Openbaar vervoer	-93.897	-67.897	-67.822	-67.747
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-345.811	-347.259	-348.196	-132.263
Totaal	-2.247.027	-2.432.414	-2.531.709	-2.542.878

5. Ondernemen en bedrijvigheid	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	10.000	10.000	-	-
0.5 Treasury	65.380	65.380	65.380	65.380
3.1 Economische ontwikkeling	-174.742	-177.773	-167.890	-167.773
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.483	2.396	2.436	2.265
Totaal	-96.879	-99.997	-100.074	-100.128

6. Scholing	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	7.152	-2.817	-12.792	-33.751
4.1 Openbaar basisonderwijs	-69.000	-69.000	-69.000	-69.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-596.667	-603.916	-600.056	-575.684
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-320.691	-335.938	-336.245	-336.434
Totaal	-979.206	-1.011.671	-1.018.093	-1.014.869

7. Samenleven	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	64.715	62.954	58.281	64.281
5.1 Sportbeleid en activering	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
5.2 Sportaccommodaties	-1.058.536	-1.060.577	-1.057.816	-1.057.682
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurp	-15.310	-15.310	-15.310	-15.310
5.4 Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-13.670	-13.670	-13.670	-13.670
5.6 Media	27.196	31.196	31.196	31.196
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-135.810	-152.236	-147.645	-154.011
Totaal	-1.144.015	-1.160.243	-1.157.564	-1.157.796

8. Werk en inkomen	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	100.000	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	-706.105	-762.540	-800.183	-831.342
6.4 Begeleide participatie	-1.031.639	-901.641	-902.833	-909.404
Totaal	-1.637.744	-1.664.181	-1.703.016	-1.740.746

9. Zorg en welzijn	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	370.000	150.000	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-178.364	-165.142	-165.170	-165.200
5.1 Sportbeleid en activering	-124.135	-124.135	-124.135	-124.135
5.6 Media	-	-	-	-
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.395.363	-2.418.495	-2.421.210	-2.421.677
6.2 Wijkteams	-1.540.335	-1.424.700	-1.426.837	-1.426.747
6.3 Inkomensregelingen	-310.207	-313.955	-316.455	-318.525
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-275.000	-279.998	-283.331	-286.091
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.445.000	-3.508.288	-3.550.504	-3.585.446
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-3.460.110	-3.416.511	-3.415.511	-3.415.511
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-98.657	-101.653	-101.903	-101.715
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-401.428	-401.745	-401.745	-401.745
7.1 Volksgezondheid	-868.766	-872.836	-873.053	-873.048
Totaal	-12.742.365	-12.892.458	-13.094.854	-13.134.840

10. Gezondheid en milieu	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	234.119	13.695	-6.083	-6.045
7.2 Riolering	565.997	574.744	583.445	590.611
7.3 Afval	299.802	512.443	529.248	541.211
7.4 Milieubeheer	-241.219	-234.266	-234.351	-234.289
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-17.837	-43.927	-44.503	-46.673
Totaal	840.862	822.689	827.756	844.815

11. Bouwen, wonen en gebruiken	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	50.000	50.000	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.063.459	-1.077.024	-1.027.535	-1.026.012
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	69.651	-53.105	-437.148	-468.088
Totaal	-943.808	-1.080.129	-1.464.683	-1.494.100

12. Woonomgeving	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	13.590	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-970.441	-996.477	-976.534	-972.860
Totaal	-956.851	-996.477	-976.534	-972.860

13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	2022	2023	2024	2025
0.5 Treasury	210.822	493.687	490.953	473.812
0.61 OZB woningen	1.918.726	1.926.007	1.926.338	1.926.338
0.62 OZB niet-woningen	1.495.942	1.495.942	1.495.942	1.495.942
0.64 Belastingen overig	135.569	135.572	135.572	135.572
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen geme	26.155.246	25.736.949	25.738.946	25.931.017
0.8 Overige baten en lasten	-203.949	491.187	1.195.749	1.116.240
2.1 Verkeer en vervoer	21.001	21.001	21.001	21.001
Totaal	29.733.357	30.300.345	31.004.501	31.099.922

14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2022	2023	2024	2025
0.10 Mutaties reserves	593.517	37.569	-17.458	-16.448
0.4 Overhead	-5.545.822	-4.993.546	-4.935.663	-4.922.322
Totaal	-4.952.305	-4.955.977	-4.953.121	-4.938.770

Saldi per programma	2021	2022	2023	2024
1. Bestuur	-2.586.569	-2.588.785	-2.595.381	-2.610.947
2. Leven, reizen en documenten	-384.303	-387.981	-384.686	-388.046
3. Openbare orde en veiligheid	-1.903.147	-1.852.721	-1.852.542	-1.848.757
4. Verkeer en vervoer	-2.247.027	-2.432.414	-2.531.709	-2.542.878
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-96.879	-99.997	-100.074	-100.128
6. Scholing	-979.206	-1.011.671	-1.018.093	-1.014.869
7. Samenleven	-1.144.015	-1.160.243	-1.157.564	-1.157.796
8. Werk en inkomen	-1.637.744	-1.664.181	-1.703.016	-1.740.746
9. Zorg en welzijn	-12.742.365	-12.892.458	-13.094.854	-13.134.840
10. Gezondheid en milieu	840.862	822.689	827.756	844.815
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-943.808	-1.080.129	-1.464.683	-1.494.100
12. Woonomgeving	-956.851	-996.477	-976.534	-972.860
13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	29.733.357	30.300.345	31.004.501	31.099.922
14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	-4.952.305	-4.955.977	-4.953.121	-4.938.770
Totaal	-	-	-	-

2.4 Incidentele baten en lasten

Bij de bepaling van de incidentele baten en lasten is uitgegaan van de verslaggevingsvoorschriften (BBV), de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV en het door de provincie Zuid-Holland verstrekte handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten. Volgens onderstaand overzicht is voor 2022 sprake van een structureel sluitende begroting. Voor de jaren daarna is sprake van een structureel tekort, waarbij dient te worden aangetekend dat zowel bij arbitrage-uitspraak Jeugd als Voogdij/18+ voorzichtigheid is betracht voor deze jaren omdat is uitgegaan van een percentage van 75%.

Structurele begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten	-1.079.482	-792.408	-1.127.019	-821.517
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.709.914	724.267	355.069	128.746
Begrotingssaldo na bestemming	630.432	-68.141	-771.950	-692.771
Waarvan incidentele lasten				
Pr. 4 Best. res. Wegen	330.000	330.000	330.000	330.000
Pr. 4 Uitvoeringsprogramma GVVP (Investeringsfonds Eneco)	50.000	50.000	15.000	-
Pr. 4 Uitvoering waterbeheerplan (baggeren - Reserve waterbeheerplan)	217.034	217.034	217.034	-
Pr. 12 Openbaar groen (reserve openbaar groen)	76.200	76.200	76.200	76.200
Pr. 14 Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	30.000	30.000	30.000	30.000
Pr. 12 Afval- en grondstoffenbeleid (Algemene reserve)	235.219	19.817	-	-
Pr. 14 ICT Verandert (Algemene reserve)	340.386	-	-	-
Div. Onderwerpen PPN 2022-2025 (o.a. omgevingsplan) (Algemene reserve)	105.190	65.000	-	-
Div. Uitvoering stutten en verstevigen (Algemene reserve)	275.250	56.000	-	-
	1.659.279	844.051	668.234	436.200
Waarvan incidentele baten				
Div. Algemene reserve	-956.045	-140.817	-	-
Pr. 4 Best. res. Openbare verlichting	-20.500	-6.500	-6.500	-6.500
Pr. 4 Best. res. Wegen	-330.000	-330.000	-330.000	-330.000
Pr. 4 Best. res. Waterbeheerplan	-217.034	-217.034	-217.034	-
Pr. 4 Best. res. Verkeersveiligheid	-	-50.000	-	-
Pr. 8/9 Best. res. Sociaal domein	-470.000	-150.000	-	-
Pr. 8/9 Investeringsfonds Eneco-gelden	-50.000	-50.000	-15.000	-
Pr. 12 Best. res. Openbaar groen	-76.200	-76.200	-76.200	-76.200
Pr. 14 Best. res. Risico gem. Regelingen	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500
Pr. 14 Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	-31.000	-31.000	-31.000	-31.000
	-2.156.279	-1.057.051	-681.234	-449.200
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	-497.000	-213.000	-13.000	-13.000
Structureel begrotingssaldo	133.432	-281.141	-784.950	-705.771

Toelichting incidentele lasten

Daar waar de incidentele lasten gedekt worden uit een reserve wordt dit per onderwerp aangegeven. Bij de toelichting incidentele baten vindt derhalve geen verder toelichting op de onttrekking van deze reserves plaats.

Wegen

In het onderhoudsplan wegen is zowel aan de dotatiekant als de onttrekkingenkant rekening gehouden met onderhoud. Daarnaast is in de exploitatie de raming voor onderhoud opgenomen. In de bepaling van incidentele baten en lasten zijn daarom de mutaties aan de reserve voor het onderhoudsdeel als incidenteel beschouwd. Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen (4^e kwartaal 2021) en de actualisatie van beheerplannen zal dit aspect van de mutaties op de reserve worden betrokken.

Uitvoeringsprogramma GVVP

Voor de jaren 2022 t/m 2024 zijn een aantal projecten voorzien. Gelet op de tijdelijkheid zijn deze incidenteel van aard. Dekking vindt plaats via het investeringsfonds Eneco en deze baten zijn daarmee ook incidenteel van aard.

Waterbeheerplan

Vanuit de Eneco-gelden zijn middelen apart gezet om tot uitvoering van grootschalig baggeren te kunnen komen. De onttrekking alsmede de kosten zijn van tijdelijke aard en zijn daarmee incidenteel. Met het op te stellen waterbeheerplan zullen de kosten en uitvoering opnieuw worden bepaald.

Bestemmingsreserve Eigen risico sociale verzekeringswetten

De gemeente is risicodragend voor de sociale verzekeringswetten. In de begroting is zowel rekening gehouden met een dotatie als een onttrekking aan deze reserve. Daarnaast zijn in de exploitatie de raming voor de lasten opgenomen en wordt de reserve ter egalisatie aangehouden.

Algemene reserve / dekking incidentele uitgaven

In begroting zijn een aantal incidentele uitgaven opgenomen, waarbij dekking via de algemene reserve plaats vindt. Dit betreft o.a. de uitvoering van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid, ICT Verandert (project in Drechtsteden) en de uitvoering van stutten en verstevigen. Onder de geraamde kosten en de dekking liggen raadsbesluiten ten grondslag. Vanwege de tijdelijke aard van deze posten alsmede de dekking zijn zowel de baten als lasten incidenteel van aard.

Bestemmingsreserve openbare verlichting

Voor remplace openbare verlichting vindt een onttrekking aan de betreffende reserve plaats. Daarbij is sprake van eindigheid omdat de huidige remplace (SOX en PLL-lampen) op termijn niet meer nodig zijn omdat LED-verlichting wordt toegepast, waarbij de levensduur aanzienlijk langer is.

Sociaal domein

Vanwege de sterke stijging van de kosten in het sociaal domein is in voorgaande jaren besloten om de toename van de kosten geleidelijk in de begroting te laten landen. Met de in het verleden gevormde reserve sociaal domein kan dit worden opgenomen. De kosten sociaal domein zijn echter structureel van aard, terwijl de onttrekking aan de reserve incidenteel is.

Bestemmingsreserve Openbaar groen

In de begroting wordt het jaarlijkse groenonderhoud geraamd (structureel). Daarnaast wordt zowel een dotatie als een onttrekking aan de reserve groen geraamd. Beiden voor hetzelfde bedrag. Bij de realisatie wordt de reserve gebruikt om eventuele fluctuaties op te vangen. De dotatie en onttrekking worden als incidenteel beschouwd. Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen (4^e kwartaal 2021) en de actualisatie van beheerplannen zal dit aspect van de mutaties op de reserve worden betrokken.

Risico gemeenschappelijke regelingen

Onttrekkingen aan reserves worden vanuit de regelgeving als incidenteel beschouwd. De inzet van deze reserve valt hier ook onder. Daarbij dient aangetekend te worden dat de kostenkant in de exploitatie is opgenomen en dat bij het opstellen van de jaarrekening de benodigde onttrekking wordt bepaald.

2.5 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn op de volgende pagina opgenomen.

Naam	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn	2025 toevoeging	2025 onttrekking	2025 onttr.kap.lstn
<u>Bestemmingsreserve</u>												
Best. res. Openbare verlichting	53.400	-	-53.573	53.400	-	-68.906	53.400	-	-71.973	53.400	-	-75.040
Best. res. Wegen	322.000	-	-278.664	352.000	-	-365.214	382.000	-	-379.864	385.000	-	-394.514
Best. res. Compensatie rente wegenonderh	-	-34.931	-	-	-30.461	-	-	-26.559	-	-	-14.964	-
Best. res. Scholenbouw c.a.	40.000	-	-30.408	50.000	-	-30.328	60.000	-	-30.240	80.976	-	-30.142
Best. res. Waterbeheerplan	25.000	-	-3.388	75.000	-	-3.388	75.000	-	-3.388	75.000	-	-3.388
Best. res. Openbaar groen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	-	-	-11.244	-	-	-11.355	-	-	-11.468	-	-	-11.583
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	-	-	-1.860	-	-	-1.860	-	-	-1.860	-	-	-1.860
Best. res. Aanpak wateroverlast	-	-	-37.931	-	-	-39.313	-	-	-40.753	-	-	-42.253
Best. res. Begraafplaatsen	15.000	-	-3.900	15.000	-	-6.878	15.000	-	-6.917	15.000	-	-6.955
Best. res. Kazeme Rijnstraat 1C	-	-16.200	-	-	-16.200	-	-	-16.200	-	-	-16.200	-
Best. res. Individuele trajecten	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-
Best. res. Werkplaats	-	-	-25.021	-	-	-25.959	-	-	-26.932	-	-	-27.942
Best. res. Verkeersveiligheid	50.000	-	-	50.000	-	-	15.000	-	-	-	-	-
Best. res. Speelplaatsen	48.000	-	-49.555	48.000	-	-64.394	48.000	-	-59.721	48.000	-	-65.721
Best. res. Duurzaamheid	-	-	-	-	-	-2.750	-	-	-2.750	-	-	-2.750
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	-	-	-	-	-	-62.500	-	-	-62.500	-	-	-62.500
Investeringsfonds Eneco-gelden	-	-	-46.560	-	-	-67.310	-	-	-67.310	-	-	-67.310
Totaal bestemmingsreserve	603.400	-51.131	-542.104	693.400	-46.661	-750.155	698.400	-42.759	-765.676	707.376	-31.164	-791.958

Naam	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2025 toevoeging	2025 onttrekking
Omschrijving								
Algemene reserve		-956.045	-	-140.817	-	-	-	-
Totaal algemene reserve	-	-956.045	-	-140.817	-	-	-	-
<u>Bestemmingsreserve</u>								
Best. res. Risico gem. Regelingen	-	-5.500	-	-5.500	-	-5.500	-	-5.500
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	30.000	-31.000	30.000	-31.000	30.000	-31.000	30.000	-31.000
Best. res. Sociaal domein	-	-470.000	-	-150.000	-	-	-	-
Best. res. Openbare verlichting	-	-20.500	-	-6.500	-	-6.500	-	-6.500
Best. res. Wegen	330.000	-330.000	330.000	-330.000	330.000	-330.000	330.000	-330.000
Best. res. Waterbeheerplan	-	-217.034	-	-217.034	-	-217.034	-	-
Best. res. Openbaar groen	76.200	-76.200	76.200	-76.200	76.200	-76.200	76.200	-76.200
Best. res. Verkeersveiligheid	-	-	-	-50.000	-	-	-	-
Investeringsfonds Eneco-gelden	-	-50.000	-	-50.000	-	-15.000	-	-
Totaal bestemmingsreserve	436.200	-1.200.234	436.200	-916.234	436.200	-681.234	436.200	-449.200
Totaal reserve	436.200	-2.156.279	436.200	-1.057.051	436.200	-681.234	436.200	-449.200

2.6 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.281	-1.079	-792	-1.127	-822
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	6.691	5.243	2.245	-583	-3.226
3. Mutatie voorzieningen	97	1.019	524	503	253
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-4.777	5.679	-875	-3.980	-2.441
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-4.098	-10.983	-1.639	3.939	5.098

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties e.d.) van de overheid op transactiebasis. De kasstroom geeft inzicht in reële en financieringsactiviteiten op kasbasis en EMU geeft inzicht in reële activiteiten op transactiebasis. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente. Een negatief EMU-saldo betekent dat er sprake is van een toename van de schuldpositie of afname van het eigen vermogen.

Het EMU-saldo is relevant omdat het een rol vervult bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort van een land. Daarom is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) bepaald dat de verschillende overheidslagen een gelijkwaardige inspanningsverplichting hebben om te voldoen aan de Europese begrotingseisen en daarmee bij te dragen aan een gunstige budgettaire positie voor Nederland. Voor raadsleden zegt het EMU-saldo in dit verband niet zoveel, omdat zij geen zicht hebben op het EMU-saldo van andere overheden. Voor het ministerie van Financiën is dit inzicht echter essentieel.

UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE EN TOELICHTING

2.7 Uiteenzetting financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie is opgenomen in paragraaf 1.3 (Inleiding en aanbieding). Onderstaand overzicht bevat een recapitulatie van de genomen besluiten inclusief de perspectiefnota 2022-2025.

Uitkomsten meerjarenbegroting 2022-2025

In de begroting 2022-2025⁴ zijn de effecten van de perspectiefnota 2022-2025 verwerkt. De septembercirculaire 2021 is niet verwerkt. Deze wordt via een aparte informatienota aan de Raad aangeboden.

Perspectiefnota 2022-2025

In de perspectiefnota 2022-2025 is in gecomprimeerde vorm het volgende overzicht opgenomen.

Progr.	Onderwerp	Begroting na wijziging		Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
		2021	Mutaties 2021 (VJN)					
	Saldo begroting 2021-2024	-357.400		-357.400	45.770	154.787	-369.945	-202.790
	Effecten septembercirculaire 2020	394.665		394.665	219.448	215.886	231.465	237.342
	Bijgestelde begroting 2021-2024	37.265	-	37.265	265.218	370.673	-138.480	34.552
	Bijstellingen Structureel							
	Optimaliseren formatie om werklust te vermindern Bodedienst	-	-19.872	-19.872	-31.788	-31.788	-31.788	-31.788
	Dekking optimaliseren formatie door inzet budget uitzendkrachten en afoming budget contributies van eigen afdeling		19.872	19.872	31.788	31.788	31.788	31.788
	Optimaliseren flexibele schil m.b.t. bezetting balie	-	-21.927	-21.927	-25.477	-25.477	-25.477	-25.477
	Dekking optimaliseren flexibele schil door afoming budget externe opdrachten	-	21.927	21.927	25.477	25.477	25.477	25.477
	Inhuur BRP specialist	-	-20.160	-20.160	-20.160			
	Dekking inhuur BRP specialist tlv bestaande eigen vacatureruimte	-	20.160	20.160	20.160			
	4 Uitvoering Basis Registratie Onderhoud	-	-	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	14 Kosten inhuur 3 WSW-ers	-	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300
	10 Huurverhoging ten onrechte dubeel in begroting opgenomen	-	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678
	9 Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	14 Meer gegevensgerichte controle accountant	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	9 Onderwijs, extra personele capaciteit	-	-	-	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
	9 Gezondheidsbeleid, extra personele capaciteit	-	-	-	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
	Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke							
	11 projecten	-	-	-	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
	14 Salariskosten	-	-	-	-83.412	-83.412	-83.412	-83.412
	9 Doorrekening SOJ	-	-9.235	-9.235	-87.251	-114.914	-114.015	-114.015
	8/9 Actualisatie begroting SDD	-	232.136	232.136	-555.810	-653.013	-657.707	-644.337
	13 Indexatie Onroerende zaakbelasting	-	-	-	48.471	48.471	48.471	48.471
	10 Dotatie voorziening riolering	-	-153.618	-153.618	-120.754	-87.567	-77.994	-65.709
	10 Dotatie voorziening reiniging	-	-19.773	-19.773	-18.986	-18.458	-19.241	-7.188
	Dotatie voorziening baggeren	-	-	-	-	-50.000	-50.000	-50.000
	Verlaging dotatie reserve wegen	-	-	-	-	-	-	27.000
	Effecten herziening kapitaallasten - inclusief mutatie reserve		78.409	78.409	84.858	25.518	25.521	25.524
	Diverse bijstellingen < € 10.000 *1		-4.575	-4.575	-3.825	-3.825	-3.825	-3.825
	Totaal structurele bijstellingen		39.366	39.366	-1.026.687	-1.227.178	-1.222.180	-1.157.469
	Incidentele bijstellingen							
7/12	Indexatie uittredingsovereenkomst met Aves	-	-30.190	-30.190	-30.190			
	4 Pilot watertaxi	-	-11.000	-11.000				
	5 MKB-katalysatorfonds	-	-	-		-10.000		
	5 Opzetten ondernemersfonds	-	-10.000	-10.000	-10.000			
	Faciliteren in onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten							
	10 vanuit milieuaspect	-	-15.000	-15.000	-10.000			
	11 Beleidsdocumenten Wet Natuurbescherming	-	-50.000	-50.000				
	11 Omgevingswet (inclusief opstellen omgevingsplan)	-	-80.000	-80.000	-50.000	-50.000		
	11 Actualiseren beleid Archeologie	-	-12.000	-12.000				
	4 Openbare verlichting	-	-6.000	-6.000				
	1 scholing nieuwe raadsleden	-	-	-	-5.000	-5.000		
	14 ICT verandert	-	-177.352	-177.352	-340.386			
	14 ICT verandert, dekking uit algemene reserve	-	177.352	177.352	340.386			
	Totaal incidentele bijstellingen	-	-214.190	-214.190	-105.190	-65.000	-	-
	Dekking t.l.v. bestemmingsreserve openbare verlichting		6.000	6.000	-	-	-	-
	Dekking incidentele bijstellingen t.l.v. algemene reserve		208.190	208.190	105.190	65.000		
	Totale dekking incidentele bijstellingen	-	214.190	214.190	105.190	65.000	-	-
	Saldo na perspectiefnota 2021-2024	37.265	39.366	76.631	-761.469	-856.505	-1.360.660	-1.122.917

Meicirculaire 2021

De perspectiefnota 2022-2025 is het kader voor de programmabegroting 2022-2025. Tijdens het opstellen van de perspectiefnota was de meicirculaire 2021 nog niet beschikbaar. Na beschikbaar stellen van de meicirculaire door het rijk is tot een financiële doorrekening gekomen. Deze heeft de raad via een afzonderlijke memo aangeboden gekregen.

De financiële effecten van de meicirculaire 2021 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat 2021 na perspectiefnota 2022-2025	76.682	-761.469	-856.505	-1.360.660	-1.122.917
Effecten mei-circulaire 2021 incl uitkeringen vorige jaren	700.901	-270.460	-444.803	-585.005	-664.329
Aangepast financieel meerjarenperspectief	777.583	-1.031.929	-1.301.308	-1.945.665	-1.787.246

Aangepast financieel meerjarenperspectief

Na het behandelen van de perspectiefnota 2022-2025 hebben de gesprekken over najaarsnota plaatsgevonden. Dit resulteert in het volgende beeld:

	2021	2022	2023	2024	2025
Aangepast financieel perspectief (na meicirculaire 2021)	777.583	-1.031.929	-1.301.308	-1.945.665	-1.787.246
bijstellingen najaarsnota inclusief structureel effect (met name kaptiaallasten)	18.211	42.123	18.962	19.685	13.991
	795.794	-989.806	-1.282.346	-1.925.980	-1.773.255
Uitspraak arbitrage jeugdzorg		1.204.238	793.205	732.031	658.484
Effect 1e Burap 2021 SOJ	-500.000	-176.500	-171.500	-170.500	-170.500
Voogdij/18+ (kostenreductie SOJ)		592.500	592.500	592.500	592.500
	295.794	630.432	-68.142	-771.949	-692.772
Financieel meerjarenperspectief	295.794	630.432	-68.142	-771.949	-692.772

Arbitrage-uitspraak Jeugdzorg

Met de arbitrage-uitspraak Jeugdzorg worden de gemeenten gecompenseerd voor de sterk gestegen kosten voor jeugdzorg. In meerjarig opzicht is nog onzeker hoe hoog de compensatie zal uitvallen en daarom wordt voor de begroting 2022-2025, conform de richtlijn van de provincie Zuid-Holland rekening gehouden met een percentage van 100% voor 2022 en met 75% in de navolgende jaren. In cijfers betekent dit:

Burap SOJ 2021

Na het opstellen van de perspectiefnota is de 1e Burap SOJ verschenen. De uitkomsten daarvan laten een sterke stijging zien, waarbij in de begroting rekening wordt gehouden met nadelige meerjarige effecten.

Voogdij /18+ (kostenreductie)

De verwachting is dat de uitname die is meegenomen in de meicirculaire voor een vergelijkbaar bedrag aan afname kosten leidt. We houden hier wel een paar slagen om de arm, want de afname van het aantal cliënten en de daarmee gemoeide kosten zijn op dit moment nog niet duidelijk.. De uitname is bepaald op € 790.320 structureel. |Vanuit voorzichtigheidsoogpunt gaan wij uit van een reductie aan kosten van 75%, zodat in de begroting afgerond een bedrag van € 592.500 is meegenomen.

2.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

STAAT VAN SALARISSEN EN SOCIALE LASTEN		
Afdeling/ tak van dienst	Formatie- plaatsen	Netto lasten 2022
Bestuurlijke organisatie		
Raadsleden	17,00	257.461
Raadsgriffie	2,20	224.637
Dagelijks bestuur	3,40	454.015
Totaal bestuurlijke organisatie		936.113
Ambtelijke organisatie		
Directie	1,00	152.891
Bestuursondersteuning	19,63	1.690.565
Team Samenleving	21,27	1.768.731
Team KCC en omgevingszaken	17,05	1.224.370
Team Veiligheid	6,06	462.881
Ambtenaren burgerlijke stand	0,00	4.000
Team leefomgeving en buitendienst	48,76	3.182.244
Totaal ambtelijke organisatie	113,77	8.485.682
Overig		60.861
Totaal ambtelijke organisatie incl. overig	113,77	8.546.543
Voormalig personeel		3.038
Totaal ambtelijke organisatie incl. overig en voorm. Personeel	113,77	8.549.581
Totaal		9.485.694

2.9 Overzichten overhead en treasury

De overheadkosten in de begroting 2022 bedragen:

bedragen x € 1.000

Programma	2022	2023	2024	2025
P01 Bestuur	398	403	398	402
P14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	5.546	4.994	4.936	4.922
Totaal	5.944	5.397	5.334	5.324

Onder overhead wordt verstaan: kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan een programma in de begroting. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting, ICT, personeelszaken en financiën, communicatie en juridische zaken.

Het taakveld treasury laat het volgende beeld zien:

bedragen x € 1.000

Programma	2022	2023	2024	2025
P05 Ondernemen en bedrijvigheid	-65	-65	-65	-65
P13 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	-211	-211	-491	-474
Totaal	-276	-276	-556	-539

Het betreffen hier voornamelijk de baten vanuit dividend opbrengsten en het saldo van de rente lasten (zie hiervoor het rente overzicht bij de paragraaf financiering en treasury).

2.10 Totaaloverzicht investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan 2021-2025 is opgenomen op de navolgende pagina's.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
03 Criminaliteitspreventie en - bestrijding					
Krediet cameratoezicht	20.000				
Krediet cameratoezicht	14.194				
	34.194	0	0	0	0
04 Havens, vaarten, kaden en sluizen					
Nutvoorzieningen haven	75.073				
	75.073	0	0	0	0
04 Openbare verlichting					
(2020) Verv. SOX-lampen door LED verlichting	47.334				
Renovatie straatverlichting 2021	184.000				
Renovatie straatverlichting 2022		46.000			
Renovatie straatverlichting 2023			46.000		
Renovatie straatverlichting 2024				46.000	
	231.334	46.000	46.000	46.000	0
04 Veerdiensten					
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		50.000			
Aanlegsteiger Waterbus		100.000			
	0	150.000	0	0	0
04 Verkeersvoorzieningen					
Aanpassing fietsoversteken op- en afritten A15	75.000				
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.	50.000				
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn	1.907				
	126.907	0	0	0	0
04 Waterlossingen en sloten					
(2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	325.000				
Duiker Bellefleur (2021)	22.107				
	347.107	0	0	0	0
04 Wegen, straten en pleinen					
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	190.674				
Planmatig onderhoud bruggen 2021 - T00201	35.000				
Calamiteitenonderhoud Hakgriend eo	125.000				
Asfalt 2021 - T00199					
Elementen 2017 - T00136					
Elementen 2021 - T00200	146.000				
(2021) Reconstructie Spindermolen	450.000				
(2022) Asfalt		220.000			
(2022) Elementen		146.000			
(2022) Planmatig onderhoud bruggen		35.000			
Verbet. verkeersv. spoorwego. Giessenzoom	350.000				
Vorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	25.000				
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond	200.000				
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord		2.500.000			
Herinrichting Buitendams fase 1		800.000			
Herinrichting Buitendams fase 2		800.000			
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		1.000.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2023			35.000		
(2023) Asfalt			220.000		
(2023) Elementen			146.000		
Dijkverbreding en ontwikkeling de Rokerij			25.000		
Verbreding en herinrichting Spoorweg		390.000	800.000		
Herinrichting wegen ZW hoek Boven Hardinxveld	154.775				
Planmatig onderhoud bruggen 2024				35.000	
(2024) Asfalt				220.000	
(2024) Elementen				146.000	

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
IJzergieterij, herinrichting kruising		500.000			
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront		250.000			
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	750.000				
Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift	80.000				
Uitbreiden parkeren park Merwedestraat	30.000				
Inrichten parkeren Tielsnweer	45.000				
Uitkomsten visuele inspectie 2021	150.000				
Inrichten depot Rijshaak	60.000				
	2.791.449	6.641.000	1.226.000	401.000	0
06 Onderwijshuisvesting/inrichting BBO					
Permanente uitbreiding de Regenboog	153.937				
	153.937	0	0	0	0
07 Speelplaatsen					
Speelplaatsenplan 2020 - T00167	38.954				
Speelplaatsenplan 2021 - T00186	93.632				
(2022) Speelplaatsenplan		90.000			
(2023) Speelplaatsenplan			90.000		
(2024) Speelplaatsenplan				90.000	
(2025) Speelplaatsenplan					90.000
	132.586	90.000	90.000	90.000	90.000
07 Sportvelden					
Onderhoud voetbalveld 4		72.500			
Funderingen Vriendenschaar Biedingen tabel J.	226.215				
Bovenlaag Vriendenschaar Biedingen tabel J.	351.200				
	577.415	72.500	0	0	0
07 Zwembad De Duikelaar					
Verwarmingsinstallatie zwembad		185.000			
	0	185.000	0	0	0
10 Begraafplaatsen					
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen	582.091				
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	145.200				
	727.291	0	0	0	0
10 Gemeentereiniging					
Plaatsen ondergrondse containers		20.000			
	0	20.000	0	0	0
10 Pompen en riolen					
PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	239.568				
Vervanging/reparatie riolering 2021 - T00212					
Rioleringsbeheerplan 2020 - T00215					
Rioleringsbeheerplan 2021 - T00216		500.000			
(2022) Vervanging/reparatie riolering		100.000			
(2022) Rioleringsbeheerplan			500.000		
(2023) Vervanging/reparatie riolering			100.000		
(2023) Rioleringsbeheerplan				500.000	
(2024) Rioleringsbeheerplan					500.000
Vervangen duiker Appelgaard	83.165				
(2024) Vervanging/reparatie riolering				100.000	
(2025) Vervanging/reparatie riolering					100.000
Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	300.000				
Aanleg extra overstort (2021)	125.000				
Aanbrengen goten 1 of meer straten (2021)	200.000				
Aanbrengen goot in pr. Bernahrdstraat	75.000				
Hakgriend e.o. (2021)	175.000				
Vervanging (deel) riolering Tonneband	75.000				
Mechanische riolering 2021	150.000				
Uytkomsten Rioolinspecties 2021	200.000				
PROJ Paden parkstrook Peulenlaan					
	1.622.733	600.000	600.000	600.000	600.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
--------------	------	------	------	------	------

12 Woonomgeving

'Meer bankjes in ons dorp'	35000	0	0	0	0
----------------------------	-------	---	---	---	---

14 Overhead

Valbeveiliging gemeentehuis	30.000	0	0	0	0
C32 kipper benzine, vervanging 47-BX-ZV	30.000	0	0	0	0
Vervanging Ford Connect 48-BX-ZV - T00148	25.000	0	0	0	0
C32 kipper benz. tussenschotten verv.49-BX-ZV	30.000	0	0	0	0
Heftruck en lader Komatsu - T00175	0	25.000	0	0	0
Kolkenzuiger 2017 - T00176	0	35.000	0	0	0
Aanhangstrooier NIDO Stratos - T00180	40.000	0	0	0	0
C32 kipper EV Li-MMBS vervanging 74-VZN-9	1.590	0	0	0	0
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178	0	121.080	0	0	0
Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179	0	29.000	0	0	0
John Deere kooimaaiër - T00181	0	82.500	0	0	0
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194	0	50.000	0	0	0
Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195	55.000	0	0	0	0
(2020) Vervanging Piaggio 7-VVP-47 - T00196	33.000	0	0	0	0
Vervanging materiaalaanhanger 2011 - T00198	0	12.000	0	0	0
Vervangen tractor John Deere 6230	72.000	0	0	0	0
Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	55.000	0	0	0	0
	<u>8.269.443</u>	<u>7.106.102</u>	<u>1.964.023</u>	<u>1.139.024</u>	<u>692.025</u>

2.11 Verkorte balans/overzicht financiering

Activa	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
(im) Materiële vaste activa	47.038	53.729	58.972	61.216	60.634	57.408
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	822	822	822	822	822	822
Financiële vaste activa: Leningen	82	77	82	82	82	82
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar		0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	47.942	54.628	59.876	62.120	61.537	58.311
Vorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	4.127	-651	5.029	4.154	174	-2.267
Vorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	3.765	4.232	2.232	5.232	5.232	5.232
Liquide middelen	301	1.585	0	0	0	0
Overlopende activa	13.626	1.029	1.029	2.058	2.058	2.058
Totaal Vlottende Activa	21.820	6.195	8.290	11.444	7.464	5.023
Totaal Activa	69.762	60.823	68.165	73.564	69.001	63.334
Passiva	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Eigen vermogen	33.683	32.880	29.332	28.608	28.253	28.124
Voorzieningen	5.054	5.151	6.170	6.694	7.197	7.449
Vaste schuld	21.520	18.510	13.875	17.140	15.680	14.220
Totaal Vaste Passiva	60.257	56.541	49.377	52.442	51.130	49.793
Vlottende schuld	3.405	0	14.506	16.841	13.590	9.259
Overlopende passiva	6.099	4.282	4.282	4.282	4.282	4.282
Totaal Vlottende Passiva	9.504	4.282	18.788	21.123	17.872	13.541
Totaal Passiva	69.762	60.823	68.165	73.564	69.001	63.334

2.12 Kasstroomoverzicht

	x € 1.000
RESULTAAT	630
<i>Afschrijvingen</i>	
Afschrijvingen immateriële vaste activa	65
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	764
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	348
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	434
<i>Totaal afschrijvingen</i>	<u>1.611</u>
<i>Reserves/voorzieningen</i>	
Toename reserves/voorzieningen	1.879
Afname reserves/voorzieningen	-3.296
<i>Totaal mutaties reserves</i>	<u>-1.417</u>
KASSTROOM	824
<i>Bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)</i>	
Toename voorraad bouwgrond	-6.674
Afname voorraad bouwgrond	1.645
<i>Totaal mutatie bouwgrondexploitaties</i>	<u>-5.029</u>
<i>Werkkapitaal</i>	
Mutaties vlottende activa	0
Mutaties vlottende passiva	0
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>	<u>0</u>
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA	-4.204
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>	
Toename immateriële vaste activa	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	-787
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	-600
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	-6.857
	<u>-8.244</u>
OVERSCHOT AAN LIQUIDE MIDDELEN	<u>-12.448</u>
 <i>Dit is als volgt aangewend:</i>	
<i>Leningen u/g (Financiële vaste activa)</i>	
Aflossingen/afschrijvingen financiële vaste activa	0
Verstrekke financiële vaste activa	0
	<u>0</u>
<i>Leningen o/g</i>	
Opgenomen langlopende leningen	0
Aflossingen langlopende leningen	4.485
	<u>4.485</u>
<i>Liquide middelen</i>	-16.933
	<u>-12.448</u>

Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

	2022	2023	2024	2025
	(x € 1.000)			
RESULTAAT	630	-68	-772	-693
<i>Afschrijvingen</i>				
Afschrijvingen immateriële vaste activa	65	67	70	72
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	764	874	869	849
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	348	384	401	408
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	434	665	745	761
<i>Totaal afschrijvingen</i>	1.611	1.990	2.085	2.090
<i>Reserves/voorzieningen</i>				
Toename reserves/voorzieningen	1.879	1.897	1.877	1.857
Afname reserves/voorzieningen	-3.296	-2.097	-1.729	-1.733
<i>Totaal mutaties reserves/voorzieningen</i>	-1.417	-200	148	124
KASSTROOM	824	1.722	1.461	1.521
<i>Werkkapitaal</i>				
Mutaties vlottende activa	0	0	0	0
Mutaties vlottende passiva	0	0	0	0
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>	0	0	0	0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA	824	1.722	1.461	1.521
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTELEID (40% VV)	1.374	2.870	2.435	2.534
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>				
Toename immateriële vaste activa	0	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	787	90	162	90
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	600	600	600	600
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	6.857	1.272	447	0
<i>Totaal investeringen (i)MVA</i>	8.244	1.962	1.209	690
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN	-6.870	908	1.226	1.844

* In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie.

2.13 Overzicht opgenomen nieuw beleid

Bij elk programma afzonderlijk is een tabel bij het onderwerp “Wat mag het kosten?” opgenomen, waarin is weergegeven welke budgetten op basis van de perspectiefnota 2022-2025 zijn bijgesteld. In deze tabel is ook aangegeven welke onderwerpen nieuw beleid betreffen. Naast deze onderwerpen zijn in de begroting in paragraaf 1.5 de toekomstige ontwikkelingen vermeld. Mogelijke financiële consequenties van deze ontwikkelingen worden afzonderlijk of via de perspectiefnota 2023-2026 aan u voorgelegd.

2.14 Overzicht van reserves en voorzieningen

Naam	31-12-21	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	31-12-22
Omschrijving					
Algemene reserve	11.034.255		-956.045	0	10.078.210
Totaal algemene reserve	11.034.255	0	-956.045	0	10.078.210
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Risico gem. Regelingen	89.009	0	-5.500	0	83.509
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	84.504	30.000	-31.000	0	83.504
Best. res. Sociaal domein	1.982.830	0	-470.000	0	1.512.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	275.728	53.400	-20.500	-53.573	255.055
Best. res. Wegen	3.222.481	652.000	-330.000	-278.664	3.265.817
Best. res. Compensatie rente wegonderh	317.136	0	-34.931	0	282.205
Best. res. Scholenbouw c.a.	887.147	40.000	0	-30.408	896.739
Best. res. Waterbeheerplan	1.017.018	25.000	-217.034	-3.388	821.596
Best. res. Openbaar groen	77.969	76.200	-76.200	0	77.969
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	137.937	0	0	-11.244	126.693
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	10.973	0	0	-1.860	9.113
Best. res. Aanpak wateroverlast	791.731	0	0	-37.931	753.800
Best. res. Begraafplaatsen	89.109	15.000	0	-3.900	100.209
Best. res. Bouwgrondexploitatie	1.841.836	0	0	0	1.841.836
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	64.800	0	-16.200	0	48.600
Best. res. Individuele trajecten	66.122	50.000	0	0	116.122
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.366.021	0	0	-25.021	1.341.000
Best. res. Verkeersveiligheid	237.323	50.000	0	0	287.323
Best. res. Speelplaatsen	437.738	48.000	0	-49.555	436.183
Best. res. Duurzaamheid	2.826.000	0	0	0	2.826.000
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000	0	0	0	2.500.000
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.509.760	0	-50.000	-46.560	1.413.200
Totaal bestemmingsreserve	20.007.868	1.039.600	-1.251.365	-542.104	19.253.999

Totaal reserve	31.042.123	1.039.600	-2.207.410	-542.104	29.332.209
-----------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-21	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	31-12-22
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	93.462	0	-7.246	0	86.216
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtstede	11.851	0	0	0	11.851
3. Voorziening onderhoud gebouwen	132.266	416.060	-538.804		9.522
4. Voorziening riolering	5.438.350	395.447	0	0	5.833.797
5. Voorziening reiniging	200.551	27.820	0	0	228.371
Totaal voorzieningen	5.876.480	839.327	-546.050	0	6.169.757

Naam	31-12-22	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	31-12-23
Omschrijving					
Algemene reserve	10.078.210	0	-140.817	0	9.937.393
Totaal algemene reserve	10.078.210	0	-140.817	0	9.937.393
Bestemmingsreserve					
Best. res. Risico gem. Regelingen	83.509	0	-5.500	0	78.009
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	83.504	30.000	-31.000	0	82.504
Best. res. Sociaal domein	1.512.830	0	-150.000	0	1.362.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	255.055	53.400	-6.500	-68.906	233.049
Best. res. Wegen	3.265.817	682.000	-330.000	-365.214	3.252.603
Best. res. Compensatie rente wegononderh	282.205	0	-30.461	0	251.744
Best. res. Scholenbouw c.a.	896.739	50.000	0	-30.328	916.411
Best. res. Waterbeheerplan	821.596	75.000	-217.034	-3.388	676.174
Best. res. Openbaar groen	77.969	76.200	-76.200	0	77.969
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	126.693	0	0	-11.355	115.338
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	9.113	0	0	-1.860	7.253
Best. res. Aanpak wateroverlast	753.800	0	0	-39.313	714.487
Best. res. Begraafplaatsen	100.209	15.000	0	-6.878	108.331
Best. res. Bouwgrondexploitaties	1.841.836	0	0	0	1.841.836
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	48.600	0	-16.200	0	32.400
Best. res. Individuele trajecten	116.122	50.000	0	0	166.122
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.341.000	0	0	-25.959	1.315.041
Best. res. Verkeersveiligheid	287.323	50.000	-50.000	0	287.323
Best. res. Speelplaatsen	436.183	48.000	0	-64.394	419.789
Best. res. Duurzaamheid	2.826.000	0	0	-2.750	2.823.250
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000	0	0	-62.500	2.437.500
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.413.200	0	-50.000	-67.310	1.295.890
Totaal bestemmingsreserve	19.253.999	1.129.600	-962.895	-750.155	18.670.549

Totaal reserve	29.332.209	1.129.600	-1.103.712	-750.155	28.607.942
-----------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-22	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	31-12-23
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	86.216	0	-7.246	0	78.970
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtstede	11.851	0	0	0	11.851
3. Voorziening onderhoud gebouwen	9.522	416.060	-236.002		189.580
4. Voorziening riolering	5.833.797	342.257	0	0	6.176.054
5. Voorziening reiniging	228.371	25.512	0	0	253.883
Totaal voorzieningen	6.169.757	783.829	-243.248	0	6.710.338

Naam	31-12-23	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn	31-12-24
Omschrijving					
Algemene reserve	9.937.393	0	0	0	9.937.393
Totaal algemene reserve	9.937.393	0	0	0	9.937.393
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Risico gem. Regelingen	78.009	0	-5.500	0	72.509
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	82.504	30.000	-31.000	0	81.504
Best. res. Sociaal domein	1.362.830	0	0	0	1.362.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	233.049	53.400	-6.500	-71.973	207.976
Best. res. Wegen	3.252.603	712.000	-330.000	-379.864	3.254.739
Best. res. Compensatie rente wegonderh	251.744	0	-26.559	0	225.185
Best. res. Scholenbouw c.a.	916.411	60.000	0	-30.240	946.171
Best. res. Waterbeheerplan	676.174	75.000	-217.034	-3.388	530.752
Best. res. Openbaar groen	77.969	76.200	-76.200	0	77.969
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	115.338	0	0	-11.468	103.870
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	7.253	0	0	-1.860	5.393
Best. res. Aanpak wateroverlast	714.487	0	0	-40.753	673.734
Best. res. Begraafplaatsen	108.331	15.000	0	-6.917	116.414
Best. res. Bouwgrondexploitaties	1.841.836	0	0	0	1.841.836
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	32.400	0	-16.200	0	16.200
Best. res. Individuele trajecten	166.122	50.000	0	0	216.122
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.315.041	0	0	-26.932	1.288.109
Best. res. Verkeersveiligheid	287.323	15.000	0	0	302.323
Best. res. Speelplaatsen	419.789	48.000	0	-59.721	408.068
Best. res. Duurzaamheid	2.823.250	0	0	-2.750	2.820.500
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.437.500	0	0	-62.500	2.375.000
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.295.890	0	-15.000	-67.310	1.213.580
Totaal bestemmingsreserve	18.670.549	1.134.600	-723.993	-765.676	18.315.480

Totaal reserve	28.607.942	1.134.600	-723.993	-765.676	28.252.873
-----------------------	-------------------	------------------	-----------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-23	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn	31-12-24
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	78.970	0	-7.246	0	71.724
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechstede	11.851	0	0	0	11.851
3. Voorziening onderhoud gebouwen	189.580	416.060	-232.406		373.234
4. Voorziening riolering	6.176.054	304.414	0	0	6.480.468
5. Voorziening reiniging	253.883	39.073	0	0	292.956
Totaal voorzieningen	6.710.338	759.547	-239.652	0	7.230.233

Naam	31-12-24	2025 toevoeging	2025 onttrekking	2025 onttr.kap.lstn	31-12-25
Omschrijving					
Algemene reserve	9.937.393	0	0	0	9.937.393
Totaal algemene reserve	9.937.393	0	0	0	9.937.393
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Risico gem. Regelingen	72.509	0	-5.500	0	67.009
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	81.504	30.000	-31.000	0	80.504
Best. res. Sociaal domein	1.362.830	0	0	0	1.362.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	207.976	53.400	-6.500	-75.040	179.836
Best. res. Wegen	3.254.739	715.000	-330.000	-394.514	3.245.225
Best. res. Compensatie rente wegonderh	225.185	0	-14.964	0	210.221
Best. res. Scholenbouw c.a.	946.171	80.976	0	-30.142	997.005
Best. res. Waterbeheerplan	530.752	75.000		-3.388	602.364
Best. res. Openbaar groen	77.969	76.200	-76.200	0	77.969
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	103.870	0	0	-11.583	92.287
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	5.393	0	0	-1.860	3.533
Best. res. Aanpak wateroverlast	673.734	0	0	-42.253	631.481
Best. res. Begraafplaatsen	116.414	15.000	0	-6.955	124.459
Best. res. Bouwgrondexploitaties	1.841.836	0	0	0	1.841.836
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	16.200	0	-16.200	0	0
Best. res. Individuele trajecten	216.122	50.000	0	0	266.122
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.288.109	0	0	-27.942	1.260.167
Best. res. Verkeersveiligheid	302.323	0	0	0	302.323
Best. res. Speelplaatsen	408.068	48.000	0	-65.721	390.347
Best. res. Duurzaamheid	2.820.500	0	0	-2.750	2.817.750
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.375.000	0		-62.500	2.312.500
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.213.580	0		-67.310	1.146.270
Totaal bestemmingsreserve	18.315.480	1.143.576	-480.364	-791.958	18.186.734

Totaal reserve	28.252.873	1.143.576	-480.364	-791.958	28.124.127
-----------------------	-------------------	------------------	-----------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-24	2025 toevoeging	2025 onttrekking	2025 onttr.kap.lstn	31-12-25
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	71.724	0	-7.246	0	64.478
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtstede	11.851	0	0	0	11.851
3. Voorziening onderhoud gebouwen	373.234	416.060	-453.508		335.786
4. Voorziening riolering	6.480.468	274.472	0	0	6.754.940
5. Voorziening reiniging	292.956	39.571	0	0	332.527
Totaal voorzieningen	7.230.233	730.103	-460.754	0	7.499.582

2.15 Taakveldmatrix

Door middel van bijgevoegde taakveldenmatrix kan aansluiting worden gevonden tussen de cijfers uit de programmabegroting en de taakvelden.

Omschrijving programma	Taakveld
P01. Bestuur	0.10 Mutaties reserves 0.1 0 - Bestuur 0.4 0 - Overhead
P02. Leven, reizen en documenten	0.2 Burgerzaken
P03. Openbare orde en veiligheid	0.10 Mutaties reserves 1.1 Crisisbeheersing en brandweer 1.2 Openbare orde en veiligheid
P04. Verkeer en vervoer	0.10 Mutaties reserves 2.1 Verkeer en vervoer 2.4 Economische havens en waterwegen 2.5 Openbaar vervoer 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P05. Ondernemen en bedrijvigheid	0.10 Mutaties reserves 0.5 Treasury 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
P06. Scholing	0.10 Mutaties reserves 4.1 Openbaar basisonderwijs 4.2 Onderwijshuisvesting 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
P07. Samenleven	0.10 Mutaties reserves 5.1 Sportbeleid en activering 5.2 Sportaccommodaties 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed 5.6 Media 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P08. Werk en inkomen	0.10 Mutaties reserves 6.3 Inkomensregelingen 6.4 Begeleide participatie
P09. Zorg en welzijn	0.10 Mutaties reserves 1.2 Openbare orde en veiligheid 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken 5.1 Sportbeleid en activering 5.6 Media 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Wijkteams 6.3 Inkomensregelingen 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ 6.82 Geëscaleerde zorg 18- 7.1 Volksgezondheid

P10. Gezondheid en milieu	0.10 Mutaties reserves 7.2 Riolering 7.3 Afval 7.4 Milieubeheer 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
P11. Bouwen, wonen en gebruiken	0.10 Mutaties reserves 8.1 Ruimtelijke ordening 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) 8.3 Wonen en bouwen
P12. Woonomgeving	0.10 Mutaties reserves 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	0.10 Mutaties reserves 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten 0.5 Treasury 0.61 OZB woningen 0.62 OZB niet-woningen 0.64 Belastingen overig 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds 0.8 Overige baten en lasten 2.1 Verkeer en vervoer
P14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	0.10 Mutaties reserves 0.4 Overhead